

Vakanties van Nederlanders 2012

Centraal Bureau
voor de Statistiek

Vakanties van

Nederlanders

2012

Verklaring van tekens

.	Gegevens ontbreken
*	Voorlopig cijfer
**	Nader voorlopig cijfer
x	Geheim
-	Nihil
-	(Indien voorkomend tussen twee getallen) tot en met
0 (0,0)	Het getal is kleiner dan de helft van de gekozen eenheid
Niets (blank)	Een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
2012-2013	2012 tot en met 2013
2012/2013	Het gemiddelde over de jaren 2012 tot en met 2013
2012/'13	Oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 2012 en eindigend in 2013
2010/'11-2012/'13	Oogstjaar, boekjaar, enz., 2010/'11 tot en met 2012/'13

In geval van afronding kan het voorkomen dat het weergegeven totaal niet overeenstemt met de som van de getallen.

Colofon

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Henri Faasdreef 312, 2492 JP Den Haag
www.cbs.nl

Prepress: Textcetera, Den Haag en Grafimedia, Den Haag
Ontwerp: Edenspiekermann

Inlichtingen

Tel. 088 570 70 70, fax 070 337 59 94
Via contactformulier: www.cbs.nl/infoservice

ISBN 978-90-357-17008
ISSN 2213-4492

© Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag/Heerlen, 2013.
Verveelvoudigen is toegestaan, mits het CBS als bron wordt vermeld.

Voorwoord

De behoefte aan statistische informatie over toerisme is groot. In het verleden brachten het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), het Nederlands Bureau voor Toerisme (NBT) en het Nederlands Research Instituut voor Recreatie en Toerisme (NRIT) ieder hun eigen publicaties op de markt. Om nog beter dan in het verleden op vragen van het publiek, de overheid en het bedrijfsleven in te kunnen spelen, hebben genoemde instellingen vanaf 1995 hun krachten gebundeld in de 'Publicatiereeks toerisme en recreatie'. Deze reeks geeft elk jaar een actueel beeld van de ontwikkelingen op het gebied van de toeristisch-recreatieve sector. Ook nadat het NBT is ondergebracht bij de koepelorganisatie Toerisme Recreatie Nederland (TRN), waarvan de naam met ingang van 2004 is gewijzigd in Nederlands Bureau voor Toerisme & Congressen (NBTC), is deze werkwijze voortgezet.

Deze publicatie is onderdeel van de hiervoor genoemde reeks. Deze bestaat verder uit de publicaties 'Toerisme in Nederland': 'Toerisme in Nederland: Het gebruik van logiesaccommodaties' van het CBS en 'Toerisme en recreatie in cijfers' van het CBS en NBTC.

Het ContinuVakantieOnderzoek (CVO) levert meer gegevens op dan in deze publicatie zijn vermeld. Zo zijn in het verleden onder meer artikelen uitgebracht over specifieke onderwerpen als wintersport, vakanties in het Middellandse Zeegebied en het vakantiepatroon van respectievelijk jongeren, ouderen en stedelingen.

Daarnaast heeft het CBS een uitgebreide databank, StatLine genaamd, die via internet kan worden benaderd. In StatLine zijn veel cijfers over vakanties van Nederlanders te vinden. Naast de mogelijkheid om te zoeken op trefwoorden, kan met behulp van de Webselector een keuze worden gemaakt uit de gegevens van alle StatLine-publicaties. In bijlage IV is beschreven hoe u gegevens over vakanties van Nederlanders in StatLine kunt opzoeken.

Inhoud

Voorwoord	3
Samenvatting	6

1 Doel en opzet van de publicatie 9

1.1 Doel van de publicatie	10
1.2 Opzet van de publicatie	10

2 Vakanties van Nederlanders 12

2.1 Vakantieparticipatie	13
2.2 Aantal vakanties naar duur en bestemming	14
2.3 Logies, vervoer en organisatievorm	24
2.4 Vakantiespreiding	35
2.5 Vakantie-uitgaven	37

3 Tabellen 41

3.1 Vakantieparticipatie	42
3.2 Aantal vakanties naar duur en bestemming	48
3.3 Logies, vervoer en organisatievorm	64
3.4 Vakantiespreiding	84
3.5 Vakantie-uitgaven	85

Bijlagen 97

I Doel en opzet van het ContinuVakantieOnderzoek	97
II Kaart Toeristengebieden in Nederland, 2012	100
III Toeristengebieden in Nederland, gemeentelijke indeling op 1 januari 2012	101
IV Toeristische landsdelen in Nederland, indeling op 1 januari 2012	103
V Handleiding voor gebruikers van StatLine	104

Begrippen 105

Trefwoorden 109

Publicaties 111

Samenvatting

In het vakantiejaar 2012 is 81 procent van de Nederlandse bevolking op vakantie geweest. Dit cijfer blijkt de laatste jaren vrij stabiel. Absoluut gezien komt dit neer op 12,8 miljoen vakantiegangers in 2012. Samen waren zij goed voor 36,8 miljoen vakanties. Bij bijna de helft van deze vakanties bleef men in eigen land. In Nederland werden 8,0 miljoen lange vakanties doorgebracht. De gemiddelde duur daarvan was 9,8 dagen. Daarnaast trok men er in eigen land 10,1 miljoen keer op uit voor een korte vakantie. De korte vakanties duurden gemiddeld 3,1 dagen. Het totaal aantal overnachtingen voor binnenlandse vakanties bedroeg 92 miljoen. In het buitenland hebben Nederlanders 14,8 miljoen lange vakanties en 3,8 miljoen korte vakanties doorgebracht. De gemiddelde duur van deze vakanties was respectievelijk 12,9 en 3,3 dagen. Het totaal aantal overnachtingen voor lange en korte buitenlandse vakanties kwam uit op ruim 186 miljoen.

Bij de lange binnenlandse vakanties trokken in 2012 de toeristengebieden 'Noordzeepadplaatsen' en 'Groningse, Friese en Drentse zandgronden' met elk 13 procent de meeste vakantiegangers. Vlak daarna volgden de toeristengebieden, 'Oost-Brabant, Noord- en Midden-Limburg en Rijk van Nijmegen' en 'Veluwe en Veluwerand'. Bij de korte vakanties prijken de toeristengebieden 'Noordzeepadplaatsen' en 'Veluwe en Veluwerand' met elk 12 procent op de eerste plaats. 'West- en Midden-Brabant' bezette met 10 procent de derde plaats. Daarna volgen de toeristengebieden 'Groningse, Friese en Drentse zandgronden' en 'Oost-Brabant, Noord- en Midden-Limburg en Rijk van Nijmegen' met elk 9 procent. Op provinciaal niveau was Gelderland veruit de populairste vakantiebestemming met in totaal ruim 3,2 miljoen lange en korte vakanties. Op ruime afstand volgden Limburg (bijna 2,4 miljoen vakanties) en Noord-Brabant (bijna 2,1 miljoen vakanties). Zij onderstrepten daarmee de populariteit van bosrijke omgevingen als bestemming voor binnenlandse vakanties.

Bij de lange buitenlandse vakanties bleef Frankrijk ook in 2012 vakantieerland nummer één. In dat jaar was dit land de bestemming voor bijna 2,3 miljoen lange vakanties. Op enige afstand volgen Duitsland en Spanje met respectievelijk bijna 2,1 miljoen en 1,7 miljoen lange vakanties. De top vijf wordt afgesloten door Oostenrijk en Italië. Een groot deel van alle lange buitenlandse vakanties werd in het Middellandse Zeegebied doorgebracht. Spanje, Italië, Turkije en Griekenland waren in deze regio de belangrijkste zonbestemmingen. Buiten Europa trok de Verenigde Staten de meeste toeristen.

Voor korte vakanties naar het buitenland waren de buurlanden Duitsland en België uiteraard de belangrijkste bestemming. Nederlanders brachten in elk van beide landen namelijk ruim 1 miljoen korte vakanties door.

Binnen Nederland gingen negen van de tien vakantiegangers met de auto op vakantie. Verder was in feite alleen de trein nog van enig belang als vervoermiddel om het vakantieadres te bereiken.

Ook voor vakanties naar het buitenland maakte men veelal gebruik van de eigen auto. Met een aandeel van 52 procent voor lange vakanties en 65 procent voor korte vakanties had de auto een enorme voorsprong op de overige vervoermiddelen. In 2012 werd daarnaast 41 procent van de reizen voor lange buitenlandse vakanties per vliegtuig gemaakt. Vanaf 2002 heeft het percentage lange vliegvakanties een sterke toename gekend. Het gebruik van de trein en touringcar bleef met een aandeel van respectievelijk 2 procent en 3 procent van het totaal aantal lange buitenlandse vakanties van beperkte betekenis.

Voor overnachtingen in Nederland zijn vooral de kampeer- en bungalowsector van belang. In 2012 werden 4 à 5 van de 10 lange binnenlandse vakanties in een zomerhuisje, vakantiebungalow of tweede woning doorgebracht. Het aandeel kampeervakanties lag iets lager op 30 procent. Bij korte binnenlandse vakanties waren voornamelijk de hotels (33 procent) en gehuurde zomerhuisjes of vakantiebungalows (22 procent) in trek.

Voor vakanties in het buitenland is het hotel veruit de belangrijkste logiesvorm. In 2012 bood deze overnachtingsgelegenheid onderdak tijdens ruim 7 miljoen korte en lange vakanties. Daarnaast werd er voor lange vakanties in het buitenland veel gebruik gemaakt van appartementen en gehuurde zomerhuisjes of vakantiebungalows. Iets minder dan één op de tien korte vakanties werd doorgebracht in een woning van familie, vrienden of kennissen.

Buitenlandse vakanties zijn voor het merendeel georganiseerde reizen. In 2012 waren respectievelijk 71 en 73 procent van de lange en korte buitenlandse vakanties georganiseerde reizen. Bij het boeken namen de reisbureaus een centrale plaats in. Een veel kleiner deel boekte rechtstreeks bij een reisorganisatie of bij een andere bemiddelende instantie.

Voor vakanties in eigen land regelen de meeste vakantiegangers het vervoer en logies zelf. Van de lange binnenlandse vakanties kon in 2012 ongeveer 43 procent als een georganiseerde reis worden aangemerkt. Bij de korte vakanties bedroeg dit zelfs bijna de helft. Daarbij ging het dan vooral om vakanties die geboekt waren bij een boekingscentrale van hotel- of bungalowketen.

Voor lange vakanties zijn juli en augustus de belangrijkste maanden. Dit geldt zowel voor de vakanties in binnen- als buitenland. De twee drukste weken van 2012 vielen in de periode 21 juli t/m 3 augustus. Buiten het hoogseizoen viel de keuze relatief vaak op de paas- en meivakantie. Voor mensen die er voor een korte vakantie op uit trokken, was het voorseizoen (mei en juni) traditioneel het

meest in trek. De dagen rond Hemelvaart en Pinksteren vormden daarbinnen de piekperiode.

In 2012 hebben de Nederlanders naar schatting bijna 16 miljard euro aan vakanties uitgegeven. Aan buitenlandse vakanties werd in totaal 12,9 miljard euro besteed. In eigen land bedroegen de uitgaven in dezelfde periode 2,9 miljard euro. Per lange buitenlandse vakantie gaf de Nederlandse vakantieganger gemiddeld 807 euro uit en aan een lange binnenlandse vakantie 219 euro. Voor korte vakanties bedroegen de gemiddelden respectievelijk 239 euro en 108 euro.

Deze publicatie is samengesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek. De hier gepresenteerde gegevens zijn afkomstig van het in 2002 vernieuwde ContinuVakantieOnderzoek (CVO) dat is uitgevoerd door NBTC-NIPO Research. Dit is een samenwerkingsverband van TNS NIPO en het Nederlands Bureau voor Toerisme & Congressen (NBTC). Het feit dat de steekproef vanaf 2002 bijna is verdubbeld, heeft de betrouwbaarheid van de uitkomsten gunstig beïnvloed. Vergelijking met de resultaten van vóór 2002 is in veel gevallen niet goed mogelijk door een zogeheten 'methodebreuk'. Oorzaken hiervoor zijn dat, in vergelijking met voorgaande onderzoeken, in het onderzoek vanaf 2002 een iets ruimere vakantiedefinitie is gehanteerd. Bovendien is de begindatum van het vakantiejaar twee maanden naar voren gehaald en zijn enkele vraagstellingen en methode van waarneming gewijzigd.

In deze publicatie zijn echter alleen cijfers van het in 2002 vernieuwde CVO opgenomen, waardoor methodebreuken in de hier gepresenteerde tijdreeksen dus geen rol spelen.

Kerncijfers, 2012

	Eenheid	Lange vakanties		Korte vakanties	
		Nederland	Buitenland	Nederland	Buitenland
Totaal aantal vakanties	mln	8,0	14,8	10,1	3,8
waarvan					
in de winterperiode	mln	2,6	5,2	5,2	2,2
in de zomerperiode	mln	5,4	9,7	4,9	1,6
Gemiddelde verblijfsduur	dagen	9,8	12,9	3,1	3,3
Aantal overnachtingen	mln	70,6	177,3	21,3	8,8
Uitgaven	mld euro	1,8	12,0	1,1	0,9

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

1.

Doel en opzet van de publicatie

1.1 Doel van de publicatie

Deze publicatie geeft een cijfermatig overzicht van de korte en lange vakanties van Nederlanders. Evenals in publicaties van voorgaande jaren is daarbij in het bijzonder aandacht besteed aan de mate waarin Nederlanders op vakantie gaan (participatie), de bestemmingen in binnen- en buitenland, de logiesvorm, het vervoermiddel, de organisatievorm (zelf geregeld of via een reisbureau geboekt), de vakantiespreiding en -uitgaven.

De gegevens zijn afkomstig van het ContinuVakantieOnderzoek (CVO) dat is uitgevoerd door NBTC-NIPO Research. Dit is een samenwerkingsverband van TNS NIPO en het Nederlands Bureau voor Toerisme & Congressen (NBTC).

Voor het CVO is een steekproef getrokken van personen die in Nederland woonachtig zijn en de Nederlandse nationaliteit hebben. Personen in institutionele huishoudens (bejaardenoorden, verpleeghuizen, gevangenissen en dergelijke) zijn buiten het onderzoek gehouden.

1.2 Opzet van de publicatie

In hoofdstuk 2 wordt het vakantiepatroon van de Nederlanders beschreven. Daarbij wordt onderscheid gemaakt naar duur van het verblijf (korte versus lange vakanties) en bestemming (Nederland versus buitenland). De gegevens zijn afkomstig van het in 2002 vernieuwde Continu VakantieOnderzoek (CVO). In deze publicatie zijn alleen cijfers over de periode vanaf 2002 opgenomen, zodat op betrouwbare wijze ontwikkelingen beschreven kunnen worden.

De uitkomsten vanaf 2002 zijn, vanwege een methodebreuk, namelijk niet goed vergelijkbaar met eerder gepubliceerde gegevens van vóór 2002. De oorzaken van deze methodebreuk zijn een verruiming van de vakantie definitie, het vervroegen van de begindatum van het vakantiejaar en wijzigingen in de vraagstelling en de methode van waarneming in het onderzoek vanaf 2002 (zie Aanhangsel II).

Hoofdstuk 3 bevat meer gedetailleerde informatie over 2012. Het accent ligt daarbij op de verdeling van de afzonderlijke bestemmingen, logiesvormen en vervoermiddelen naar enerzijds sociaaleconomisch kenmerken van de vakantiegangers en anderzijds naar kenmerken van de vakanties. Enkele

andere uitsplitsingen in deze overzichten zijn: participatie aan vakanties, organisatievormen en uitgaven aan vakanties.

In Aanhangsel I wordt een lijst met gehanteerde begrippen gepresenteerd. Aanhangsel II bevat informatie over doel en opzet van het CVO. Tevens wordt daar uiteengezet waarom een vergelijking van de uitkomsten vanaf 2002 met die van eerdere jaren niet goed mogelijk is. Aanhangsel III bevat een cartogram met de toeristengebieden in Nederland in 2012. Aanhangsel IV geeft een korte uitleg over de manier waarop de elektronische databank StatLine gebruikt kan worden om gegevens over vakanties van Nederlanders te verkrijgen. De 'Index' biedt de mogelijkheid om snel gegevens over een bepaald onderwerp te vinden. Een lijst met aanverwante publicaties besluit deze editie van 'Vakanties van Nederlanders'.

2.

Vakanties van Nederlanders

In dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op enkele ontwikkelingen in het vakantiesgedrag van Nederlanders. De cijfers hebben betrekking op de periode vanaf 2002, het jaar waarin in het onderzoek een vernieuwde opzet is geïntroduceerd. Omdat na 2002 het onderzoek niet ingrijpend is gewijzigd, kennen de hier beschreven trends geen methodebreuk. Vanaf 2011 zijn de respondenten echter expliciet gevraagd naar boekingen via internet, zoals via veilingssites, online bemiddelende organisaties, e.d.. Uit nadere analyse is gebleken dat mede hierdoor het aantal georganiseerde reizen in het CVO, met name de reizen die geboekt zijn bij een bank, VVV, e.d.', vanaf 2011 zijn toegenomen.

2.1 Vakantieparticipatie

In 2012 zijn 12,8 miljoen Nederlanders op vakantie geweest. Dat is 81 procent van de totale bevolking. Dit percentage is vanaf 2002 vrij constant.

Driekwart van de bevolking heeft daarbij deelgenomen aan één of meer lange vakanties en ruim 40 procent (ook) aan korte vakanties.

Ook het onderscheid naar de participatie aan korte en lange vakanties laat de laatste jaren een vrij stabiel patroon zien. De deelname aan lange vakanties is al een aantal jaren vrij constant op een niveau van circa 75 procent. Bij de korte vakanties bedraagt het cijfer de laatste jaren steeds iets meer dan 40 procent.

Het percentage personen dat zowel op lange als korte vakantie gaat is tamelijk constant op een niveau van 36 procent.

2.1.1 Vakantieparticipatie naar duur

	2002	2005	2009	2010	2011	2012	2002	2005	2009	2010	2011	2012
	%						x mln					
Vakantieparticipatie waarvan	81	81	81	81	82	81	12,3	12,4	12,6	12,7	12,8	12,8
uitsluitend lange vakanties	40	40	39	40	40	38	6,0	6,2	6,0	6,2	6,3	6,0
uitsluitend korte vakanties	7	6	7	6	6	7	1,0	0,9	1,0	1,0	1,0	1,1
zowel lange als korte vakanties	35	34	36	36	36	36	5,3	5,3	5,6	5,6	5,6	5,7
Participatie aan lange vakanties	74	75	75	75	76	74	11,3	11,5	11,6	11,7	11,9	11,7
Participatie aan korte vakanties	41	40	43	42	42	43	6,3	6,2	6,6	6,5	6,5	6,8

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

In 3.1.1 en 3.1.2 (zie hoofdstuk 3) zijn voor 2012 de participatiecijfers verder uitgesplitst naar enkele sociaaleconomische kenmerken van de bevolking. Naast participatiecijfers is in 3.1.1 en 3.1.2 ook vermeld hoe vaak de deelnemers gemiddeld op vakantie zijn geweest en hoe die vakanties waren verdeeld over binnen- en buitenland.

2.2 Aantal vakanties naar duur en bestemming

Aantal vakanties

Nederlanders zijn in 2012 in totaal naar schatting 36,8 miljoen keer op vakantie geweest. Van al deze vakanties vond bijna de helft plaats in eigen land. Vooral voor korte vakanties (minder dan vier opeenvolgende overnachtingen) bleef men uiteraard vaak in Nederland, langere vakanties werden voornamelijk doorgebracht in het buitenland. Vanaf 2002 is het aantal lange vakanties gestegen van ruim 22 miljoen naar bijna 23 miljoen in 2012. Het aantal korte vakanties is in 2012 gestegen naar bijna 14 miljoen. In de periode 2002–2011 bedroeg het aantal korte vakanties elk jaar circa 13 miljoen.

In 2012 werden er in Nederland iets meer korte dan lange vakanties doorgebracht. Deze lange vakanties werden overwegend in de zomerperiode gehouden. De korte vakanties waren meer gelijkmatig over de winter- en zomerperiode verspreid. Tachtig procent van de buitenlandse vakanties duurde 5 dagen of langer. Ook bij de buitenlandse lange vakanties was de zomer de favoriete periode. Voor de korte vakanties was dat niet het geval. Daarvan vonden er 1,6 miljoen plaats in de zomer en 2,2 miljoen in de winter. Bij de interpretatie van deze resultaten moet er echter wel rekening mee worden gehouden dat in dit onderzoek de winterperiode (oktober 2011 – april 2012) twee maanden langer duurt dan de zomerperiode (mei 2012 – september 2012).

Het aantal wintersportvakanties in de winterperiode 2011/'12 lag op 1,2 miljoen. In vergelijking met aan het totaal aantal buitenlandse vakanties in de winterperiode, neemt de wintersport daarmee een minder belangrijke plaats in het vakantiepatroon van de Nederlander in.

2.2.1 Aantal vakanties naar bestemming en seizoen

	Lange vakanties						Korte vakanties					
	2002	2005	2009	2010	2011	2012	2002	2005	2009	2010	2011	2012
	x mln											
Nederland	9,2	8,5	8,7	8,5	8,3	8,0	9,5	8,9	9,3	9,2	9,5	10,1
waarvan												
in de winterperiode	2,8	2,6	3,1	2,9	2,8	2,6	4,4	4,2	4,7	4,6	4,7	5,2
in de zomerperiode	6,4	5,9	5,6	5,6	5,4	5,4	5,1	4,7	4,6	4,6	4,7	4,9
Buitenland	13,2	13,8	14,6	14,8	14,9	14,8	3,6	3,3	3,8	3,6	3,7	3,8
waarvan												
in de winterperiode	4,6	5,0	5,6	5,3	5,1	5,2	2,1	1,9	2,4	2,2	2,1	2,2
waaronder												
wintersport	1,1	1,2	1,1	1,0	1,0	1,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1
in de zomerperiode	8,6	8,8	8,9	9,5	9,7	9,7	1,5	1,4	1,4	1,5	1,6	1,6
Totaal	22,4	22,2	23,3	23,3	23,1	22,9	13,1	12,2	13,1	12,9	13,2	13,9

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Gemiddelde vakantieduur

Een lange vakantie duurde in 2012 gemiddeld bijna twaalf dagen. Een lange vakantie in Nederland duurde gemiddeld drie dagen korter dan een lange vakantie in het buitenland, waarvoor men bijna dertien dagen van huis was. Zowel bij binnenlandse als bij buitenlandse vakanties duurde een lange vakantie in de zomerperiode ongeveer 3 dagen langer dan in de winterperiode. Lange binnenlandse en buitenlandse vakanties in de zomerperiode duurden respectievelijk gemiddeld bijna 11 en ruim 14 dagen.

De gemiddelde duur van een korte vakantie was 3,2 dagen. Daarbij was er nagenoeg geen verschil tussen de korte vakanties in Nederland en die in het buitenland. De afgelopen jaren was dit ook al het geval; de duur van zowel binnenlandse als buitenlandse korte vakanties laat een vrij stabiel patroon zien. Hierbij dient opgemerkt te worden dat bij de berekening van de vakantieduur de dag van vertrek en de dag van terugkeer als volledige dagen zijn meegeteld. Korte vakanties worden echter meestal in het weekend doorgebracht en in veel gevallen is dat van vrijdag- tot zondagavond. De vakantieduur komt dan uit op drie dagen, maar feitelijk is men niet langer dan 48 uur van huis.

2.2.2 Gemiddelde vakantieduur naar bestemming en seizoen

	Lange vakanties					Korte vakanties						
	2002	2005	2009	2010	2011	2012	2002	2005	2009	2010	2011	2012
	dagen											
Nederland waarvan	10,5	10,0	9,5	9,7	9,6	9,8	3,2	3,2	3,2	3,2	3,3	3,1
in de winterperiode	7,9	7,9	7,7	7,7	7,7	7,6	3,2	3,2	3,2	3,1	3,2	3,1
in de zomerperiode	11,7	11,0	10,4	10,8	10,6	10,8	3,1	3,1	3,2	3,2	3,2	3,1
Buitenland waarvan	13,0	12,9	12,9	12,9	12,8	12,9	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3
in de winterperiode	10,9	10,7	10,5	11,1	10,7	10,7	3,3	3,2	3,3	3,3	3,3	3,3
in de zomerperiode	14,1	14,2	14,4	13,9	13,9	14,2	3,3	3,3	3,3	3,3	3,4	3,3
Totaal	12,0	11,8	11,6	11,7	11,7	11,8	3,2	3,2	3,2	3,2	3,2	3,2

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Overnachtingen

In 2012 werden er tijdens lange vakanties in totaal bijna 250 miljoen overnachtingen doorgebracht. Dit cijfer laat de laatste jaren een vrij constant beeld zien. Van al deze overnachtingen vonden er 177 miljoen plaats in het buitenland. In de zomerperiode was het aantal overnachtingen uiteraard beduidend hoger dan in de winter. Dit geldt zowel voor lange vakanties in Nederland als voor lange vakanties in het buitenland.

Bij de korte vakanties ligt het aantal overnachtingen per definitie op een veel lager niveau. In totaal werden er tijdens korte vakanties van Nederlanders 30 miljoen overnachtingen geregistreerd, waarvan 70 procent in eigen land. In Nederland waren deze overnachtingen gelijkmatig over de seizoenen verdeeld. Ook de overnachtingen in het buitenland waren redelijk gelijkmatig over beide seizoenen verdeeld.

Bij vakanties in het buitenland worden in veel gevallen niet alle overnachtingen doorgebracht in het vakantieland zelf. Afhankelijk van de afstand en de vervoerswijze kan ook ergens onderweg van of naar de bestemming overnacht worden. In 2.2.4 is voor de lange buitenlandse vakanties voor een negental landen een uitsplitsing gemaakt van het totaal aantal overnachtingen naar verblijfsfunctie (vakantieland of doorgangslaan). Met bijna 33 miljoen kende Frankrijk als vakantieland de meeste overnachtingen, op ruime afstand gevolgd door Spanje met ruim 20 miljoen overnachtingen. Duitsland staat met ruim 17 miljoen overnachtingen derde in de lijst, maar is tegelijkertijd wel het belangrijkste doorgangslaan. Frankrijk staat als doorgangslaan op de tweede plaats.

2.2.3 Aantal overnachtingen tijdens vakanties naar bestemming

	Lange vakanties						Korte vakanties					
	2002	2005	2009	2010	2011	2012	2002	2005	2009	2010	2011	2012
	x mln											
Nederland	88	76	74	74	71	71	20	19	20	20	21	21
waarvan												
in de winterperiode	19	18	20	19	19	17	10	9	10	10	10	11
in de zomerperiode	69	59	53	55	52	53	11	10	10	10	10	10
Buitenland	159	164	174	176	176	177	8	7	9	8	9	9
waarvan												
in de winterperiode	46	49	54	53	50	50	5	4	6	5	5	5
in de zomerperiode	113	116	120	123	126	127	4	3	3	3	4	4
Totaal	247	241	247	250	247	248	29	27	29	28	29	30

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

2.2.4 Aantal overnachtingen tijdens buitenlandse lange vakanties per land naar verblijfsfunctie, 2012

	Vakantieland	Doorgangland	Aandeel in het totaal aantal overnachtingen	
			Totaal	%
	x mln			
België	5,2	0,4	5,6	3
Frankrijk	31,4	1,2	32,6	18
Spanje	19,8	0,3	20,1	11
Oostenrijk	11,4	0,7	12,1	7
Groot-Brittannië	3,7	0,2	3,9	2
Duitsland	15,4	2,0	17,4	10
Italië	11,8	0,4	12,2	7
Griekenland	7,3	0,1	7,3	4
Turkije	9,1	0,0	9,1	5
Overige landen	54,4	3,4	57,7	32
Totaal	169,4	8,5	177,9	100

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Binnenlandse bestemmingen

Toeristengebieden

Wat betreft lange vakanties waren de Noordzeebadplaatsen in 2012, net als in de meeste voorgaande jaren, met 13 procent een veelvuldig bezocht Nederlands toeristengebied. Ook het toeristengebied 'Groningse, Friese en Drentse zandgronden' werd, met eveneens 13 procent van de lange vakanties, goed bezocht. De toeristengebieden 'Veluwe en Veluwerand' en 'Oost-Brabant, Noord- en Midden-Limburg en Rijk van Nijmegen' eindigden in 2012 met elk 11 procent op de derde plaats. Met 9 procent nam verder ook het gebied 'Twente, Salland en Vechtstreek' een belangrijke plaats in. Hiermee wordt de populariteit van bosrijke omgevingen als bestemming voor lange binnenlandse vakanties onderstreept. De meeste watersportgebieden nemen, in vergelijking met de bosrijke gebieden, juist een meer bescheiden plaats in.

Van alle lange binnenlandse vakanties werden dus de meeste doorgebracht in een bosrijke omgeving en in mindere mate aan de kust of in een gebied waar meren, plassen en rivieren het landschap bepalen. Voor de geografische indeling van de zeventien toeristengebieden wordt verwezen naar het cartogram in Aanhangsel III. In dit Aanhangsel is ook een lijst opgenomen waarin vermeld staat welke gemeenten tot welk toeristengebied behoren.

De twee belangrijkste toeristengebieden waar men voor een korte binnenlandse vakantie in 2012 naar toe ging zijn de 'Noordzeebadplaatsen' en 'Veluwe en Veluwerand'. In elk van deze beide gebieden werd 12 procent (ofwel ruim 1,2 miljoen) van de korte binnenlandse vakanties doorgebracht. Het toeristengebied 'West- en Midden-Brabant' prijkt met 10 procent op de derde plaats.

Uit deze resultaten blijkt dat, naast de kust, voor korte vakanties ook een sterke voorkeur bestaat voor bosrijke gebieden. De populariteit van deze gebieden wordt verder bevestigd door het groot aantal korte vakanties in andere bosrijke toeristengebieden zoals 'Groningse Friese en Drentse zandgronden', 'West- en Midden-Brabant' en 'Twente, Salland en Vechtstreek'. In 2012 werd meer dan de helft van de korte vakanties in Nederland in een omgeving met bos en hei doorgebracht. Zestien procent van de vakanties vond plaats aan de kust en 13 procent in een van de watersportgebieden.

Dit patroon voor korte binnenlandse vakanties is de laatste jaren vrij stabiel.

2.2.5 Lange vakanties in Nederland naar toeristengebied

	2002	2005	2009	2010	2011	2012	2002	2005	2009	2010	2011	2012
	%	x 1000										
Waddeneilanden	7	7	7	7	7	7	620	620	610	630	580	570
Noordzeebadplaatsen	13	13	12	13	13	13	1180	1110	1080	1060	1070	1010
IJsselmeerkust	3	3	5	4	5	4	290	280	440	370	390	350
Deltagebied	5	4	5	4	4	4	470	350	420	380	310	310
Meren in Groningen, Friesland en Noordwest-Overijssel	3	3	3	3	3	2	280	280	260	250	210	200
Hollands-Utrechtse meren	1	1	1	1	0	1	90	70	90	60	30	40
Utrechtse Heuvelrug en 't Gooi	3	2	1	2	1	1	320	190	110	130	120	120
Veluwe en Veluwerand	11	11	11	11	10	11	1000	940	980	900	830	910
Gelders rivierengebied	1	1	1	1	1	1	80	70	80	90	80	60
Achterhoek	3	4	4	4	4	4	310	360	310	300	290	300
Twente, Salland en Vechtstreek	8	9	8	8	9	9	740	740	650	720	750	700
Groningse, Friese en Drentse zandgronden	10	11	12	12	13	13	930	960	1070	1010	1040	1020
West- en Midden-Brabant	10	8	8	8	8	9	880	710	700	680	630	690
Oost-Brabant, Noord- en Midden-Limburg en Rijk van Nijmegen	9	11	11	10	11	11	860	890	960	840	910	910
Zuid-Limburg	5	5	5	5	6	5	470	390	420	390	470	370
Amsterdam, Rotterdam, 's-Gravenhage en Utrecht	1	1	1	2	1	1	120	60	110	130	110	70
Overig Nederland	6	5	5	6	5	5	560	440	400	520	450	420
Totaal	100	100	100	100	100	100	9200	8450	8700	8500	8260	8040

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Provincies

Naar provincie gezien steekt Gelderland, wat betreft het aantal doorgebrachte lange vakanties al jarenlang ver boven de andere provincies uit. Ook in 2012 was dit met 17 procent weer het geval. De tweede plaats is, net als de voorgaande jaren, voor Limburg (14 procent). Daarna volgt Drenthe met 12 procent en Noord-Brabant met 11 procent. Onder de minst populaire provincies voor lange vakanties vallen de provincies Groningen, Flevoland en Utrecht, met respectievelijk 2, 3 en 2 procent. Voor alle provincies geldt dat het aantal lange vakanties de laatste jaren op een vrij stabiel niveau verkeert.

2.2.6 Korte vakanties in Nederland naar toeristengebied

	2002	2005	2009	2010	2011	2012	2002	2005	2009	2010	2011	2012
	%						x 1 000					
Waddeneilanden	4	5	5	4	4	4	370	440	500	380	360	410
Noordzeebadplaatsen	13	11	12	11	11	12	1210	960	1100	1030	1070	1240
IJsselmeerkust	4	5	5	5	6	6	400	400	470	510	600	560
Deltagebied	6	5	3	4	3	4	540	410	310	380	310	410
Meren in Groningen, Friesland en Noordwest-Overijssel	3	3	2	3	3	3	300	280	190	250	290	270
Hollands-Utrechtse meren	2	1	1	1	1	1	180	50	70	80	70	50
Utrechtse Heuvelrug en 't Gooi	3	3	2	3	2	2	280	290	210	240	210	220
Veluwe en Veluwerand	11	12	11	11	11	12	1020	1060	1000	1030	1090	1210
Gelders rivierengebied	1	1	1	1	1	1	60	60	70	100	70	100
Achterhoek	3	3	3	3	3	4	250	290	310	300	280	360
Twente, Salland en Vechtstreek	7	8	8	6	6	7	670	670	700	580	590	710
Groningse, Friese en Drentse zandgronden	8	10	9	9	11	9	800	860	850	860	1040	960
West- en Midden-Brabant	11	10	11	11	11	10	1020	900	990	1010	1050	1020
Oost-Brabant, Noord- en Midden-Limburg en Rijk van Nijmegen	9	8	11	10	9	9	820	730	990	880	860	860
Zuid-Limburg	6	5	6	6	7	7	570	470	520	580	660	660
Amsterdam, Rotterdam, 's-Gravenhage en Utrecht	2	3	2	4	3	3	220	300	220	340	270	340
Overig Nederland	8	8	8	7	7	7	810	710	750	690	660	710
Totaal	100	100	100	100	100	100	9510	8860	9260	9230	9480	10080

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Ook voor een korte vakantie is de provincie Gelderland al sinds een aantal jaren de meest bezochte provincie. Met 19 procent brachten Nederlanders in 2012, evenals in voorgaande jaren, een groot gedeelte van het totaal aantal binnenlandse korte vakanties in deze bosrijke provincie door. In absolute aantallen komt dit neer op bijna 1,9 miljoen vakanties. Tijdens de eerdere topjaren 2006 en 2007 waren dat er nog 1,7 á 1,8 miljoen.

Na Gelderland volgen Limburg en Noord-Brabant met respectievelijk 13 en 12 procent en Noord-Holland met 11 procent.

De minst favoriete bestemming voor een korte binnenlandse vakantie blijkt met 200.000 vakanties de provincie Groningen te zijn. Ook de provincie Utrecht wordt met 300.000 korte binnenlandse vakanties vrij matig bezocht.

In 3.2.1 t/m 3.2.6 is voor de belangrijkste Nederlandse bestemmingen (zowel voor de onderscheiden toeristengebieden als voor de verschillende provincies) meer gedetailleerde informatie opgenomen over de verdeling van de korte en lange vakanties naar sociaaleconomische kenmerken van de bevolking en diverse kenmerken van de vakanties.

2.2.7 Lange vakanties in Nederland naar bestemmingsprovincie

	2002	2005	2009	2010	2011	2012	2002	2005	2009	2010	2011	2012
	%						x 1 000					
Groningen	2	2	2	2	2	2	150	150	170	210	180	180
Friesland	9	9	8	8	8	8	790	740	710	710	630	620
Drenthe	9	10	11	11	11	12	850	860	960	910	940	940
Overijssel	9	10	8	10	10	9	810	800	720	820	820	750
Flevoland	1	2	2	2	3	3	120	140	180	130	210	220
Gelderland	17	17	17	17	16	17	1540	1470	1470	1430	1330	1340
Utrecht	4	3	2	2	2	2	370	230	180	190	170	160
Noord-Holland	9	10	11	10	10	9	850	830	920	890	800	680
Zuid-Holland	7	6	6	6	6	6	620	530	550	530	510	470
Zeeland	11	9	9	9	9	9	970	740	800	790	720	720
Noord-Brabant	12	10	10	10	10	11	1070	880	890	850	790	880
Limburg	12	13	13	12	14	14	1080	1080	1140	1020	1160	1090
Totaal	100	100	100	100	100	100	9200	8450	8700	8480	8260	8040

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

2.2.8 Korte vakanties in Nederland naar bestemmingsprovincie

	2002	2005	2009	2010	2011	2012	2002	2005	2009	2010	2011	2012
	%						x 1 000					
Groningen	2	2	3	2	2	2	230	190	240	200	210	200
Friesland	7	7	7	6	6	6	650	630	610	580	610	570
Drenthe	7	9	8	8	10	9	710	760	730	770	960	870
Overijssel	8	9	8	7	7	8	760	760	760	650	660	830
Flevoland	1	3	3	3	4	3	130	230	270	290	370	290
Gelderland	15	17	17	17	16	19	1450	1520	1550	1550	1550	1880
Utrecht	4	4	3	4	3	3	420	350	260	330	280	300
Noord-Holland	11	11	12	11	10	11	1080	1000	1100	1030	1000	1130
Zuid-Holland	10	9	9	8	8	9	1000	780	810	750	760	870
Zeeland	7	6	6	7	6	7	710	560	540	600	550	670
Noord-Brabant	13	13	13	14	14	12	1210	1150	1240	1300	1320	1210
Limburg	12	11	13	13	13	13	1170	940	1160	1180	1220	1270
Totaal	100	100	100	100	100	100	9510	8860	9260	9230	9480	10080

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Buitenlandse bestemmingen

Van alle buitenlandse bestemmingen was Frankrijk in 2012 het meest favoriete land om een lange vakantie in door te brengen. Frankrijk bezit deze koppositie al sinds 2002. De nummer twee van de lijst, Duitsland, lijkt juist aan populariteit

te winnen. Werd in 2002 nog 11 procent van alle lange buitenlandse vakanties in Duitsland doorgebracht, in 2012 was dat al 14 procent. Dit laatste paar jaren lijkt dit cijfer echter te stabiliseren. Met 11 procent (bijna 1,7 miljoen vakanties) in 2012 staat Spanje op de derde plaats. Oostenrijk, Italië en België zijn met respectievelijk 8, 6 en 5 procent ook nog redelijk druk bezochte bestemmingen.

Nederlanders blijven voor lange vakanties het liefst binnen Europa. Voor zonzakanties is het Middellandse Zeegebied populair, met als belangrijkste zonzbestemmingen Spanje, Italië, Turkije en Griekenland. Buiten Europa trok de Verenigde Staten de meeste vakantiegeangers.

In 2.2.10 is voor de belangrijkste buitenlandse bestemmingen een verdeling weergegeven van het aantal lange vakanties naar seizoenen. Met uitzondering van Oostenrijk vielen in alle getoonde landen de meeste lange vakanties in de zomerperiode. Vooral Italië, Griekenland en Frankrijk ontvingen in 2012 verhoudingsgewijs veel Nederlandse toeristen in de zomer. Het relatief grote aantal lange wintervakanties in Oostenrijk is waarschijnlijk te danken aan de populariteit van de wintersportgebieden in dit land.

2.2.9 Lange vakanties in het buitenland naar land van bestemming

	2002	2005	2009	2010	2011	2012	2002	2005	2009	2010	2011	2012
	%						x 1 000					
België	7	7	6	6	6	5	970	980	890	830	860	770
Luxemburg	2	1	1	1	1	1	240	190	130	150	100	110
Frankrijk	20	16	16	16	17	15	2650	2170	2290	2320	2450	2270
Spanje	12	11	10	10	11	11	1640	1570	1460	1500	1650	1680
Portugal	2	2	2	2	2	3	240	260	330	300	310	420
Oostenrijk	8	7	8	8	8	8	1030	1000	1180	1130	1150	1190
Zwitserland	3	3	2	2	2	2	390	350	320	280	260	260
Groot-Brittannië	3	3	3	3	3	3	460	390	430	480	490	460
Noorwegen, Zweden, Finland	2	2	3	2	2	2	220	300	360	300	280	270
Denemarken	1	1	1	1	1	1	170	180	180	170	160	170
Duitsland	11	12	14	14	14	14	1510	1610	2060	2100	2070	2080
Italië	6	5	6	6	6	6	770	700	920	910	910	940
Griekenland	4	4	4	4	4	4	560	540	630	610	590	640
Hongarije	1	1	1	1	1	1	90	110	100	130	140	130
Tsjechië	2	3	2	1	1	1	290	370	290	220	180	170
Turkije	5	7	5	5	5	5	610	970	670	800	810	790
Egypte	1	2	2	2	1	2	80	210	220	260	210	240
Verre Oosten	1	2	2	3	2	2	140	240	300	380	330	300
Verenigde Staten	2	2	3	3	2	3	230	290	400	430	370	460
Caribisch gebied	1	1	2	1	1	1	70	180	230	170	190	80
Overige landen	6	9	8	9	9	9	840	1190	1210	1330	1350	1390
Totaal	100	100	100	100	100	100	13170	13800	14590	14810	14860	14840

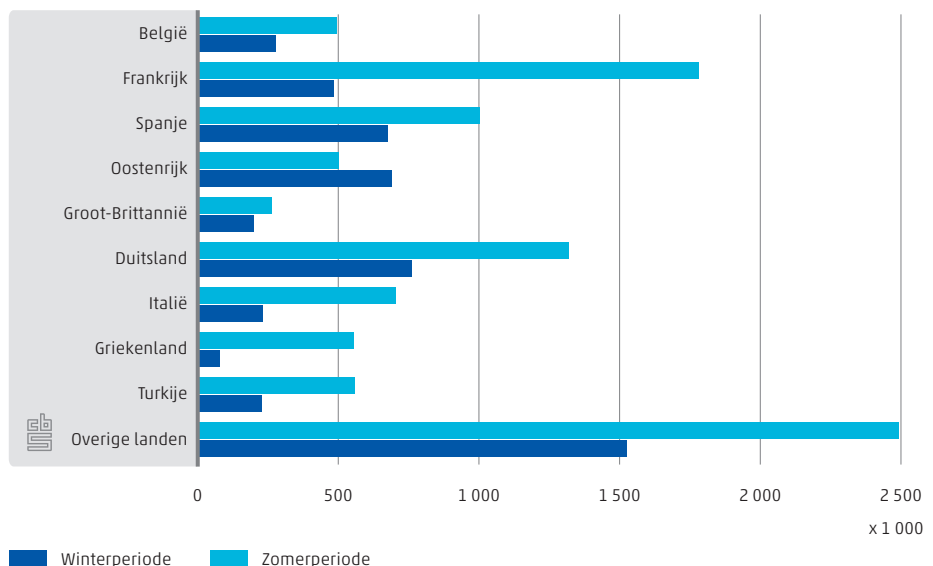
Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Vanaf 1994 worden in het CVO alle landen van de wereld afzonderlijk gecodeerd. Al veel langer onderscheidt het CVO toeristengebieden binnen de belangrijkste vakantie landen. Op basis van deze gegevens is ook een indeling van de lange vakanties naar bijvoorbeeld klimaatzones te maken.

De uitkomsten over vakanties in enkele specifieke bestemmingen zijn opgenomen in de elektronische publicatie 'Lange vakanties buitenland; bestemmingen naar vakantiekenmerken' in StatLine. Zoals eerder vermeld, bevat deze statistische databank van het CBS een groot aantal aanvullende gegevens uit het CVO.

Voor korte buitenlandse vakanties doen Nederlanders uiteraard voornamelijk de buurlanden aan. Evenals in 2009 was Duitsland ook in 2012 met ruim 1,3 miljoen korte vakanties de meest favoriete bestemming voor de Nederlander. Nederlanders brengen in Duitsland ruim één derde van alle korte buitenlandse vakanties door. Voor België geldt dit voor ruim een kwart van alle korte buitenlandse vakanties. Ongeveer 14 procent van alle korte vakanties wordt in Frankrijk doorgebracht en 8 procent in Groot-Brittannië. Frankrijk lijkt op dit terrein de laatste jaren enigszins aan populariteit in te moeten boeten: in 2002 werd nog 19 procent van alle korte vakanties in dit land doorgebracht, in 2012 was dit gedaald naar 14 procent. Deze daling lijkt zich echter in recente jaren te hebben gestabiliseerd.

2.2.10 Aantal lange vakanties in het buitenland per land van bestemming, naar seizoen, 2012

2.2.11 Korte vakanties in het buitenland naar land van bestemming

	2002	2005	2009	2010	2011	2012
	%					
België	34	32	29	32	30	27
Luxemburg	2	3	2	2	1	2
Frankrijk	19	18	14	15	13	14
Groot-Brittannië	10	7	7	8	8	8
Duitsland	27	30	38	31	34	35
Overige landen	8	10	10	12	13	14
Totaal	100	100	100	100	100	100

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

In 3.2.7 t/m 3.2.9 is zowel voor lange als korte vakanties meer gedetailleerde informatie opgenomen over de belangrijkste bestemmingen in het buitenland.

2.3 Logies, vervoer en organisatievorm

Logiesvorm

In Nederland wordt sinds jaar en dag een belangrijk deel van de vakanties, zowel kort als lang, in seizoenrecreatieve logiesvormen doorgebracht. Dat wil zeggen in een onderkomen dat eigendom is van de vakantieganger. Vooral het verblijf op de camping in een eigen vouwwagen of caravan is daarbij populair. Een kleiner gedeelte van de bevolking brengt de vakantie door in een eigen zomerhuisje, vakantiebungalow, tweede woning of boot.

Het aantal lange binnenlandse vakanties waarbij gebruik wordt gemaakt van seizoenrecreatieve logiesvormen bleef het afgelopen decennium vrij constant: vanaf 2002 schommelt dit cijfer namelijk rond 21 procent. Met 11 procent in 2012 blijft de eigen caravan of vouwwagen hierbij het populairst. De minst voorkomende seizoenrecreatieve logiesvorm voor lange vakanties is de boot op een vaste stand- of ligplaats.

De uitkomsten van de seizoenrecreatieve logiesvormen dienen echter met enige voorzichtigheid te worden geïnterpreteerd vanwege de kans op zogeheten clustereffecten (zie Aanhangsel II). Sterke fluctuaties in de tijd zouden op toevalligheden in de steekproef kunnen berusten.

De overige lange vakanties worden doorgebracht in toeristische logiesvormen, zoals een hotel, pension of appartement. In deze categorie wordt het meeste gebruik gemaakt van een gehuurd zomerhuisje of vakantiebungalow. Deze logiesvorm lijkt de laatste jaren iets aan populariteit te hebben gewonnen: in 2002 werd bij ongeveer één op de drie lange binnenlandse vakanties in een gehuurd zomerhuisje of vakantiebungalow overnacht, in 2012 is dit gestegen naar 39 procent. Met 15 procent, ofwel 1,2 miljoen vakanties, zijn ook de caravan, vouwwagen of camper redelijk belangrijke toeristische logiesvormen. Kamperen lijkt de laatste jaren iets minder in trek.

Bij korte binnenlandse vakanties werd in 2012 in iets minder dan een kwart van de gevallen gebruik gemaakt van seizoenrecreatieve logiesvormen. De populariteit van deze logiesvormen is sinds 2002 sterk gedaald, toen omvatten ze nog 32 procent van alle korte vakanties. Deze daling lijkt vooral veroorzaakt te zijn door de tamelijk sterke afname van het gebruik van een eigen caravan of vouwwagen van 20 procent in 2002 naar 12 procent in 2012.

2.3.1 Lange vakanties in Nederland naar logiesvorm

	2002	2005	2009	2010	2011	2012	2002	2005	2009	2010	2011	2012
	%						x 1 000					
Seizoenrecreatieve logiesvormen	22	21	21	21	19	21	2 030	1 780	1 810	1 780	1 600	1 710
waarvan												
zomerhuisje, vakantiebungalow, tweede woning	6	5	7	7	6	8	570	460	610	580	490	610
caravan, vouwwagen	12	11	10	10	10	11	1 100	960	870	840	830	870
boot	3	4	3	3	2	2	300	300	290	270	190	160
overige logiesvormen	1	1	1	1	1	1	70	50	50	100	80	70
Toeristische logiesvormen	78	79	79	79	81	79	7 170	6 680	6 880	6 690	6 670	6 330
waarvan												
woning van een particulier ¹⁾	8	7	7	8	7	9	720	600	610	680	580	710
hotel	7	7	6	6	6	6	640	600	530	500	480	500
pension, bed & breakfast	1	1	1	1	1	1	60	60	60	100	60	90
appartement	2	2	2	3	2	2	230	180	190	240	210	160
zomerhuisje, vakantiebungalow	34	37	40	37	41	39	3 130	3 080	3 460	3 160	3 410	3 130
tent, bungalowtent	6	6	5	4	4	4	560	480	420	320	330	320
caravan, vouwwagen, camper	16	16	16	17	17	15	1 480	1 380	1 380	1 450	1 390	1 230
boot	1	1	1	0	1	1	70	40	50	40	50	60
jeugdherberg of andere groepsaccommodatie	2	2	1	1	1	1	160	140	110	110	100	80
overige logiesvormen	1	1	1	1	1	0	120	120	70	90	50	30
Totaal	100	100	100	100	100	100	9 200	8 450	8 700	8 480	8 260	8 040

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

¹⁾ Excl. vakanties bij familie, vrienden of kennissen, tenzij deze de hele tijd of de meeste dagen afwezig waren.

In 2012 werden ruim 7,8 miljoen korte binnenlandse vakanties doorgebracht in toeristische logiesaccommodatie. De voorkeur ging hierbij, net als in voorgaande jaren, uit naar een verblijf in een hotel. Het aantal hotelvakanties blijft namelijk gestaag toenemen (van 22 procent in 2002 naar 33 procent in 2012) onder meer ten koste van het aantal vakanties dat wordt doorgebracht in een eigen caravan of vouwwagen. Het verblijf in de woning van een andere particulier, bijvoorbeeld bij een woningruil of een gratis verblijf in een woning van familie of vrienden die tijdens die periode afwezig zijn, is de laatste jaren stabiel op een niveau van 5 á 6 procent. Naast hotels zijn ook gehuurde zomerhuisjes of vakantiebungalows favoriet bij Nederlanders die een korte binnenlandse vakantie houden.

Tijdens buitenlandse vakanties wordt, ongeacht de duur van de vakanties, bijna uitsluitend overnacht in toeristische logiesvormen. Het aantal Nederlanders dat bijvoorbeeld een vakantiehuisje of stacaravan in het buitenland bezit, is nog altijd zeer bescheiden.

2.3.2 Korte vakanties in Nederland naar logiesvorm

	2002	2005	2009	2010	2011	2012	2002	2005	2009	2010	2011	2012
	%						x 1000					
Seizoenrecreatieve logiesvormen	32	28	25	23	24	22	3070	2460	2320	2110	2310	2260
waarvan												
zomerhuisje, vakantiebungalow, tweede woning	6	6	7	6	8	8	560	500	610	560	730	790
caravan, vouwwagen	20	17	15	13	13	12	1920	1520	1400	1240	1250	1190
boot	5	5	3	3	3	2	460	400	260	230	250	240
overige logiesvormen	1	1	1	1	1	0	140	50	50	80	80	40
Toeristische logiesvormen	68	72	75	77	76	78	6440	6410	6940	7120	7170	7830
waarvan												
woning van een particulier ¹⁾	5	7	5	5	4	6	470	570	490	460	360	610
hotel	22	24	28	30	30	33	2060	2090	2570	2780	2810	3350
pension, bed & breakfast	1	1	2	3	3	2	120	120	190	230	290	230
appartement	1	1	1	1	1	1	110	120	80	130	110	100
zomerhuisje, vakantiebungalow	21	22	23	24	24	22	2020	1910	2160	2170	2240	2180
tent, bungalowtent	5	5	4	4	4	4	430	420	410	370	340	370
caravan, vouwwagen, camper	6	6	6	6	7	6	560	560	520	510	640	580
boot	1	1	1	1	0	1	90	50	60	50	30	70
jeugdherberg of andere groepsaccommodatie	5	5	4	4	3	2	460	420	320	330	280	250
overige logiesvormen	1	2	1	1	1	1	130	150	130	100	60	90
Totaal	100	100	100	100	100	100	9510	8860	9260	9230	9480	10080

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

¹⁾ Excl. vakanties bij familie, vrienden of kennissen, tenzij deze de hele tijd of de meeste dagen afwezig waren.

Bij lange buitenlandse vakanties hebben hotels aan het begin van de eeuw een sterke opmars doorgemaakt als logiesvorm. In 2002 werd in iets meer dan een kwart van de gevallen overnacht in hotels. De laatste tijd lijkt dit aantal zich enigszins te stabiliseren rond 35 procent; in 2012 kwam dit neer op ruim 5,2 miljoen vakanties. De toename van het aantal hotelvakanties lijkt overwegend ten koste te zijn gegaan van het aantal kampeervakanties in tenten en het verblijf in appartementen. In 2002 werd bijvoorbeeld nog bij één op de tien lange buitenlandse vakanties in een tent gekampeerd. In 2012 is dit cijfer gedaald naar 5 procent. Het aantal lange vakanties dat in een boot of in een jeugdherberg of andere groepsaccommodatie wordt doorgebracht is vrijwel verwaarloosbaar.

2.3.3 Lange vakanties in het buitenland naar logiesvorm

	2002	2005	2009	2010	2011	2012	2002	2005	2009	2010	2011	2012	
	%							x 1 000					
Seizoenrecreatieve logiesvormen	5	3	6	5	5	5	600	450	830	790	760	800	
waarvan													
zomerhuisje, vakantiebungalow, tweede woning	3	2	4	4	4	4	430	300	620	610	590	650	
caravan, vouwwagen	1	1	1	1	1	1	160	140	160	120	150	140	
overige logiesvormen	0	0	0	0	0	0	10	20	40	50	20	10	
Toeristische logiesvormen	95	97	94	95	95	95	12570	13340	13770	14020	14100	14040	
waarvan													
woning van familie, vrienden of kennissen	10	9	8	8	7	7	1280	1220	1110	1230	1080	1010	
woning van een andere particulier	4	5	5	5	5	6	550	630	720	770	670	830	
hotel	27	35	34	35	35	35	3590	4840	4910	5190	5240	5210	
pension, bed & breakfast	3	3	3	3	3	3	430	340	420	420	390	460	
appartement	15	14	14	13	13	13	1940	1890	2010	1890	1930	1990	
zomerhuisje, vakantiebungalow	13	12	12	11	13	12	1730	1610	1690	1570	1910	1840	
tent, bungalowtent	10	6	6	6	6	5	1270	890	820	870	820	710	
caravan, vouwwagen, camper	12	12	12	12	12	11	1520	1600	1750	1710	1740	1630	
boot	1	1	1	1	1	2	100	120	150	160	180	230	
jeugdherberg of andere groepsaccommodatie	1	1	1	1	1	1	90	100	130	150	90	80	
overige logiesvormen	1	1	0	0	0	0	90	110	50	70	40	70	
Totaal	100	100	100	100	100	100	13170	13800	14590	14810	14860	14840	

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Ook bij de korte buitenlandse vakanties is een toename van het gebruik van hotelaccommodaties te zien. In 2002 werd bij ongeveer de helft van alle korte vakanties in een hotel verbleven, in 2012 is dit opgelopen naar

58 procent. In 2012 koos men in totaal bijna 2,2 miljoen maal voor een hotel als verblijfsaccommodatie tijdens een korte buitenlandse vakantie.

Zomerhuisjes of vakantiebungalows, waar naar schatting 350 duizend korte buitenlandse vakanties in werden doorgebracht, staan in deze ranglijst op de tweede plaats, gevolgd door woningen van familie, vrienden of kennissen met naar schatting 320 duizend korte buitenlandse vakantie.

Als aanvulling op de informatie in 2.3.1 t/m 2.3.4 worden in 2.3.5 per bestemming de belangrijkste marktsegmenten getoond. In deze figuur zijn de vakanties in appartementen, zomerhuisjes en vakantiebungalows samengevoegd, hetzelfde geldt voor alle vakanties waarvoor kampeermiddelen zijn gebruikt. Bij deze accommodatievormen moet men altijd zelf de maaltijden verzorgen, in tegenstelling tot bijvoorbeeld vakanties in hotels, pensions of gelegenheden met bed & breakfast.

2.3.4 Korte vakanties in het buitenland naar logiesvorm

	2002	2005	2009	2010	2011	2012	2002	2005	2009	2010	2011	2012
	%						x 1 000					
Seizoenrecreatieve logiesvormen	5	5	7	7	8	4	190	160	280	250	280	150
waarvan												
zomerhuisje, vakantiebungalow,												
tweede woning	2	1	5	3	5	3	60	40	200	130	190	100
caravan, vouwwagen	3	4	2	3	2	1	120	120	80	110	80	50
overige logiesvormen	0	0	0	0	0	0	10	0	0	10	10	0
Toeristische logiesvormen	95	95	93	93	92	96	3390	3130	3530	3380	3420	3630
waarvan												
woning van familie, vrienden of												
kennissen	12	11	9	10	8	8	440	370	330	360	280	320
woning van een andere particulier	2	3	3	2	2	3	70	90	100	90	70	130
hotel	51	55	58	56	57	58	1840	1800	2230	2020	2090	2190
pension, bed & breakfast	3	4	3	3	2	5	110	130	120	120	90	190
appartement	2	2	3	3	3	2	60	70	100	120	100	90
zomerhuisje, vakantiebungalow	10	10	8	10	12	9	370	340	290	350	430	350
tent, bungalowtent	4	3	2	3	2	2	150	80	80	100	70	70
caravan, vouwwagen, camper	3	3	4	3	3	5	120	110	150	120	120	170
boot	3	1	1	0	2	1	90	30	40	10	80	30
jeugdherberg of andere groepsaccommodatie	2	2	2	2	2	2	80	70	80	60	80	60
overige logiesvormen	1	1	1	1	0	1	50	50	20	20	10	40
Totaal	100	100	100	100	100	100	3590	3290	3820	3620	3700	3780

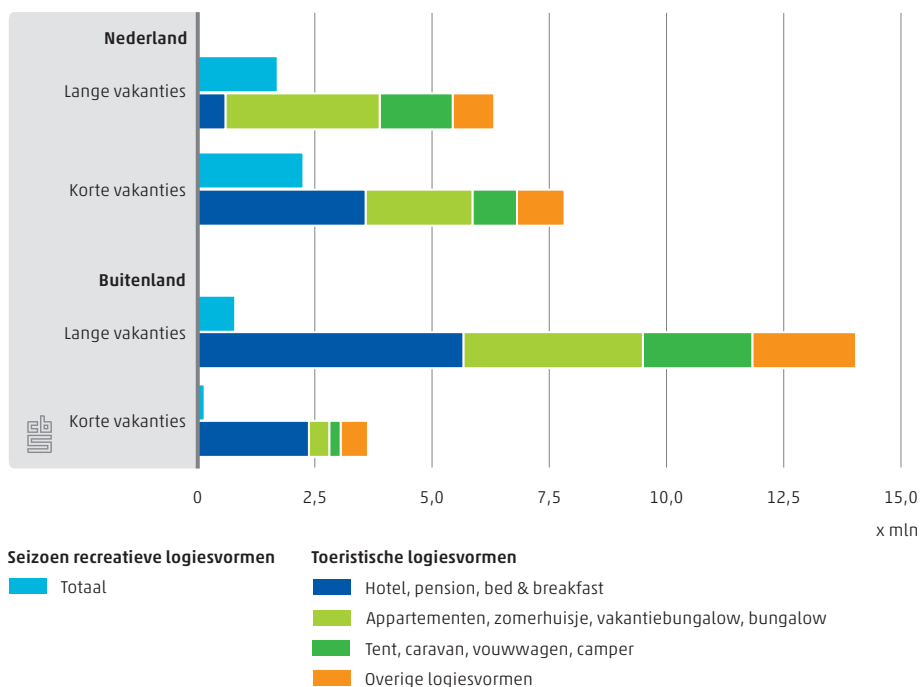
Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Vervoermiddel

Voor vakanties in Nederland blijft de auto het vervoermiddel bij uitstek. De auto is in negen van de tien gevallen (zowel bij korte als bij lange vakanties) het voornaamste vervoermiddel om het vakantieadres mee te bereiken. Dit aandeel is de laatste jaren tamelijk constant gebleven. De Nederlanders die niet met de auto op vakantie gaan, maken vooral gebruik van de trein. De trein had in 2012 een aandeel van 3 procent bij de lange vakanties en een aandeel van 7 procent bij de korte vakanties. Daarnaast maakt ook nog een kleine groep Nederlanders gebruik van de fiets om in Nederland mee op vakantie te gaan. In 2012 werden de bestemmingen van ongeveer 90 duizend lange vakanties en 150 duizend korte vakanties met dit vervoermiddel bereikt.

2.3.5 Aantal vakanties naar bestemming, duur en logiesvorm, 2012

Bron: ContinuVakantieOnderzoek

2.3.6 Lange vakanties in Nederland naar vervoermiddel

	2002	2005	2009	2010	2011	2012	2002	2005	2009	2010	2011	2012
	%						x 1 000					
Fiets	2	2	2	2	1	1	180	140	130	150	110	90
Auto	89	92	92	92	92	93	8160	7760	7990	7760	7630	7480
Trein	4	4	4	3	3	3	390	310	330	280	270	220
Touringcar	1	1	1	1	1	0	80	70	50	50	60	30
Boot	1	0	1	1	1	1	60	40	70	80	100	100
Overige vervoermiddelen	4	2	1	2	1	1	320	140	120	160	100	110
Totaal	100	100	100	100	100	100	9200	8450	8700	8480	8260	8040

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

2.3.7 Korte vakanties in Nederland naar vervoermiddel

	2002	2005	2009	2010	2011	2012	2002	2005	2009	2010	2011	2012
	%						x 1 000					
Fiets	2	3	2	1	1	2	150	220	150	130	110	150
Auto	89	88	91	90	91	90	8490	7810	8440	8330	8600	9050
Trein	5	6	5	6	6	7	470	530	440	530	580	670
Touringcar	1	1	1	1	0	0	70	70	60	50	30	40
Boot	0	0	0	1	0	0	50	40	20	50	20	30
Overige vervoermiddelen	3	2	2	2	1	1	280	190	160	140	140	150
Totaal	100	100	100	100	100	100	9510	8860	9260	9230	9480	10080

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Ook voor het bereiken van buitenlandse vakantiebestemmingen wordt veelal gebruik gemaakt van de auto. In 2012 trokken de Nederlanders er ongeveer 10 miljoen keer op uit om hun buitenlandse vakantiebestemming met de auto te bereiken; bijna 7,7 miljoen keer betrof het een lange vakantie en ruim 2,4 miljoen keer een korte vakantie. Sinds 2002 (58 procent) is het gebruik van de auto voor lange vakanties enigszins afgenomen en lijkt zich de laatste jaren te stabiliseren rond de 52 procent. Het vliegtuig is juist een grotere rol gaan spelen: 41 procent in 2012 tegen 30 procent in 2002. Bij korte vakanties is de rol van het vliegtuig eveneens toegenomen, en ook hier lijkt dit ten koste te zijn gegaan van het gebruik van de auto.

Behalve de auto en het vliegtuig zijn voor vakanties binnen Europa ook de trein (korte vakanties) en de touringcar (zowel lange als korte vakanties) van enig belang. Van vervoermiddelen als veerboten en ferry's wordt door slechts een gering gedeelte van de vakantiegangers gebruik gemaakt. Dit soort vaartuigen is vooral van belang voor de oversteek naar Groot-Brittannië en Scandinavië.

2.3.8 Lange vakanties in het buitenland naar vervoermiddel

	2002	2005	2009	2010	2011	2012	2002	2006	2009	2010	2011	2012
	%						x 1000					
Auto	58	53	53	53	51	52	7 620	7 300	7 790	7 790	7 530	7 680
Trein	3	3	2	2	3	2	350	280	350	360	390	290
Touringcar	6	5	5	4	4	3	840	700	700	620	590	500
Vliegtuig	30	37	37	38	40	41	3 930	4 940	5 440	5 690	5 960	6 050
Veerboot, ferry	1	1	1	1	1	1	120	110	130	80	130	110
Overige vervoermiddelen	2	2	1	2	2	1	320	200	190	260	260	210
Totaal	100	100	100	100	100	100	13 170	13 520	14 590	14 810	14 860	14 840

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

2.3.9 Korte vakanties in het buitenland naar vervoermiddel

	2002	2005	2009	2010	2011	2012	2002	2005	2009	2010	2011	2012
	%						x 1000					
Auto	69	69	68	68	66	65	2 480	2 270	2 600	2 470	2 460	2 440
Trein	8	8	9	8	9	8	280	270	340	300	320	320
Touringcar	5	8	5	4	5	5	190	260	200	150	180	180
Vliegtuig	10	11	14	16	16	19	360	370	550	580	600	720
Veerboot, ferry	3	1	1	1	1	1	100	40	30	30	40	50
Overige vervoermiddelen	5	3	3	2	3	2	180	90	100	90	100	80
Totaal	100	100	100	100	100	100	3 590	3 290	3 820	3 620	3 700	3 780

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Organisatievorm

Er is sprake van een georganiseerde reis als logies en/of vervoer voor een vakantie zijn geboekt bij een reisbureau, ANWB-kantoor, bank, warenhuis, postkantoor, VVV-kantoor, vakantieboekingscentrale van de VVV of een boekingscentrale van een hotel- of bungalowketen dan wel rechtstreeks bij een reisorganisatie (vervoersmaatschappij, accommodatieverschaffer of andere bemiddelende instantie). Een niet-georganiseerde reis is een vakantie waarbij het logies rechtstreeks bij de eigenaar of beheerder werd geboekt, men zonder iets te reserveren op pad ging dan wel op een vaste seizoen- of jaarplaats of in een eigen recreatief onderkomen verbleef.

Met ingang van 2011 zijn de respondenten van het CVO expliciet gevraagd naar boekingen via internet, zoals via veilingsites, online bemiddelende organisaties, e.d.. Uit nadere analyse is gebleken dat mede hierdoor het aantal georganiseerde

reizen, met name de reizen die geboekt zijn bij een bank, VVV, e.d., vanaf 2011 zijn toegenomen.

Nederlandse vakantiegangers kiezen voor binnenlandse vakanties veelal voor niet-georganiseerde reizen. In 2012 gold dat voor 57 procent van de lange binnenlandse vakanties en voor 51 procent van de korte binnenlandse vakanties. Toch is het aantal reizen dat wel georganiseerd wordt sterk in opmars. Was in 2002 een kwart van alle lange binnenlandse vakanties georganiseerd, in 2012 is dat al opgelopen naar 43 procent. Een deel van deze toename is, zoals hiervoor vermeld, te wijten aan een wijziging van de vraagstelling in 2011. Met ingang van dat jaar wordt namelijk expliciet gevraagd naar boekingen via internet.

2.3.10 Lange vakanties in Nederland naar organisatievorm

	2002	2005	2009	2010	2011 ¹⁾	2012	2002	2005	2009	2010	2011 ¹⁾	2012
	%						x 1000					
Georganiseerde reizen	24	34	38	38	43	43	2210	2890	3300	3220	3550	3420
waarvan												
geboekt bij een reisbureau	4	11	14	12	13	11	390	900	1200	1040	1070	870
geboekt bij een bank, VVV e.d.	4	5	5	5	7	8	410	430	390	400	580	620
geboekt bij een boekingscentrale van een hotel- of bungalowketen	15	18	19	20	22	23	1340	1540	1660	1710	1860	1850
rechtstreeks geboekt bij een reisorganisatie	1	0	1	1	0	1	70	20	50	70	40	70
Niet-georganiseerde reizen	76	66	62	62	57	57	6990	5560	5400	5260	4720	4620
waarvan												
logies rechtstreeks gereserveerd bij eigenaar of beheerder	.	30	27	26	24	22	.	2520	2320	2210	1950	1810
logies niet gereserveerd:												
niet vooraf geboekt	.	15	15	15	14	14	.	1260	1260	1270	1170	1110
vaste standplaats, eigen onderkomen	22	21	21	21	19	21	2030	1780	1810	1780	1600	1710
Totaal	100	100	100	100	100	100	9200	8450	8700	8480	8260	8040

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

¹⁾ Trendbreuk; m.i.v. 2011 is expliciet gevraagd naar boekingen via internet.

De meeste van deze georganiseerde reizen worden geboekt bij een boekingscentrale van een hotel- of bungalowketen. De boekingen die lopen via een reisbureau laten een sterk toenemende tendens zien van 4 procent in 2002 naar 11 procent in 2012. De toename van het aantal lange georganiseerde reizen is uiteraard ten koste gegaan van het aantal niet-georganiseerde reizen, en dan met name van het aantal logies dat rechtstreeks bij de eigenaar of beheerder wordt geboekt.

De ontwikkelingen binnen de categorie korte binnenlandse vakanties vertonen in grote lijnen hetzelfde beeld als die van de lange vakanties. Ook hier is een sterke toename van de georganiseerde reizen te zien, mede op basis van de hiervoor vermelde wijziging van de vraagstelling. Deze toename is bij vrijwel alle boekingsmogelijkheden, zoals reisbureau, bank, VVV, boekingscentrales van hotel- of bungalowketens, zichtbaar. Het aantal korte binnenlandse vakanties dat rechtstreeks bij een reisorganisatie wordt geboekt is nagenoeg nihil.

2.3.11 Korte vakanties in Nederland naar organisatievorm

	2002	2005	2009	2010	2011 ¹⁾	2012	2002	2005	2009	2010	2011 ¹⁾	2012
	%						x 1 000					
Georganiseerde reizen	24	32	38	41	47	49	2 320	2 820	3 500	3 760	4 470	4 960
waarvan												
geboekt bij een reisbureau	5	10	11	11	10	9	450	840	1 020	1 020	920	930
geboekt bij een bank, VVV e.d.	6	7	8	10	16	19	560	610	780	910	1 490	1 920
geboekt bij een boekingscentrale van een hotel- of bungalowketen	13	15	18	19	21	20	1 230	1 350	1 650	1 770	1 990	2 060
rechtstreeks geboekt bij een reisorganisatie	1	0	1	1	1	0	80	30	50	70	60	40
Niet-georganiseerde reizen	76	68	62	59	53	51	7 190	6 040	5 760	5 470	5 010	5 130
waarvan												
logies rechtstreeks gereserveerd bij eigenaar of beheerder	.	26	23	25	19	17	.	2 270	2 170	2 340	1 810	1 750
logies niet gereserveerd:												
niet vooraf geboekt	.	15	14	11	9	11	.	1 320	1 270	1 020	890	1 130
vaste standplaats, eigen onderkomen	32	28	25	23	24	22	3 070	2 460	2 320	2 110	2 310	2 250
Totaal	100	100	100	100	100	100	9 510	8 860	9 260	9 230	9 480	10 080

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

¹⁾ Trendbreuk; m.i.v. 2011 is expliciet gevraagd naar boekingen via internet.

In tegenstelling tot het patroon bij de binnenlandse vakanties, kiezen Nederlanders bij vakantie reizen naar het buitenland toch liever voor een georganiseerde vakantie reis. Wat hierbij opvalt, is dat vooral bij het boeken van lange vakanties veel gebruik wordt gemaakt van de diensten van een reisbureau. In 2012 ging het daarbij om bijna 6,2 miljoen lange buitenlandse vakanties. Het relatief gering aantal boekingen voor lange vakanties dat liep via banken, VVV's en boekingscentrales van hotel- of bungalowketens of rechtstreeks bij een reisorganisatie staat daarbij in schril contrast.

Niet-georganiseerde reizen waarvan zelfs de overnachtingen van tevoren niet geregeld zijn, zijn de laatste jaren juist steeds minder populair.

Korte buitenlandse vakanties waren in 2002 bijna even vaak wel als niet georganiseerd. De laatste jaren hebben de georganiseerde reizen echter ook bij dit soort vakanties aan populariteit gewonnen, met als gevolg dat in 2012 bijna driekwart van de korte buitenlandse vakanties georganiseerd was. Van deze 2,8 miljoen georganiseerde korte buitenlandse vakanties werden er ruim 1 miljoen geboekt bij een bank, V.V.V. e.d. en ruim 800.000 bij een reisbureau. Nederlanders lijken, net als voor lange vakanties, ook voor korte vakanties steeds minder vaak op de bonnefooi naar het buitenland te vertrekken.

2.3.12 Lange vakanties in het buitenland naar organisatievorm

	2002	2005	2009	2010	2011 ¹⁾	2012	2002	2005	2009	2010	2011 ¹⁾	2012
	%						x 1000					
Georganiseerde reizen	58	67	67	67	71	71	7 600	9 230	9 800	9 940	10 590	10 490
waarvan												
geboekt bij een reisbureau	40	50	47	45	42	41	5 320	6 880	6 820	6 610	6 260	6 150
geboekt bij een bank, VVV e.d.	6	5	6	7	11	13	770	640	880	1 020	1 660	1 920
geboekt bij een boekingscentrale van een hotel- of bungalowketen	5	4	5	5	9	9	640	620	680	740	1 280	1 270
rechtstreeks geboekt bij een reisorganisatie	7	8	10	11	9	8	870	1 090	1 410	1 570	1 390	1 160
Niet-georganiseerde reizen	42	33	33	33	29	29	5 570	4 570	4 790	4 860	4 270	4 360
waarvan												
logies rechtstreeks gereserveerd bij eigenaar of beheerder	.	16	17	16	14	14	.	2 200	2 410	2 430	2 130	2 100
logies niet gereserveerd:												
niet vooraf geboekt	.	14	11	11	9	10	.	1 910	1 570	1 640	1 390	1 460
vaste standplaats, eigen onderkomen	5	3	6	5	5	5	600	450	820	790	750	800
Totaal	100	100	100	100	100	100	13 170	13 800	14 590	14 810	14 860	14 840

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

¹⁾ Trendbreuk; m.i.v. 2011 is expliciet gevraagd naar boekingen via internet.

Voor Nederlanders met een eigen recreatief onderkomen in het buitenland is boeking uiteraard niet aan de orde. Zij kunnen naar hun stacaravan, vakantiehuysje en dergelijke gaan wanneer zij willen. Zoals eerder vermeld, is de omvang van deze groep echter nog zeer bescheiden.

De tabellen 3.3.1 t/m 3.3.13 bevatten voor zowel de lange als de korte vakanties meer gedetailleerde informatie over de belangrijkste logiesvormen, vervoermiddelen en wijze van reserveren.

2.3.13 Korte vakanties in het buitenland naar organisatievorm

	2002	2005	2009	2010	2011 ¹⁾	2012	2002	2005	2009	2010	2011 ¹⁾	2012
	%						x 1 000					
Georganiseerde reizen	51	58	60	63	71	73	1830	1920	2290	2270	2640	2750
waarvan												
geboekt bij een reisbureau	27	31	27	24	22	22	970	1010	1040	880	810	830
geboekt bij een bank, VVV e.d.	6	8	11	12	28	29	210	250	430	430	1020	1110
geboekt bij een boekingscentrale van een hotel- of bungalowketen	6	11	10	14	14	14	220	350	390	510	510	510
rechtstreeks geboekt bij een reisorganisatie	12	10	11	13	8	8	420	310	430	460	300	300
Niet-georganiseerde reizen	49	42	40	37	29	27	1760	1370	1530	1350	1060	1040
waarvan												
logies rechtstreeks gereserveerd bij eigenaar of beheerder	.	19	19	18	11	12	.	620	740	650	420	450
logies niet gereserveerd:												
niet vooraf geboekt	.	18	13	13	10	12	.	592	500	450	360	440
vaste standplaats, eigen onderkomen	5	5	7	7	8	4	190	160	280	250	280	150
Totaal	100	100	100	100	100	100	3590	3290	3820	3620	3700	3790

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

¹⁾ Trendbreuk; m.i.v. 2011 is expliciet gevraagd naar boekingen via internet.

2.4 Vakantiespreiding

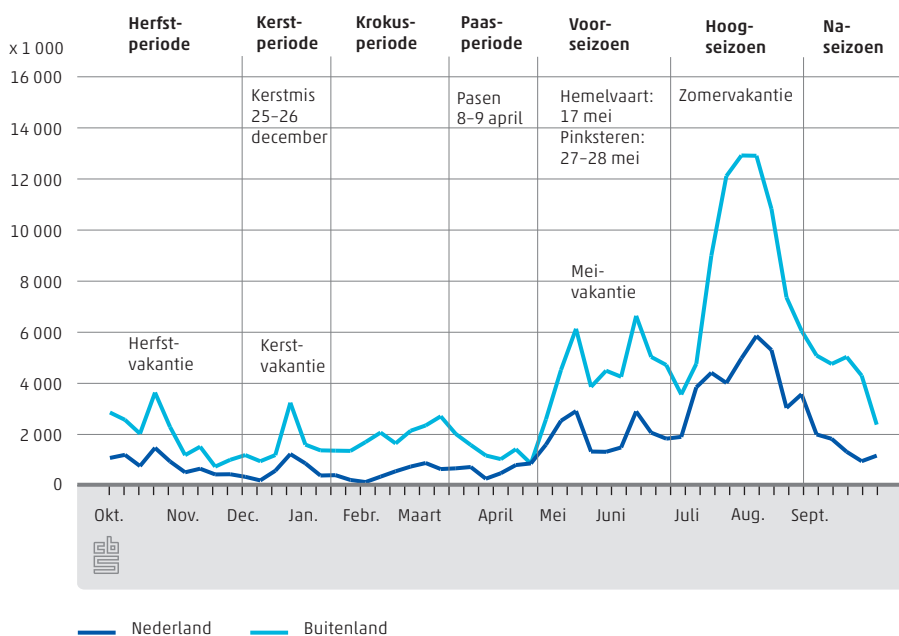
In 2.4.1 is weergegeven hoe de lange vakanties in Nederland en buitenland over het jaar 2012 verdeeld waren. Per week is te zien hoeveel vakantiedagen Nederlanders die week in totaal hebben doorgebracht. Aan de hand van deze grafiek kan worden bepaald in welke perioden van het jaar Nederlanders het meest op vakantie gaan.

De maanden juli en augustus – het hoogseizoen – zijn traditioneel gezien de maanden waarin het meeste vakantieverkeer plaatsvindt, zo ook in 2012. Dit geldt voor zowel de binnenlandse als de buitenlandse lange vakanties. De vier drukste weken van 2012 vielen in de periode 14 juli t/m 10 augustus. Buiten het hoogseizoen gaan relatief veel mensen op vakantie in de meivakantie, de maand juni en, zij het in mindere mate, in de herfstvakantie. Daarnaast zijn voor de buitenlandse vakanties ook de kerst- en krokusvakantie en de maand september van enig belang. Voor velen is dan een wintersport- of zonzvakantie het belangrijkste doel van de reis.

Dat vakanties vaak in specifieke perioden geconcentreerd zijn, wordt voor een belangrijk deel verklaard doordat een groot gedeelte van de Nederlanders, zij het zelf of via leden van het reisgezelschap, gebonden zijn aan bijvoorbeeld schoolvakanties en/of collectieve bedrijfssluitingen. Dit thema is nader uitgewerkt in 3.4.1.

Een overzicht van de spreiding van de korte vakanties over het vakantiejaar 2012 is te vinden in 2.4.2. Voor korte vakanties in eigen land springen de weken rondom Hemelvaart en Pinksteren er duidelijk uit. Doorgaans komt de korte verblijfsrecreatie in Nederland pas goed op gang als in april de meeste campings weer open zijn. Pasen en de meivakantie zijn dan de eerste gelegenheden waarop men er voor een paar dagen op uittrekt. Hemelvaart en Pinksteren zijn gewoonlijk de topdagen. Tijdens het hoogseizoen worden er minder korte vakanties doorgebracht, omdat dan veel mensen er voor een wat langere periode op uittrekken. Eenmaal weer terug van een lange vakantie gaat menig een daarna in het naseizoen nog een paar dagen weg. Dit patroon is ook terug te zien in de vakantiespreiding van 2012.

2.4.1 Vakantiedagen tijdens lange vakanties per bestemming, 2012

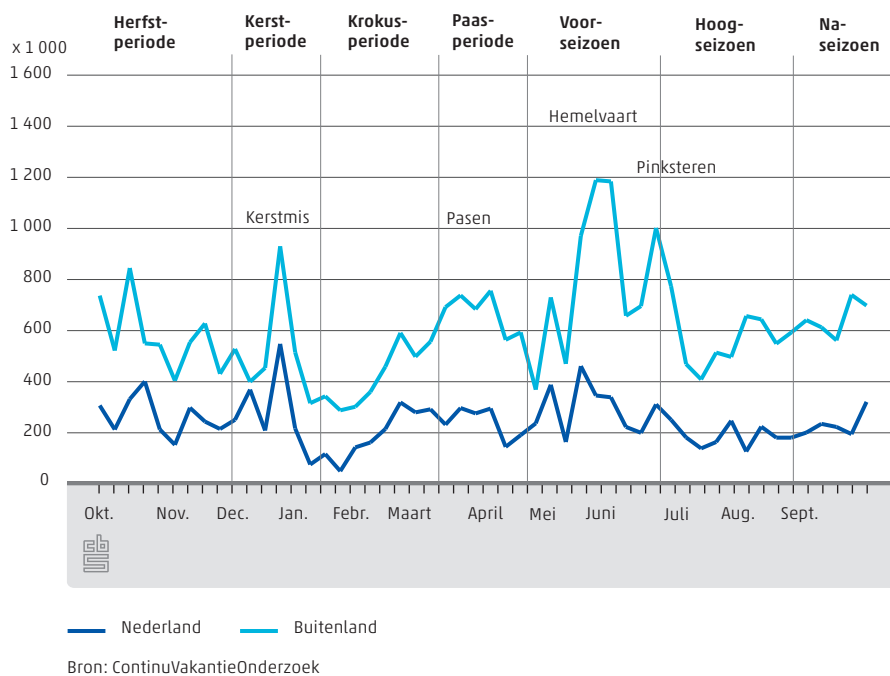

Bron: ContinuVakantieOnderzoek

Korte vakanties in het buitenland zijn wat gelijkmatiger over het jaar verspreid dan de vakanties in Nederland. Toch nodigen ook hier de schoolvakanties in de winterperiode en de vrije dagen rond Hemelvaart en Pinksteren het meest uit om voor een wat kortere periode op vakantie te gaan.

2.4.2 Vakantiedagen tijdens korte vakanties per bestemming, 2012

2.5 Vakantie-uitgaven

Vakantie-uitgaven zijn de kosten die specifiek voor de vakantie zelf worden gemaakt. Hieronder vallen reiskosten, verblijfkosten, uitgaven aan voeding en alle overige kosten die rechtstreeks verband houden met de vakantie zoals verzekeringen, entrees, souvenirs en foto- en filmmateriaal. Uitgaven voor duurzame recreatiegoederen zoals een caravan, tent, boot, kampeeruitrusting en dergelijke blijven buiten beschouwing. De reden hiervoor is dat deze niet aan één specifieke vakantie kunnen worden toegerekend. Hetzelfde geldt voor de huur van een vaste stand- of ligplaats, die eveneens voor een onbekend aantal vakanties kan worden benut.

15 700 000 000

euro uitgegeven aan vakanties in 2012

Van dit totale budget had 87 procent, ofwel 13,7 miljard euro, betrekking op lange vakanties. Voor lange vakanties naar het buitenland werd in totaal 12,0 miljard euro neergeteld, bij lange vakanties in eigen land lag dit bedrag op 1,8 miljard euro. De cijfers voor de binnenlandse vakanties zijn de laatste jaren vrij constant, terwijl de uitgaven aan buitenlandse vakanties zijn gestegen (van 8,9 miljard euro in 2002 naar 12,0 miljard euro in 2012). Hierbij dient echter wel rekening te worden gehouden met de inflatie in deze periode.

Bij de korte vakanties waren de kosten nagenoeg evenredig over binnen- en buitenlandse vakanties verdeeld. Aan beide werd in 2012 ongeveer 1 miljard euro uitgegeven. Deze kosten zijn de laatste jaren tamelijk stabiel.

2.5.1 Uitgaven voor vakanties naar bestemming en seizoen

	Lange vakanties						Korte vakanties					
	2002	2005	2009	2010	2011	2012	2002	2005	2009	2010	2011	2012
	mld euro											
Nederland	1,9	1,7	1,8	1,8	1,8	1,8	1,0	0,8	1,0	1,0	1,0	1,1
Buitenland	8,9	9,6	11,4	11,4	11,6	12,0	0,9	0,7	0,9	0,8	0,8	0,9
Winter	4,1	3,9	4,8	4,6	4,5	4,6	1,0	0,8	1,1	1,0	1,0	1,1
Zomer	6,7	7,3	8,4	8,6	8,8	9,2	0,8	0,7	0,8	0,8	0,8	0,9
Totaal	10,8	11,2	13,2	13,2	13,4	13,7	1,8	1,5	1,9	1,8	1,8	2,0

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

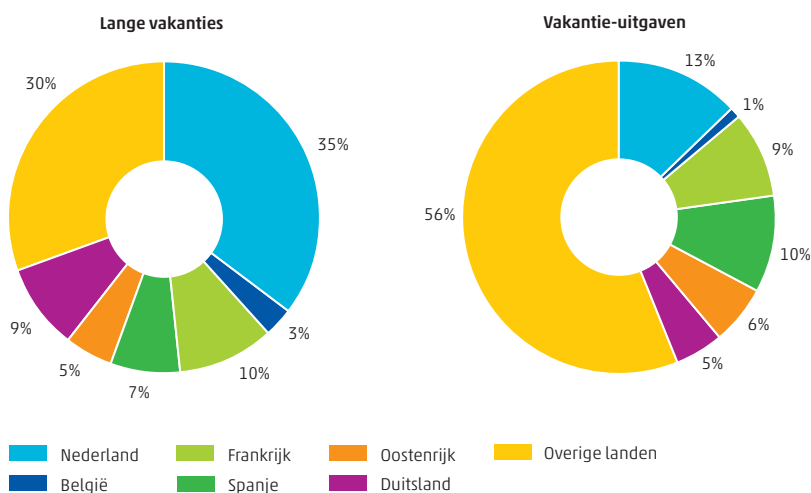
Grafiek 2.5.2 toont de verdeling van het aantal lange vakanties en de daaraan gerelateerde vakantie-uitgaven naar land van bestemming. In 2012 werd 35 procent van alle lange vakanties in Nederland doorgebracht, terwijl slechts 13 procent van de uitgaven daarop betrekking had. Dit komt waarschijnlijk doordat vervoerskosten een belangrijke deel van de totale uitgaven vormen. Voor reizen naar verre bestemmingen (die hier onder het kopje 'overige landen' vallen) zijn de uitgaven aan vervoer uiteraard hoger dan voor reizen in Nederland. In de top vijf van buitenlandse bestemmingen hadden veruit de meeste uitgaven betrekking op de vakantielanden Frankrijk en Spanje. Gerelateerd aan het aantal vakanties in

deze top vijf, blijkt dat door de Nederlanders vooral aan Spanje een belangrijk deel van het totale vakantiebudget werd uitgegeven.

Bij de interpretatie van deze gegevens moet men er echter wel rekening mee houden dat niet alle uitgaven aan een bepaalde vakantie in het vakantieland zelf worden gerealiseerd. Zo profiteren bijvoorbeeld ook de horecabedrijven en benzinestations in doorgangslanden van de vakantiegangers die op doorreis zijn en komt een deel van de reissom die men aan een reisbureau betaalt ten goede aan de toeristische sector in ons eigen land

Aan lange vakanties in eigen land gaven Nederlanders in 2012 gemiddeld 219 euro per persoon uit. Bij korte binnenlandse vakanties lag dat bedrag op 108 euro. Voor reizen waarbij gebruik werd gemaakt van eigen vervoer, was men – ongeacht de duur van de vakantie – gemiddeld genomen voordeliger uit dan voor vakanties waarbij andere vervoerswijzen gebruikt werden om op de plaats van bestemming te komen. De verschillen in uitgaven tussen de zomer- en wintervakanties zijn vooral terug te voeren op verschillen in de gemiddelde duur van de vakanties en de vorm van logies. Zo duurden de lange wintervakanties gemiddeld 3 dagen korter dan de lange zomervakanties (zie 2.2.2), waardoor de gemiddelde kosten in de winterperiode lager uitvielen. Tegelijkertijd drukten de 'goedkopere' kampeervakanties de kosten van de zomervakanties en laten de 'duurdere' overnachtingen in hotels en appartementen de gemiddelde uitgaven aan een wintervakantie stijgen.

2.5.2 Aantal lange vakanties en vakantie-uitgaven naar land van bestemming, 2012

Bron: ContinuVakantieOnderzoek

Hetzelfde patroon geldt voor de buitenlandse vakanties. Aan lange vakanties werd in 2012 per persoon gemiddeld 807 euro uitgegeven en aan korte vakanties 239 euro. Vakanties waarbij gereisd werd met eigen vervoer waren gemiddeld ruim de helft goedkoper dan vakanties met overige vervoerswijzen. Ondanks het feit dat de lange zomervakanties gemiddeld 3 dagen langer duurden dan de lange wintervakanties, ontliepen de totale gemiddelde kosten per vakantie­ganger voor beide soorten vakanties elkaar niet veel.

2.5.3 Gemiddelde uitgaven per vakantie­ganger per vakantie in Nederland naar seizoen en vervoerswijze, 2012

	Lange vakanties			Korte vakanties		
	winter	zomer	totaal	winter	zomer	totaal
	euro					
Met eigen vervoer	179	233	215	111	101	106
Met overig vervoer	¹⁾	278	289	127	130	128
Totaal	187	235	219	112	103	108

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

¹⁾ Door een te gering aantal waarnemingen in het onderzoek is de uitkomst niet vermeld.

2.5.4 Gemiddelde uitgaven per vakantie­ganger per vakantie in het buitenland naar seizoen en vervoerswijze, 2012

	Lange vakanties			Korte vakanties		
	winter	zomer	totaal	winter	zomer	totaal
	euro					
Met eigen vervoer	428	551	514	167	165	166
Met overig vervoer	1064	1146	1113	363	393	373
Totaal	787	818	807	245	231	239

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

In de tabellen 3.5.1 t/m 3.5.6 is zowel voor de lange als korte vakanties meer gedetailleerde informatie opgenomen over de gemiddelde uitgaven per vakantie en vakantiedag.

3.

Tabellen

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het CVO 2012 nader uitgesplitst naar enkele kenmerken van de vakantiegangers. Zo worden onder meer de lange en korte binnenlandse en buitenlandse vakanties, de organisatievorm van de vakanties en de vakantiespreiding en -uitgaven afzonderlijk gepresenteerd naar een aantal leeftijdsgroepen, samenstelling van het huishouden waartoe de vakantieganger behoort, het huishoudinkomen, enkele regionale kenmerken, etc. Hiermee kan een meer gedifferentieerd beeld van het vakantiegedrag van Nederlanders worden verkregen.

3.1 Vakantieparticipatie

3.1.1 Participatie aan lange vakanties en aantal lange vakanties naar bestemming van enkele categorieën van de bevolking, 2012

	Omvang van de populatie	Participatie aan lange vakanties	Gemiddeld aantal lange vakanties per participant	Totaal aantal lange vakanties	waarvan	
					in Nederland	in het buitenland
	x 1 000	%		x 1 000	%	
Leeftijd						
0-5 jaar	1 000	81	1,78	1 430	50	50
6-12 jaar	1 380	82	1,80	2 040	41	59
13-17 jaar	950	79	1,77	1 330	32	68
18-24 jaar	1 330	73	1,60	1 540	26	74
25-34 jaar	1 780	75	1,89	2 500	28	72
35-44 jaar	2 200	77	1,81	3 070	34	66
45-54 jaar	2 390	74	1,93	3 430	27	73
55-64 jaar	2 100	76	2,38	3 790	33	67
65-74 jaar	1 510	73	2,44	2 690	44	56
75 jaar en ouder	1 100	50	1,90	1 050	47	53
Totaal	15 730	74	1,96	22 880	35	65
Samenstelling huishouden						
Alleenstaanden	2 000	58	1,92	2 240	22	78
Huishouden met als jongste een kind van						
0-5 jaar	2 470	81	1,78	3 590	47	53
6-12 jaar	2 210	83	1,73	3 160	39	61
13-17 jaar	1 480	76	1,70	1 930	29	71
Huishouden met uitsluitend meerderjarigen	7 570	73	2,15	11 960	34	66
Totaal	15 730	74	1,96	22 880	35	65

3.1.1 Participatie aan lange vakanties en aantal lange vakanties naar bestemming van enkele categorieën van de bevolking, 2012 (vervolg)

	Omvang van de populatie	Participatie aan lange vakanties	Gemiddeld aantal lange vakanties per participant	Totaal aantal lange vakanties	waarvan	
					in Nederland	in het buitenland
	x 1 000	%		x 1 000	%	
Bruto huishoudinkomen						
Tot 17 500 euro	1 790	48	1,78	1 500	45	55
17 500 tot 23 000 euro	1 510	61	1,76	1 580	45	55
23 000 tot 28 500 euro	1 750	70	1,84	2 220	46	54
28 500 tot 34 000 euro	2 120	72	1,90	2 830	45	55
34 000 tot 45 000 euro	2 780	79	1,90	4 090	39	61
45 000 tot 56 000 euro	2 340	85	1,95	3 820	34	66
56 000 euro en meer	3 440	89	2,28	6 840	21	79
Totaal	15 730	74	1,96	22 880	35	65
Sociale groep						
Personen van 0-15 jaar	2 940	81	1,78	4 250	42	58
<i>Personen met betaald beroep</i>						
Zelfstandigen	890	80	2,11	1 500	24	76
Werknemers						
hogere employé's	890	90	2,32	1 850	25	75
middelbare employé's	2 600	80	1,87	3 880	28	72
lagere employé's	2 900	74	1,80	3 840	31	69
<i>Personen zonder beroep</i>						
Arbeidsongeschikt, bijstand	770	53	1,78	720	45	55
Gepensioneerd, rentenierend	2 900	66	2,36	4 470	43	57
Huisvrouw	810	67	2,10	1 140	47	53
Anders	1 020	¹⁾		1 230	¹⁾	¹⁾
Totaal	15 730	74	1,96	22 880	35	65
Opleiding						
Personen van 0-15 jaar	2 940	81	1,78	4 250	42	58
Basis/lager onderwijs	1 020	57	1,83	1 070	48	52
Uitgebreid lager onderwijs						
algemeen	1 730	68	2,03	2 400	39	61
beroeps	1 670	60	1,91	1 920	44	56
Middelbaar onderwijs						
algemeen	1 220	76	2,08	1 920	30	70
beroeps	3 210	73	1,87	4 360	39	61
Semi-hoger onderwijs	2 530	83	2,04	4 280	26	74
Hoger onderwijs	1 410	86	2,22	2 690	19	81
Totaal	15 730	74	1,96	22 880	35	65

3.1.1 Participatie aan lange vakanties en aantal lange vakanties naar bestemming van enkele categorieën van de bevolking, 2012 (slot)

	Omvang van de populatie	Participatie aan lange vakanties	Gemiddeld aantal lange vakanties per participant	Totaal aantal lange vakanties	waarvan	
					in Nederland	in het buitenland
	x 1000	%		x 1000	%	
Bezit recreatief onderkomen						
Recreatief onderkomen met vaste stand- of ligplaats	1 620	88	2,82	4 040	50	50
Uitsluitend recreatief onderkomen zonder vaste stand- of ligplaats	3 450	87	2,03	6 070	35	65
Geen recreatief onderkomen	10 660	68	1,76	12 770	31	69
Totaal	15 730	74	1,96	22 880	35	65
Woonprovincie						
Groningen	550	64	1,98	700	43	57
Friesland	630	74	1,99	920	52	48
Drenthe	480	68	1,83	600	39	61
Overijssel	1 090	75	1,73	1 420	36	64
Flevoland	370	77	1,95	560	34	66
Gelderland	1 930	73	1,82	2 570	33	67
Utrecht	1 170	80	1,98	1 860	31	69
Noord-Holland	2 490	76	2,06	3 890	34	66
Zuid-Holland	3 270	77	2,06	5 200	38	62
Zeeland	360	73	1,77	470	41	59
Noord-Brabant	2 330	72	1,94	3 280	32	68
Limburg	1 050	69	1,94	1 410	28	72
Totaal	15 730	74	1,96	22 880	35	65
Regionale indeling vakantiespreiding						
Regio Noord	5 620	74	1,96	8 110	37	63
Regio Midden	5 720	77	2,00	8 830	36	64
Regio Zuid	4 390	72	1,89	5 940	31	69
Totaal	15 730	74	1,96	22 880	35	65
Stedelijkheid gemeenten						
Zeer sterk stedelijk	2 930	75	2,09	4 630	30	70
Sterk stedelijk	4 370	74	1,93	6 240	35	65
Matig stedelijk	3 240	75	1,91	4 640	36	64
Weinig stedelijk	3 440	74	1,91	4 870	38	62
Niet stedelijk	1 750	72	1,97	2 510	39	61
Totaal	15 730	74	1,96	22 880	35	65

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

¹⁾ Op grond van een te gering aantal waarnemingen in het onderzoek is de uitkomst niet vermeld.

3.1.2 Participatie aan korte vakanties en aantal korte vakanties naar bestemming van enkele categorieën van de bevolking, 2012

	Omvang van de populatie	Participatie aan lange vakanties	Gemiddeld aantal lange vakanties per participant	Totaal waarvan		
				aantal lange vakanties	in Nederland	in het buitenland
	x 1 000	%		x 1 000	%	
Leeftijd						
0-5 jaar	1 000	46	1,88	860	79	21
6-12 jaar	1 380	46	1,75	1 110	75	25
13-17 jaar	950	36	2,01	690	75	25
18-24 jaar	1 330	40	1,79	940	70	30
25-34 jaar	1 780	56	1,84	1 850	65	35
35-44 jaar	2 200	50	2,11	2 330	72	28
45-54 jaar	2 390	46	2,19	2 420	71	29
55-64 jaar	2 100	44	2,29	2 120	74	26
65-74 jaar	1 510	33	2,18	1 090	80	20
75 jaar en ouder	1 100	19	2,16	440	77	23
Totaal	15 730	43	2,04	13 870	73	27
Samenstelling huishouden						
Alleenstaanden	2 000	38	2,04	1 570	64	36
Huishouden met als jongste een kind van						
0-5 jaar	2 470	51	1,78	2 230	77	23
6-12 jaar	2 210	44	1,91	1 870	77	23
13-17 jaar	1 480	39	1,92	1 100	74	26
Huishouden met uitsluitend meerderjarigen	7 570	43	2,19	7 090	72	28
Totaal	15 730	43	2,04	13 870	73	27
Bruto huishoudinkomen						
Tot 17 500 euro	1 790	29	1,83	920	77	23
17 500 tot 23 000 euro	1 510	30	1,88	840	76	24
23 000 tot 28 500 euro	1 750	32	1,96	1 080	76	24
28 500 tot 34 000 euro	2 120	39	2,00	1 610	72	28
34 000 tot 45 000 euro	2 780	47	1,92	2 440	72	28
45 000 tot 56 000 euro	2 340	49	1,99	2 230	74	26
56 000 euro en meer	3 440	60	2,35	4 750	69	31
Totaal	15 730	43	2,04	13 870	73	27

3.1.2 Participatie aan korte vakanties en aantal korte vakanties naar bestemming van enkele categorieën van de bevolking, 2012 (vervolg)

	Omvang van de populatie	Participatie aan lange vakanties	Gemiddeld aantal lange vakanties per participant	Totaal waarvan		
				aantal lange vakanties	in Nederland	in het buitenland
	x 1 000	%		x 1 000	%	
Sociale groep						
Personen van 0-15 jaar	2 940	44	1,85	2 380	77	23
<i>Personen met betaald beroep</i>						
Zelfstandigen	890	54	2,25	1 070	74	26
<i>Werknemers</i>						
hogere employé's	890	60	2,21	1 160	71	29
middelbare employé's	2 600	54	2,07	2 890	70	30
lagere employé's	2 900	46	2,06	2 730	69	31
<i>Personen zonder beroep</i>						
Arbeidsongeschikt, bijstand	770	27	1,77	370	79	21
Gepensioneerd, rentenierend	2 900	30	2,19	1 900	78	22
Huisvrouw	810	39	1,90	590	82	18
Anders	1 020	41	1,89	790	58	42
Totaal	15 730	43	2,04	13 870	73	27
Opleiding						
Personen van 0-15 jaar	2 940	44	1,85	2 380	77	23
<i>Basis/lager onderwijs</i>						
Basis/lager onderwijs	1 020	21	2,18	480	79	21
<i>Uitgebreid lager onderwijs</i>						
algemeen	1 730	37	1,97	1 260	77	23
beroeps	1 670	27	1,90	870	74	26
<i>Middelbaar onderwijs</i>						
algemeen	1 220	44	1,97	1 050	69	31
beroeps	3 210	44	1,96	2 760	76	24
Semi-hoger onderwijs	2 530	56	2,23	3 150	71	29
Hoger onderwijs	1 410	63	2,14	1 910	63	37
Totaal	15 730	43	2,04	13 870	73	27
Bezit recreatief onderkomen						
Recreatief onderkomen met vaste stand- of ligplaats	1 620	53	3,59	3 110	85	15
Uitsluitend recreatief onderkomen zonder vaste stand- of ligplaats	3 450	53	1,95	3 550	73	27
Geen recreatief onderkomen	10 660	39	1,75	7 210	67	33
Totaal	15 730	43	2,04	13 870	73	27

3.1.2 Participatie aan korte vakanties en aantal korte vakanties naar bestemming van enkele categorieën van de bevolking, 2012 (slot)

	Omvang van de populatie	Participatie aan lange vakanties	Gemiddeld aantal lange vakanties per participant	Totaal waarvan		
				aantal lange vakanties	in Nederland	in het buitenland
	x 1 000	%		x 1 000	%	
Woonprovincie						
Groningen	550	37	2,05	420	83	17
Friesland	630	40	2,02	500	83	17
Drenthe	480	¹⁾	¹⁾	¹⁾	¹⁾	¹⁾
Overijssel	1 090	46	2,03	1 010	76	24
Flevoland	370	¹⁾	¹⁾	¹⁾	¹⁾	¹⁾
Gelderland	1 930	47	1,79	1 620	73	27
Utrecht	1 170	44	2,08	1 090	66	34
Noord-Holland	2 490	48	2,19	2 640	72	28
Zuid-Holland	3 270	41	2,14	2 890	76	24
Zeeland	360	¹⁾	¹⁾	¹⁾	¹⁾	¹⁾
Noord-Brabant	2 330	42	2,04	1 970	70	30
Limburg	1 050	40	2,03	850	60	40
Totaal	15 730	43	2,04	13 870	73	27
Stedelijkheid gemeenten						
Zeer sterk stedelijk	2 930	44	2,25	2 880	69	31
Sterk stedelijk	4 370	45	2,09	4 060	74	26
Matig stedelijk	3 240	42	2,03	2 740	72	28
Weinig stedelijk	3 440	44	1,87	2 810	75	25
Niet stedelijk	1 750	42	1,86	1 380	76	24
Totaal	15 730	43	2,04	13 870	73	27

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

¹⁾ Op grond van een te gering aantal waarnemingen in het onderzoek is de uitkomst niet vermeld.

3.2 Aantal vakanties naar duur en bestemming

3.2.1 Lange vakanties in Nederland per toeristengebied naar enkele kenmerken van de vakantiegangers, 2012

	Wad- den- eilan- den	Noord- zeebad- plaat- sen	Water- sport- gebie- den	Veluwe en Veluwe- rand	Twente, Salland en Vecht- streek	Gro- ningse, Friese en Drentse zand- gron- den	West- en Mid- den- Brabant	Oost- Brabant, Noord- en Midden- Limburg en Rijk van Nijme- gen	Zuid- Limburg	Overig Neder- land	Totaal
	%										
Leeftijd											
0-5 jaar	10	7	6	9	13	9	11	14	5	6	9
6-12 jaar	10	11	11	9	16	8	12	12	9	8	10
13-17 jaar	9	10	6	3	4	5	3	6	4	2	5
18-24 jaar	6	4	6	4	4	3	9	5	4	6	5
25-34 jaar	9	8	7	4	9	15	9	9	8	8	9
35-44 jaar	9	11	15	11	11	18	16	15	17	10	13
45-54 jaar	12	13	11	12	13	10	16	10	13	10	12
55-64 jaar	17	12	15	24	11	17	13	12	21	17	16
65-74 jaar	12	17	15	18	14	8	9	13	13	25	15
75 jaar en ouder	7	6	8	5	5	7	2	4	7	9	6
Samenstelling huishouden											
Alleenstaanden	10	5	8	4	4	5	5	7	9	6	6
Huishouden met als jongste een kind van											
0-5 jaar	16	18	13	21	26	26	27	29	18	15	21
6-12 jaar	15	21	20	11	20	15	15	15	8	9	15
13-17 jaar	11	7	6	6	6	6	6	9	6	7	7
Huishouden met uitsluitend meerderjarigen	47	50	54	58	44	48	46	39	59	63	51
Bruto huishoudinkomen											
tot 17 500 euro	10	8	14	7	7	9	5	13	3	6	8
17 500 tot 23 000 euro	5	8	15	7	6	6	4	10	9	16	9
23 000 tot 28 500 euro	12	10	11	13	12	13	18	10	16	12	13
28 500 tot 34 000 euro	10	20	9	16	28	17	18	15	10	12	16
34 000 tot 45 000 euro	19	21	20	27	15	19	18	18	18	24	20
45 000 tot 56 000 euro	14	14	13	13	22	21	9	21	19	15	16
56 000 euro en meer	30	19	19	18	11	15	28	12	25	14	18

3.2.1 Lange vakanties in Nederland per toeristengebied naar enkele kenmerken van de vakantiegangers, 2012 (slot)

	Wad- den- eilan- den	Noord- zeebad- plaat- sen	Water- sport- gebie- den	Veluwe en Veluwe- rand	Twente, Salland en Vecht- streek	Gro- ningse, Friese en Drentse zand- gron- den	West- en Mid- den- Brabant	Oost- Brabant, Noord- en Midden- Limburg en Rijk van Nijme- gen	Zuid- Limburg	Overig Neder- land	Totaal
	%										
Bezit recreatief onderkomen											
Recreatief onderkomen met vaste stand- of ligplaats	16	26	30	27	26	24	30	14	10	37	25
Uitsluitend recreatief onderkomen zonder vaste stand- of ligplaats	26	29	24	26	32	23	26	23	28	26	26
Geen recreatief onderkomen	58	45	46	47	41	54	44	63	62	38	49
Woonprovincie											
Groningen	11	3	2	4	3	7	1	1	1	3	4
Friesland	12	4	5	8	3	8	3	3	4	9	6
Drenthe	6	2	2	2	4	3		3	3	5	3
Overijssel	11	7	4	6	12	6	4	5	5	6	6
Flevoland	3	1	2	2	4	3	1	3	4	2	2
Gelderland	12	10	12	5	13	10	8	10	15	13	10
Utrecht	8	9	10	6	6	6	6	7	8	7	7
Noord-Holland	16	11	18	20	18	18	18	14	17	14	16
Zuid-Holland	13	19	26	33	19	26	31	25	25	25	24
Zeeland	0	3	2	3	2	2	3	3	2	4	2
Noord-Brabant	7	25	14	6	11	7	20	17	12	9	13
Limburg	2	6	4	5	4	4	4	10	4	3	5
Stedelijkheid gemeenten											
Zeer sterk stedelijk	13	17	18	17	12	16	26	18	17	17	17
Sterk stedelijk	30	26	28	26	30	29	26	26	30	23	27
Matig stedelijk	13	19	19	21	23	19	21	22	25	28	21
Weinig stedelijk	23	27	24	21	26	26	18	24	20	18	23
Niet stedelijk	21	12	12	16	9	10	8	9	8	14	12
Totaal (absoluut=100%)	570	1010	890	910	700	1020	690	910	370	960	8040

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

3.2.2 Lange vakanties in Nederland per toeristengebied naar enkele vakantiekenmerken, 2012

	Wad- den- eilan- den	Noord- zeebad- plaat- sen	Water- sport- gebie- den	Veluwe en Veluwe- rand	Twente, Salland en Vechts- treek	Gro- ningse, Friese en Drentse zand- gron- den	West- en Mid- den- Brabant	Oost- Brabant, Noord- en Midden- Limburg van Nijme- gen	Zuid- Limburg	Overig Neder- land	Totaal
	%										
Logiesvorm											
Seizoenrecreatieve logiesvormen	12	26	29	24	21	19	24	9	1	31	21
waarvan											
zomerhuisje, vakantie-bungalow	6	12	3	3	6	11	14	3	1	11	8
caravan, vouwwagen	3	11	14	20	13	8	9	6	-	14	11
boot	2	2	10	-	-	0	1	0	-	3	2
overige logiesvormen	1	2	2	0	1	0	-	-	-	3	1
Toeristische logiesvormen	88	74	71	76	79	81	76	91	99	69	79
waarvan											
woning van een particulier	14	7	11	8	9	7	4	6	6	16	9
hotel	6	6	6	5	4	7	5	2	22	8	6
pension, bed & breakfast	1	1	2	1	0	0	1	1	5	2	1
appartement	10	2	1	-	1	1	0	1	8	1	2
zomerhuisje, vakantie-bungalow	41	35	24	43	35	51	44	62	38	16	39
tent, bungalowtent	6	5	6	3	5	3	3	3	2	3	4
caravan, vouwwagen, camper	9	14	14	13	23	10	15	13	14	18	14
boot	-	2	1	2	1	2	1	0	1	1	1
jeugdherberg of andere groepsaccommodatie	0	1	3	-	-	-	-	0	0	2	1
overige logiesvormen	1	-	3	1	1	1	2	0	0	1	1
overige logiesvormen	0	1	0	0	-	0	0	0	-	1	0
Vervoermiddel											
Fiets	1	2	2	1	0	0	1	1	-	1	1
Auto	84	93	92	96	98	97	93	95	92	89	93
Trein	5	2	1	2	2	1	3	3	5	4	3
Touringcar	0	-	0	-	-	0	1	-	2	0	0
Overige vervoermiddelen	9	2	5	1	0	1	2	1	1	5	3
Organisatievorm											
Georganiseerde reizen	47	38	34	45	34	48	47	61	49	27	43
waarvan											
geboekt bij een reisbureau of andere instantie	24	14	18	15	17	18	23	24	27	15	19
geboekt bij een boekingscentrale van een hotel- of bungalowketen	19	23	16	29	17	29	23	37	23	11	23
rechtstreeks geboekt bij een reisorganisatie	5	1	1	1	1	0	1	1	-	1	1

3.2.2 Lange vakanties in Nederland per toeristengebied naar enkele vakantiekenmerken, 2012 (slot)

	Wad- den- eilan- den	Noord- zeebad- plaat- sen	Water- sport- gebie- den	Veluwe en Veluwe- rand	Twente, Salland en Vechts- treek	Gro- ningse, Friese en Drentse zand- gron- den	West- en Mid- den- Brabant	Oost- Brabant, Noord- en Midden- Limburg en Rijk van Nijme- gen	Zuid- Limburg	Overig Neder- land	Totaal
	%										
Niet-georganiseerde reizen waarvan	53	62	66	55	66	52	53	39	51	73	57
logies rechtstreeks gereser- veerd of niet vooraf geboekt	41	35	37	31	46	32	30	30	50	42	36
vaste standplaats, eigen onderkomen	12	26	29	24	21	19	24	9	1	31	21
Seizoen											
Herfstperiode	13	11	9	13	12	12	13	10	17	11	12
Kerstperiode	5	4	7	7	3	7	5	8	11	7	6
Krokusperiode	5	6	4	8	5	7	8	11	4	6	7
Paasperiode	10	7	9	7	7	7	10	7	9	6	8
Voorseizoen	23	25	22	24	26	19	19	26	22	24	23
Hoogseizoen	36	36	43	34	42	41	39	31	30	39	38
Naseizoen	9	10	7	8	6	7	5	6	7	7	7
Vakantieduur											
5-8 dagen	71	68	65	69	58	71	69	77	76	62	68
9-11 dagen	5	9	10	8	14	9	10	10	9	13	10
12-15 dagen	12	10	10	13	14	12	9	7	10	9	10
16-22 dagen	9	7	8	6	8	5	9	3	4	8	7
23-29 dagen	3	2	4	2	4	1	0	1	1	2	2
30 dagen of langer	1	4	4	2	3	1	3	2	-	6	3
	x 1 000										
Totaal (absoluut=100%)	570	1010	890	910	700	1020	690	910	370	960	8040

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

3.2.3 Korte vakanties in Nederland per toeristengebied naar enkele kenmerken van de vakantiegangers, 2012

	Noord- zeebad- plaatsen	Water- sportge- bieden	Veluwe en Veluwe- rand	Twente, Salland en Vechts- treek	Gro- ningse, Friese en Drentse zand- gronden	West- en Midden- Brabant	Oost- Brabant, Noord- en Midden- Limburg en Rijk van Nijme- gen	Zuid- Limburg	Overig Neder- land	Totaal
	%									
Leeftijd										
0-5 jaar	5	5	5	11	10	14	5	2	6	7
6-12 jaar	6	9	3	11	12	11	10	7	8	8
13-17 jaar	9	4	2	2	4	5	12	2	5	5
18-24 jaar	7	7	6	7	6	5	6	6	8	7
25-34 jaar	13	10	11	7	15	10	13	19	12	12
35-44 jaar	15	17	19	18	20	15	16	18	15	17
45-54 jaar	20	20	17	18	9	14	12	21	18	17
55-64 jaar	14	14	21	12	13	17	17	15	15	15
65-74 jaar	8	9	12	10	7	6	8	7	9	9
75 jaar en ouder	3	4	1	4	4	5	2	3	4	3
Samenstelling huishouden										
Alleenstaanden	7	11	9	8	9	10	11	11	12	10
Huishouden met als jongste een kind van										
0-5 jaar	15	14	14	20	26	26	18	8	15	17
6-12 jaar	14	14	11	18	17	15	19	11	13	14
13-17 jaar	15	6	6	6	4	8	6	9	9	8
Huishouden met uitsluitend meerderjarigen	49	54	60	47	44	41	47	61	51	51
Bruto huishoudinkomen										
tot 17 500 euro	6	8	4	6	7	7	11	5	9	7
17 500 tot 23 000 euro	5	7	6	8	7	4	5	9	7	6
23 000 tot 28 500 euro	7	8	9	7	11	13	7	6	7	8
28 500 tot 34 000 euro	13	9	14	11	12	10	18	12	8	11
34 000 tot 45 000 euro	15	16	13	24	18	18	16	18	21	18
45 000 tot 56 000 euro	17	16	17	17	13	15	20	16	17	16
56 000 euro en meer	38	37	36	27	31	33	24	33	32	33
Bezit recreatief onderkomen										
Recreatief onderkomen met vaste stand- of ligplaats	30	30	43	18	20	33	21	8	23	26
Uitsluitend recreatief onder- komen zonder vaste stand- of ligplaats	22	27	20	31	32	21	29	24	28	26
Geen recreatief onderkomen	48	43	37	52	49	47	50	68	50	48

3.2.3 Korte vakanties in Nederland per toeristengebied naar enkele kenmerken van de vakantiegangers, 2012 (slot)

	Noord- zeebad- plaatsen	Water- sportge- bieden	Veluwe en Veluwe- rand	Twente, Salland en Vechts- treek	Gro- ningse, Friese en Drentse zand- gronden	West- en Midden- Brabant	Oost- Brabant, Noord- en Midden- Limburg en Rijk van Nijme- gen	Zuid- Limburg	Overig Neder- land	Totaal
	%									
Woonprovincie										
Groningen	3	3	2	4	8	1	0	2	6	3
Friesland	3	3	3	3	7	1	3	1	8	4
Drenthe	1	2	1	4	7	1	1	3	2	2
Overijssel	10	6	6	20	10	4	2	9	7	8
Flevoland	2	2	5	5	4	2	2	3	2	3
Gelderland	10	16	8	11	9	9	13	12	14	12
Utrecht	6	11	10	6	7	5	4	7	6	7
Noord-Holland	18	17	32	10	20	14	13	19	20	19
Zuid-Holland	19	24	22	23	15	32	23	21	19	22
Zeeland	2	1	2	3	0	3	3	2	1	2
Noord-Brabant	20	10	7	8	8	26	23	16	10	14
Limburg	6	5	2	2	4	4	13	5	5	5
Stedelijkheid gemeenten										
Zeer sterk stedelijk	21	19	15	14	20	26	20	20	21	20
Sterk stedelijk	32	28	44	27	25	28	26	35	25	30
Matig stedelijk	15	20	17	20	18	22	24	17	21	19
Weinig stedelijk	24	23	14	25	23	19	19	19	22	21
Niet stedelijk	8	10	10	14	14	5	11	9	12	10
	x 1 000									
Totaal (absoluut=100%)	1 240	1 300	1 210	710	960	1 020	860	660	2 130	10 080

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

3.2.4 Korte vakanties in Nederland per toeristengebied naar enkele vakantiekenmerken, 2012

	Noord- zeebad- plaatsen	Water- sportge- bieden	Veluwe en Veluwe- rand	Twente, Salland en Vechts- treek	Gro- ningse, Friese en Drentse zand- gronden	West- en Midden- Brabant	Oost- Brabant, Noord- en Midden- Limburg en Rijk van Nijme- gen	Zuid- Limburg	Overig Neder- land	Totaal
	%									
Logiesvorm										
Seizoenrecreatieve logies- vormen	28	32	37	17	13	29	16	3	16	22
waarvan										
zomerhuisje, vakantie- bungalow	11	4	22	5	5	7	2	1	7	8
caravan, vouwwagen	15	18	14	12	7	18	14	0	7	12
boot	1	10	-	0	1	4	-	-	2	2
overige logiesvormen	1	0	-	-	0	-	0	2	0	0
Toeristische logiesvormen	72	68	63	83	87	71	84	97	84	78
waarvan										
woning van een particulier	5	7	3	7	6	4	5	3	10	6
hotel	32	28	25	35	30	21	23	63	44	33
pension, bed & breakfast	2	2	1	4	2	1	2	5	2	2
appartement	1	1	0	1	1	1	0	2	1	1
zomerhuisje, vakantie- bungalow	20	15	22	19	35	31	38	15	12	22
tent, bungalowtent	3	4	2	7	4	1	5	4	5	4
caravan, vouwwagen, camper	4	3	5	3	6	4	7	1	2	4
boot	1	3	-	-	0	-	-	-	1	1
jeugdherberg of andere groepsaccommodatie	2	1	2	2	2	5	2	1	2	2
overige logiesvormen	1	2	1	2	-	0	1	0	1	1
Vervoermiddel										
Fiets	1	3	1	1	-	1	1	2	3	2
Auto	92	91	95	91	97	94	94	80	79	90
Trein	5	3	3	7	2	4	3	14	14	7
Touringcar	1	1	-	-	-	0	-	2	0	0
Overige vervoermiddelen	1	2	0	1	1	1	1	1	4	2

3.2.4 Korte vakanties in Nederland per toeristengebied naar enkele vakantiekenmerken, 2012 (slot)

	Noord- zeebad- plaatsen	Water- sportge- bieden	Veluwe en Veluwe- rand	Twente, Salland en Vechts- treek	Gro- ningse, Friese en Drentse zand- gronden	West- en Midden- Brabant	Oost- Brabant, Noord- en Midden- Limburg en Rijk van Nijme- gen	Zuid- Limburg	Overig Neder- land	Totaal
	%									
Organisatievorm										
Georganiseerde reizen waarvan	47	39	42	46	58	43	59	66	51	49
geboekt bij een reisbureau of andere instantie	24	23	24	30	32	24	30	43	32	28
geboekt bij een boekings- centrale van een hotel- of bungalowketen	23	16	19	15	26	18	29	23	19	20
rechtstreeks geboekt bij een reisorganisatie	0	0	-	1	0	0	0	-	1	0
Niet-georganiseerde reizen waarvan	53	61	58	54	42	57	41	34	49	51
logies rechtstreeks gereser- veerd of niet vooraf geboekt	25	28	21	37	29	28	25	31	32	28
vaste standplaats, eigen onderkomen	28	32	37	17	13	29	16	3	16	22
Seizoen										
Herfstperiode	16	14	19	20	18	15	15	20	15	16
Kerstperiode	10	9	9	11	11	12	10	19	13	11
Krokusperiode	13	11	11	9	14	11	13	13	11	12
Paasperiode	14	11	11	8	10	13	14	12	12	12
Voorseizoen	23	28	23	27	24	27	24	18	24	24
Hoogseizoen	15	17	17	15	16	13	14	12	18	16
Naseizoen	9	10	10	10	8	9	9	5	8	9
	x 1000									
Totaal (absoluut=100%)	1 240	1 300	1 210	710	960	1 020	860	660	2 130	10 080

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

3.2.5 Lange vakanties in Nederland per bestemmingsprovincie naar enkele vakantiekenmerken, 2012

	Fries-land	Dren-the	Over-ijs-ssel	Gelder-land	Noord-Hol-land	Zuid-Hol-land	Zee-land	Noord-Bra-bant	Lim-burg	Overige provin-cies	Totaal
	%										
Logiesvorm											
Seizoenrecreatieve logiesvormen waarvan	27	20	23	25	21	30	22	22	7	27	21
zomerhuisje, vakantiebungalow	8	11	6	6	4	12	10	11	3	8	8
caravan, vouwwagen	8	8	15	17	9	11	11	10	4	14	11
boot	10	0	1	1	4	2	0	1	-	5	2
overige logiesvormen	0	0	1	0	4	5	0	-	-	1	1
Toeristische logiesvormen waarvan	73	80	77	75	79	70	78	78	93	73	79
woning van een particulier	13	6	9	9	8	16	13	6	5	9	9
hotel	10	6	4	6	9	5	4	4	8	6	6
pension, bed & breakfast	1	0	0	1	2	1	1	1	3	1	1
appartement	8	0	1	0	3	2	1	0	4	2	2
zomerhuisje, vakantiebungalow	21	53	33	37	38	23	32	42	58	29	39
tent, bungalowtent	4	3	5	3	3	5	7	4	2	6	4
caravan, vouwwagen, camper	9	9	22	17	10	15	14	17	11	17	14
boot	1	1	1	1	1	0	2	1	0	1	1
jeugdherberg of andere groeps-accommodatie	4	-	-	-	2	1	2	-	1	-	1
overige logiesvormen	2	0	2	1	2	-	0	2	1	1	1
overige logiesvormen	1	0	-	0	0	2	1	0	-	-	0
Vervoermiddel											
Fiets	1	0	0	1	4	3	-	1	-	2	1
Auto	81	98	97	96	88	87	98	93	94	91	93
Trein	4	2	2	2	3	4	0	3	4	4	3
Touringcar	1	-	-	0	0	-	-	1	1	1	0
Overige vervoermiddelen	14	0	0	1	4	5	2	2	1	2	3
Organisatievorm											
Georganiseerde reizen waarvan	37	49	32	39	44	32	35	46	60	37	43
geboekt bij een reisbureau of andere instantie	22	18	16	14	19	14	17	22	26	19	19
geboekt bij een boekingscentrale van een hotel- of bungalowketen	10	30	15	25	25	17	18	24	33	18	23
rechtstreeks geboekt bij een reisorganisatie	5	0	2	1	1	1	0	1	0	0	1
Niet-georganiseerde reizen waarvan	63	51	68	61	56	68	65	54	40	63	57
logies rechtstreeks gereserveerd of niet vooraf geboekt	36	31	45	36	34	38	43	32	34	35	36
vaste standplaats, eigen onderkomen	27	20	23	25	21	30	22	22	7	27	21

3.2.5 Lange vakanties in Nederland per bestemmingsprovincie naar enkele vakantiekenmerken, 2012 (slot)

	Fries-land	Dren-the	Over-ijssel	Gelder-land	Noord-Hol-land	Zuid-Hol-land	Zee-land	Noord-Bra-bant	Lim-burg	Overige provin-cies	Totaal
	%										
Seizoen											
Herfstperiode	11	12	11	12	12	8	11	12	13	12	12
Kerstperiode	6	7	4	7	6	5	6	5	10	5	6
Krokusperiode	3	8	4	6	6	7	6	7	10	6	7
Paasperiode	8	7	7	7	8	9	7	10	9	8	8
Voorseizoen	21	19	25	24	26	24	23	21	25	21	23
Hoogseizoen	45	40	43	36	34	38	40	40	28	38	38
Naseizoen	6	7	6	8	9	8	7	5	6	11	7
Vakantieduur											
5-8 dagen	64	72	56	68	69	67	65	67	78	70	68
9-11 dagen	7	9	14	9	7	11	12	11	10	9	10
12-15 dagen	14	12	15	12	7	8	10	9	7	9	10
16-22 dagen	8	5	8	7	9	6	8	8	3	7	7
23-29 dagen	3	1	4	2	3	2	2	1	1	2	2
30 dagen of langer	3	1	3	3	4	6	4	3	1	4	3
	x 1 000										
Totaal (absoluut=100%)	620	940	750	1340	680	470	720	880	1090	550	8040

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

3.2.6 Korte vakanties in Nederland per bestemmingsprovincie naar enkele vakantiekenmerken, 2012

	Fries-land	Dren-the	Over-ijssel	Gelder-land	Noord-Hol-land	Zuid-Hol-land	Zee-land	Noord-Bra-bant	Lim-burg	Overige provin-cies	Totaal
	%										
Logiesvorm											
Seizoenrecreatieve logiesvormen waarvan	16	13	19	33	16	20	27	29	13	28	22
zomerhuisje, vakantiebungalow	6	5	4	20	3	5	13	7	2	4	8
caravan, vouwwagen	7	6	14	11	8	13	14	18	10	16	12
boot	3	1	1	2	4	1	0	4	-	8	2
overige logiesvormen	-	0	-	-	1	1	-	-	1	0	0
Toeristische logiesvormen waarvan	84	87	81	67	84	80	73	71	87	72	78
woning van een particulier	7	6	8	4	10	9	6	4	4	7	6
hotel	45	29	33	29	41	43	27	21	39	34	33
pension, bed & breakfast	2	2	4	2	3	2	2	1	3	2	2
appartement	2	1	1	0	2	1	1	1	1	1	1

3.2.6 Korte vakanties in Nederland per bestemmingsprovincie naar enkele vakantiekenmerken, 2012 (slot)

	Fries-land	Dren-the	Over-ijs-sel	Gelder-land	Noord-Hol-land	Zuid-Hol-land	Zee-land	Noord-Bra-bant	Lim-burg	Overige provin-cies	Totaal
	%										
zomerhuisje, vakantiebungalow	14	37	18	19	18	12	21	29	30	14	22
tent, bungalowtent	4	5	6	3	4	3	3	3	3	6	4
caravan, vouwwagen,	3	5	3	5	2	2	6	5	4	3	4
camper	1	1	3	2	2	2	1	1	2	2	2
boot	3	0	1	-	0	3	0	-	-	1	1
jeugdherberg of andere groeps-accommodatie	3	2	2	3	1	1	4	6	1	1	2
overige logiesvormen	-	-	2	1	1	1	1	0	1	1	1
Vervoermiddel											
Fiets	1	-	3	1	3	2	-	1	2	3	2
Auto	85	97	89	93	84	82	96	93	88	87	90
Trein	7	2	7	6	11	12	2	4	8	6	7
Touringcar	1	-	-	-	1	1	1	0	1	-	0
Overige vervoermiddelen	6	1	1	0	2	4	1	2	1	3	2
Organisatievorm											
Georganiseerde reizen	53	59	44	42	55	48	45	43	61	44	49
waarvan											
geboekt bij een reisbureau of andere instantie	33	33	28	23	31	31	25	26	34	24	28
geboekt bij een boekingscentrale van een hotel- of bungalowketen	18	25	15	19	24	16	20	17	27	19	20
rechtstreeks geboekt bij een reisorganisatie	2	1	1	-	0	0	-	0	0	0	0
Niet-georganiseerde reizen	47	41	56	58	45	52	55	57	39	56	51
waarvan											
logies rechtstreeks gereserveerd of niet vooraf geboekt	31	28	37	25	29	32	27	28	26	28	28
vaste standplaats, eigen onderkomen	16	13	19	33	16	20	27	29	13	28	22
Seizoen											
Herfstperiode	18	17	18	18	15	14	16	15	17	15	16
Kerstperiode	7	12	10	10	14	10	12	10	15	10	11
Krokusperiode	9	15	8	11	12	15	14	10	14	9	12
Paasperiode	12	10	8	11	12	11	14	14	13	10	12
Voorseizoen	23	24	30	23	22	23	25	28	22	26	24
Hoogseizoen	18	14	15	16	18	19	10	14	13	19	16
Naseizoen	12	8	10	10	8	8	9	9	7	10	9
	x 1 000										
Totaal (absoluut=100%)	570	870	830	1880	1130	870	670	1210	1270	790	10080

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

3.2.7 Lange vakanties in het buitenland per land van bestemming naar enkele kenmerken van de vakantiegangers, 2012

	België	Frank- rijk	Spanje	Oos- tenrijk	Groot- Brit- tannië	Duits- land	Italië	Grie- ken- land	Turkije	Overige landen	Totaal
	%										
Leeftijd											
0-5 jaar	9	9	3	6	1	4	7	3	4	3	5
6-12 jaar	12	11	5	7	8	10	11	7	9	6	8
13-17 jaar	7	8	6	8	7	4	8	4	6	5	6
18-24 jaar	7	6	10	5	9	3	9	10	8	10	8
25-34 jaar	12	8	13	13	16	7	11	17	9	16	12
35-44 jaar	12	13	12	13	18	13	15	12	13	15	14
45-54 jaar	12	18	16	20	15	17	12	20	18	17	17
55-64 jaar	13	13	18	16	17	22	15	18	21	17	17
65-74 jaar	11	12	12	9	8	12	9	6	9	9	10
75 jaar en ouder	6	2	5	3	1	7	3	3	3	3	4
Samenstelling huishouden											
Alleenstaanden	7	7	10	10	17	11	11	8	13	17	12
Huishouden met als jongste een kind van											
0-5 jaar	24	21	8	13	6	12	17	11	12	9	13
6-12 jaar	12	17	12	16	15	14	16	7	13	10	13
13-17 jaar	9	12	8	11	8	7	11	11	9	8	9
Huishouden met uitsluitend meerderjarigen	48	43	61	50	54	56	45	63	53	56	53
Bruto huishoudinkomen											
tot 17 500 euro	8	4	6	3	4	7	3	7	8	6	5
17 500 tot 23 000 euro	5	4	5	5	6	9	3	6	12	5	6
23 000 tot 28 500 euro	10	6	11	6	12	11	4	5	9	8	8
28 500 tot 34 000 euro	12	10	10	9	6	14	9	9	13	10	11
34 000 tot 45 000 euro	15	18	17	19	15	20	14	21	17	14	17
45 000 tot 56 000 euro	20	19	13	14	17	14	22	20	11	19	17
56 000 euro en meer	29	39	38	44	39	25	46	32	31	38	36
Bezit recreatief onderkomen											
Recreatief onderkomen met vaste stand- of ligplaats	18	17	11	16	12	18	15	7	13	10	14
Uitsluitend recreatief onderkomen zonder vaste stand- of ligplaats	25	40	21	30	26	25	24	18	14	26	27
Geen recreatief onderkomen	56	43	68	54	63	57	61	75	73	64	60

3.2.7 Lange vakanties in het buitenland per land van bestemming naar enkele kenmerken van de vakantiegangers, 2012 (slot)

	België	Frankrijk	Spanje	Oostenrijk	Groot-Brittannië	Duitsland	Italië	Griekenland	Turkije	Overige landen	Totaal
	%										
Woonprovincie											
Groningen	3	2	3	2	2	3	1	3	1	3	3
Friesland	4	3	3	2	3	5	2	3	3	3	3
Drenthe	2	3	2	4	2	4	2	1	1	2	2
Overijssel	5	7	5	7	4	5	8	7	5	6	6
Flevoland	3	2	4	2	1	2	1	3	3	3	3
Gelderland	12	12	10	11	14	12	15	11	14	10	12
Utrecht	6	11	8	7	10	8	8	5	6	10	9
Noord-Holland	18	16	17	17	17	14	19	21	16	20	17
Zuid-Holland	15	21	23	21	28	21	18	27	21	23	22
Zeeland	3	2	1	3	1	2	2	2	2	2	2
Noord-Brabant	22	16	18	17	12	13	18	10	19	12	15
Limburg	7	5	7	9	7	10	4	7	9	6	7
Stedelijkheid gemeenten											
Zeer sterk stedelijk	20	19	24	18	17	19	23	27	15	26	22
Sterk stedelijk	27	28	30	25	26	28	26	31	34	25	27
Matig stedelijk	22	21	20	18	26	22	20	17	21	19	20
Weinig stedelijk	21	22	16	27	23	19	22	18	21	20	20
Niet stedelijk	10	10	10	13	8	13	9	7	9	10	10
	x 1 000										
Totaal (absoluut=100%)	770	2270	1680	1200	470	2080	940	640	790	4020	14840

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

3.2.8 Lange vakanties in het buitenland per land van bestemming naar enkele vakantiekenmerken, 2012

	België	Frankrijk	Spanje	Oostenrijk	Groot-Brittannië	Duitsland	Italië	Griekenland	Turkije	Overige landen	Totaal
	%										
Logiesvorm											
Seizoenrecreatieve logiesvormen	12	10	4	5	2	10	2	0	5	3	5
Toeristische logiesvormen waarvan	88	90	96	95	98	90	98	100	95	97	95
woning van familie, vrienden of kennissen	4	6	8	3	17	3	6	5	3	10	7
woning van een andere particulier	8	8	5	9	6	8	3	-	1	4	6
hotel	10	10	41	30	42	29	32	38	77	48	35
pension, bed & breakfast	2	2	1	11	8	2	5	0	0	3	3
appartement	3	9	23	28	5	9	10	47	10	9	13
zomerhuisje, vakantiebungalow	40	13	8	6	5	26	11	5	3	8	12
tent, bungalowtent	7	13	2	3	4	2	9	1	-	3	5
caravan, vouwwagen, camper	9	26	5	5	7	7	18	-	-	4	9
boot	4	3	1	0	1	4	1	1	0	3	2
jeugdherberg of andere groepsaccommodatie	-	0	2	0	0	1	3	2	2	3	2
overige logiesvormen	2	0	0	0	2	0	0	-	0	1	1
	-	0	-	1	0	-	-	0	-	1	0
Vervoermiddel											
Auto	97	90	16	86	32	88	56	3	1	27	52
Trein	2	3	0	2	8	4	-	-	-	1	2
Touringcar	1	2	5	8	8	4	4	0	-	3	3
Vliegtuig	-	4	77	4	33	2	38	96	98	67	41
Overige vervoermiddelen	0	1	2	1	19	2	2	0	1	3	2
Organisatievorm											
Georganiseerde reizen waarvan	57	47	87	46	80	56	73	99	95	84	71
geboekt bij een reisbureau of andere instantie	29	35	70	35	50	34	58	92	90	66	54
geboekt bij een boekingscentrale van een hotel- of bungalowketen	27	9	5	7	7	20	7	1	0	5	9
rechtstreeks geboekt bij een reisorganisatie	1	3	13	4	23	2	9	6	4	13	8
Niet-georganiseerde reizen waarvan	43	53	13	54	20	44	27	1	5	16	29
logies rechtstreeks gereserveerd of niet vooraf geboekt	12	10	4	5	2	10	1	-	5	3	5
vaste standplaats, eigen onderkomen	31	43	9	50	18	34	25	1	0	13	24

3.2.8 Lange vakanties in het buitenland per land van bestemming naar enkele vakantiekenmerken, 2012 (slot)

	België	Frankrijk	Spanje	Oostenrijk	Groot-Brittannië	Duitsland	Italië	Griekenland	Turkije	Overige landen	Totaal
	%										
Seizoen											
Herfstperiode	14	5	15	3	11	12	7	10	15	12	10
Kerstperiode	8	5	8	16	11	10	3	1	1	7	7
Krokusperiode	7	7	9	34	11	8	6	0	3	12	10
Paasperiode	6	5	9	4	10	6	8	2	9	7	7
Voorseizoen	23	25	21	11	20	22	25	34	29	22	22
Hoogseizoen	35	48	29	29	29	32	42	37	26	33	35
Naseizoen	6	6	10	3	8	10	8	16	16	7	8
Vakantieduur											
5-8 dagen	72	28	37	44	63	67	29	31	31	26	39
9-11 dagen	12	11	20	27	15	12	14	17	24	16	16
12-15 dagen	10	20	22	14	11	12	16	38	30	18	18
16-22 dagen	5	25	12	11	8	6	32	12	12	23	17
23-29 dagen	1	9	5	3	1	2	6	1	1	10	6
30 dagen of langer	-	6	3	2	2	1	3	2	2	6	4
	x 1 000										
Totaal (absoluut=100%)	770	2 270	1 680	1 200	470	2 080	940	640	790	4 020	14 840

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

3.2.9 Korte vakanties in het buitenland per land van bestemming naar enkele vakantiekenmerken, 2012

	België	Frankrijk	Duitsland	Overige landen	Totaal
	%				
Logiesvorm					
Seizoenrecreatieve logiesvormen	6	2	6	1	4
Toeristische logiesvormen waarvan	94	98	94	99	96
woning van familie, vrienden of kennissen	8	11	5	12	8
woning van een andere particulier	6	2	4	1	3
hotel	46	68	58	65	58
pension, bed & breakfast	6	3	6	3	5
appartement	2	3	2	2	2
zomerhuisje, vakantiebungalow	14	6	10	3	9
tent, bungalowtent	3	2	2	2	2
caravan, vouwwagen	4	3	1	1	2
camper	2	1	5	0	3
boot	-	-	0	3	1
jeugdherberg of andere groepsaccommodatie	3	-	1	2	2
overige logiesvormen	1	0	0	3	1

3.2.9 Korte vakanties in het buitenland per land van bestemming naar enkele vakantiekenmerken, 2012 (slot)

	België	Frankrijk	Duitsland	Overige landen	Totaal
	%				
Vervoermiddel					
Auto	84	71	79	17	65
Trein	14	9	8	3	8
Touringcar	1	11	6	3	5
Vliegtuig	-	9	5	67	19
Overige vervoermiddelen	1	0	2	9	3
Organisatievorm					
Georganiseerde reizen	64	77	65	91	73
waarvan					
geboekt bij een reisbureau of andere instantie	44	57	49	60	51
geboekt bij een boekingscentrale van een hotel- of bungalowketen	19	11	12	11	14
rechtstreeks geboekt bij een reisorganisatie	1	9	4	21	8
Niet-georganiseerde reizen	36	23	35	9	27
waarvan					
logies rechtstreeks gereserveerd of niet vooraf geboekt	31	22	29	8	23
vaste standplaats, eigen onderkomen	6	1	6	1	4
Seizoen					
Herfstperiode	16	20	17	22	18
Kerstperiode	16	15	16	13	15
Krokusperiode	11	17	12	16	13
Paasperiode	7	10	11	14	11
Voorseizoen	26	19	20	17	21
Hoogseizoen	12	10	15	12	13
Naseizoen	11	8	8	6	8
	x 1000				
Totaal (absoluut=100%)	1040	530	1320	900	3790

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

3.3 Logies, vervoer en organisatievorm

3.3.1 Lange vakanties in Nederland per logiesvorm naar enkele kenmerken van de vakantiegangers, 2012

	Seizoenrecreatieve logiesvormen			Toeristische logiesvormen						Totaal generaal
	totaal	waaronder		totaal	waaronder					
		zomer- huisje, vakan- tiebun- galow, tweede woning	caravan, vouw- wagen		woning van particu- lier ¹⁾	hotel	zomer- huisje, vakan- tiebun- galow	tent, bunga- lowtent	caravan, vouw- wagen, camper	
	%									
Leeftijd										
0-5 jaar	6	5	8	10	4	1	14	11	7	9
6-12 jaar	9	6	11	11	9	4	11	19	13	10
13-17 jaar	5	9	4	5	3	4	5	20	4	5
18-24 jaar	6	8	5	5	3	5	4	11	1	5
25-34 jaar	7	9	5	9	11	6	11	9	6	9
35-44 jaar	10	12	9	14	15	9	16	16	11	13
45-54 jaar	14	19	10	11	14	15	11	6	9	12
55-64 jaar	17	5	22	16	14	23	13	6	22	16
65-74 jaar	21	22	20	13	18	16	11	1	20	15
75 jaar en ouder	5	4	6	6	9	19	4	-	6	6
Samenstelling huishouden										
Alleenstaanden	2	1	1	7	8	12	7	9	3	6
Huishouden met als jongste een kind van										
0-5 jaar	13	14	13	23	18	4	31	26	18	21
6-12 jaar	15	17	15	15	14	5	15	31	19	15
13-17 jaar	6	7	7	7	7	7	7	15	4	7
Huishouden met uitsluitend meerderjarigen	63	62	64	47	54	72	41	19	56	51
Bruto huishoudinkomen										
tot 17 500 euro	8	3	11	9	14	7	8	9	7	8
17 500 tot 23 000 euro	10	2	16	9	12	11	8	5	9	9
23 000 tot 28 500 euro	14	11	15	12	16	16	11	6	14	13
28 500 tot 34 000 euro	14	20	10	16	16	10	16	17	18	16
34 000 tot 45 000 euro	22	19	23	20	18	21	18	27	22	20
45 000 tot 56 000 euro	14	18	13	17	13	15	18	14	16	16
56 000 euro en meer	19	26	12	18	10	20	21	21	15	18

3.3.1 Lange vakanties in Nederland per logiesvorm naar enkele kenmerken van de vakantiegangers, 2012 (slot)

	Seizoenrecreatieve logiesvormen			Toeristische logiesvormen						Totaal generaal
	totaal	waaronder		totaal	waaronder					
		zomer- huisje, vakan- tiebun- galow, tweede woning	caravan, vouw- wagen		woning van particu- lier ¹⁾	hotel	zomer- huisje, vakan- tiebun- galow	tent, bunga- lowtent	caravan, vouw- wagen, camper	
	%									
Woonprovincie										
Groningen	5	4	4	3	2	1	3	8	5	4
Friesland	9	2	12	5	6	7	4	7	4	6
Drenthe	2	1	2	3	2	2	3	2	6	3
Overijssel	3	2	5	7	9	3	7	6	8	6
Flevoland	3	2	3	2	2	2	2	2	3	2
Gelderland	6	4	8	12	13	14	11	9	14	10
Utrecht	5	6	1	8	7	7	8	12	7	7
Noord-Holland	23	30	19	15	12	24	15	11	12	16
Zuid-Holland	28	29	29	23	23	15	26	28	18	24
Zeeland	1	1	1	3	3	3	3	1	3	2
Noord-Brabant	13	17	14	13	11	15	12	11	16	13
Limburg	2	2	2	6	9	7	6	4	4	5
Stedelijkheid gemeenten										
Zeer sterk stedelijk	20	24	20	16	13	16	18	24	10	17
Sterk stedelijk	27	34	23	27	31	24	29	23	23	27
Matig stedelijk	16	14	15	22	22	28	20	26	26	21
Weinig stedelijk	21	17	22	24	23	23	23	17	30	23
Niet stedelijk	17	11	20	11	11	10	10	10	11	12
	x 1 000									
Totaal (absoluut=100%)	1 710	610	870	6 330	710	500	3 130	320	1 230	8 040

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

¹⁾ Exclusief verblijf bij familie, vrienden of kennissen, tenzij deze de hele tijd of de meeste dagen afwezig waren.

3.3.2 Lange vakanties in Nederland per logiesvorm naar enkele vakantiekenmerken, 2012

	Seizoenrecreatieve logiesvormen			Toeristische logiesvormen						Totaal generaal
	totaal	waaronder		totaal	waaronder					
		zomer- huisje, vakan- tiebun- galow, tweede woning	caravan, vouw- wagen		woning van particu- lier ¹⁾	hotel	zomer- huisje, vakan- tiebun- galow	tent, bunga- lowtent	caravan, vouw- wagen, camper	
	%									
Toeristengebied										
Waddeneilanden	4	6	2	8	11	7	7	10	4	7
Noordzeebadplaatsen	16	20	13	12	10	11	11	15	13	13
IJsselmeerkust	4	1	2	4	2	6	5	7	4	4
Deltagebied	5	3	6	3	8	2	1	9	4	4
Meren in Groningen, Friesland en Noordwest- Overijssel	4	0	4	2	2	3	1	0	3	2
Hollands-Utrechtse meren	2	0	2	0	0	-	0	1	1	1
Utrechtse Heuvelrug en 't Gooi	2	2	3	1	2	1	1	1	2	1
Veluwe en Veluwerand	13	5	21	11	11	9	13	8	11	11
Gelders rivierengebied	1	-	1	1	0	1	0		2	1
Achterhoek	5	9	4	3	4	3	2	3	7	4
Twente, Salland en Vecht- streek	8	7	11	9	8	6	8	12	13	9
Groningse, Friese en Drentse zandgronden	12	18	9	13	10	14	17	8	10	13
West- en Midden-Brabant	10	16	7	8	4	7	10	7	9	9
Oost-Brabant, Noord- en Midden-Limburg en Rijk van Nijmegen	5	4	6	13	8	4	18	10	9	11
Zuid-Limburg	0	1	-	6	3	16	5	3	5	5
Amsterdam, Rotterdam, 's-Gravenhage en Utrecht	1	-	-	1	3	2	0	-	-	1
Overig Nederland	8	7	8	4	12	8	2	5	4	5
Bestemmingsprovincie										
Groningen	3	4	3	2	3	4	1	2	2	2
Friesland	10	8	6	7	11	12	4	8	5	8
Drenthe	11	17	8	12	8	11	16	8	8	12
Overijssel	10	7	13	9	10	6	8	12	14	9
Flevoland	3	1	1	3	1	0	3	7	3	3
Gelderland	19	14	26	16	16	16	16	12	20	17
Utrecht	3	2	4	2	4	2	1	2	3	2
Noord-Holland	9	4	7	9	8	12	8	7	6	9
Zuid-Holland	8	10	6	5	11	4	4	7	6	6
Zeeland	9	11	9	9	14	6	7	16	9	9
Noord-Brabant	11	16	10	11	7	8	12	11	13	11
Limburg	4	5	5	16	8	18	20	8	10	14

3.3.2 Lange vakanties in Nederland per logiesvorm naar enkele vakantiekenmerken, 2012 (slot)

	Seizoenrecreatieve logiesvormen			Toeristische logiesvormen						Totaal generaal
	totaal	waaronder		totaal	waaronder					
		zomer- huisje, vakan- tiebun- galow, tweede woning	caravan, vouw- wagen		woning van particu- lier ¹⁾	hotel	zomer- huisje, vakan- tiebun- galow	tent, bunga- lowtent	caravan, vouw- wagen, camper	
	%									
Vervoermiddel										
Fiets	2	1	1	1	1	0	0	6	-	1
Auto	93	99	98	94	91	86	97	89	98	93
Trein	4	-	0	3	6	6	2	1	1	3
Touringcar	-	-	-	0	-	2	0	2	-	0
Overige vervoermiddelen	2	0	2	2	2	5	0	2	0	3
Grootte van het reis- gezelschap										
1 persoon	1	2	2	6	9	10	3	1	8	5
2 personen	53	61	53	33	42	66	24	22	40	39
3 personen	15	12	10	11	10	5	14	9	11	12
4 personen	14	15	24	24	19	9	28	29	23	22
5 personen	10	7	8	9	8	4	11	11	8	9
6 personen	3	2	1	5	3	1	7	7	4	4
7 personen	1	0	1	2	4	0	3	1	1	2
8 of meer personen	2	0	0	9	4	5	10	20	6	8
Seizoen										
Herfstperiode	14	7	5	12	7	17	17	1	5	12
Kerstperiode	8	3	2	7	7	9	9	-	0	6
Krokusperiode	9	3	4	7	7	10	10	-	0	7
Paasperiode	10	11	14	7	7	9	8	1	6	8
Voorseizoen	21	29	37	22	19	20	20	25	31	23
Hoogseizoen	34	41	35	37	47	24	27	72	50	38
Naseizoen	4	6	3	8	6	12	8	1	7	7
	x 1 000									
Totaal (absoluut=100%)	1 710	610	870	6 330	710	500	3 130	320	1 230	8 040

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

¹⁾ Exclusief verblijf bij familie, vrienden of kennissen, tenzij deze de hele tijd of de meeste dagen afwezig waren.

3.3.3 Korte vakanties in Nederland per logiesvorm naar enkele kenmerken van de vakantiegangers, 2012

	Seizoenrecreatieve logiesvormen		Toeristische logiesvormen							Totaal generaal
	totaal	waar-	totaal	waaronder						
		onder		caravan, vouw- wagen	woning van particu- lier ¹⁾	hotel	zomer- huisje, vakan- tiebun- galow	tent, bunga- lowtent	caravan, vouw- wagen, camper	
	%									
Leeftijd										
0-5 jaar	9	11	6	10	2	11	9	12	7	7
6-12 jaar	10	15	8	13	5	10	14	7	20	8
13-17 jaar	7	9	5	6	2	7	9	5	11	5
18-24 jaar	4	1	7	10	5	8	17	2	23	7
25-34 jaar	5	7	14	13	12	18	20	13	9	12
35-44 jaar	14	14	17	17	15	20	20	17	16	17
45-54 jaar	21	14	16	10	20	12	7	19	4	17
55-64 jaar	16	15	15	9	22	10	2	18	7	15
65-74 jaar	11	9	8	10	12	4	-	7	2	9
75 jaar en ouder	4	5	3	2	6	1	2	0	-	3
Samenstelling huishouden										
Alleenstaanden	4	0	12	18	13	8	16	4	20	10
Huishouden met als jongste een kind van										
0-5 jaar	13	16	18	23	8	31	22	26	15	17
6-12 jaar	19	27	13	16	9	14	24	18	23	14
13-17 jaar	6	3	9	8	8	10	4	5	21	8
Huishouden met uitsluitend meerderjarigen	59	54	48	35	63	37	34	46	21	51
Bruto huishoudinkomen										
tot 17 500 euro	5	8	8	18	5	7	18	2	17	7
17 500 tot 23 000 euro	5	7	7	6	9	6	5	4	3	6
23 000 tot 28 500 euro	8	8	8	10	8	7	8	11	7	8
28 500 tot 34 000 euro	10	12	12	10	11	12	16	12	10	11
34 000 tot 45 000 euro	15	17	18	16	18	18	17	20	18	18
45 000 tot 56 000 euro	18	25	16	13	17	17	19	15	6	16
56 000 euro en meer	40	23	31	27	32	32	17	36	39	33

3.3.3 Korte vakanties in Nederland per logiesvorm naar enkele kenmerken van de vakantiegangers, 2012 (slot)

	Seizoenrecreatieve logiesvormen		Toeristische logiesvormen							Totaal generaal
	totaal	waar-	totaal	waaronder						
		onder		woning van particulier ¹⁾	hotel	zomerhuisje, vakantiebungalow	tent, bungalow	caravan, vouwwagen, camper	jeugdherberg of andere groepsaccommodatie	
	%									
Woonprovincie										
Groningen	3	2	4	7	2	3	10	2	6	3
Friesland	5	6	4	4	5	3	2	5	2	4
Drenthe	1	1	3	3	2	3	4	4	2	2
Overijssel	6	7	8	11	7	7	11	8	7	8
Flevoland	2	4	3	3	3	3	1	3		3
Gelderland	6	7	13	15	15	12	13	11	14	12
Utrecht	6	1	8	4	7	8	10	4	6	7
Noord-Holland	30	22	16	19	15	16	17	9	25	19
Zuid-Holland	24	28	21	16	22	25	16	15	23	22
Zeeland	1	1	2	3	2	2	1	1	6	2
Noord-Brabant	12	15	14	10	14	14	14	24	9	14
Limburg	4	6	5	6	5	3	2	15	1	5
Stedelijkheid gemeenten										
Zeer sterk stedelijk	23	31	19	22	16	22	27	9	27	20
Sterk stedelijk	37	27	28	28	28	30	24	20	28	30
Matig stedelijk	18	18	20	20	22	16	22	25	15	19
Weinig stedelijk	13	13	23	23	24	23	20	28	20	21
Niet stedelijk	10	11	11	7	11	10	6	18	10	10
	x 1000									
Totaal (absoluut=100%)	2 260	1 190	7 830	610	3 350	2 180	370	580	250	10 080

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

¹⁾ Exclusief verblijf bij familie, vrienden of kennissen, tenzij deze de hele tijd of de meeste dagen afwezig waren.

3.3.4 Korte vakanties in Nederland per logiesvorm naar enkele vakantiekenmerken, 2012

	Seizoenrecreatieve logiesvormen		Toeristische logiesvormen							Totaal generaal
	totaal	waar-	totaal	waaronder						
		onder		caravan, vouw- wagen	woning van particulier ¹⁾	hotel	zomer- huisje, vakan- tiebun- galow	tent, bunga- lowtent	caravan, vouw- wagen, camper	
	%									
Toeristengebied										
Waddeneilanden	1	1	5	5	5	5	7	3	7	4
Noordzeebadplaatsen	15	15	11	10	12	11	9	13	12	12
IJsselmeerkust	8	6	5	4	4	5	8	5	3	6
Deltagebied	6	9	3	6	3	2	2	3	2	4
Meren in Groningen, Friesland en Noordwest- Overijssel	3	4	3	4	3	1	1	3	2	3
Hollands-Utrechtse meren	1	1	0	2	1	-	2	-	-	1
Utrechtse Heuvelrug en 't Gooi	2	3	2	1	3	1	4	2	4	2
Veluwe en Veluwerand	20	15	10	6	9	12	6	14	12	12
Gelders rivierengebied	2	1	1	1	0	1	2	2	3	1
Achterhoek	6	3	3	3	2	3	4	5	4	4
Twente, Salland en Vecht- streek	5	7	8	8	7	6	12	7	7	7
Groningse, Friese en Drentse zandgronden	6	6	11	9	9	15	11	11	8	9
West- en Midden-Brabant	13	15	9	7	6	14	4	9	22	10
Oost-Brabant, Noord- en Midden-Limburg en Rijk van Nijmegen	6	10	9	6	6	15	11	14	7	9
Zuid-Limburg	1	0	8	3	12	5	7	4	3	7
Amsterdam, Rotterdam, 's-Gravenhage en Utrecht	0	-	4	7	7	-	-	1	1	3
Overig Nederland	4	5	8	17	10	3	11	4	2	7
Bestemmingsprovincie										
Groningen	1	1	2	5	3	1	1	1	-	2
Friesland	4	3	6	7	8	4	6	4	7	6
Drenthe	5	5	10	8	7	15	11	9	7	9
Overijssel	7	10	9	11	8	7	12	10	7	8
Flevoland	6	5	2	1	1	3	5	2	1	3
Gelderland	28	18	16	11	16	16	15	24	20	19
Utrecht	3	3	3	3	5	1	6	4	2	3
Noord-Holland	8	8	12	18	14	9	13	6	7	11
Zuid-Holland	8	10	9	13	11	5	6	5	5	9
Zeeland	8	8	6	6	5	7	5	9	11	7
Noord-Brabant	16	19	11	8	8	16	9	13	28	12
Limburg	7	10	14	8	15	17	10	14	6	13

3.3.4 Korte vakanties in Nederland per logiesvorm naar enkele vakantiekenmerken, 2012 (slot)

	Seizoenrecreatieve logiesvormen		Toeristische logiesvormen							Totaal generaal
	totaal	waar- onder	totaal	waaronder						
				woning van particulier ¹⁾	hotel	zomer- huisje, vakan- tiebun- galow	tent, bunga- lowtent	caravan, vouw- wagen, camper	jeugd- herberg of andere groeps- accomo- datie	
	%									
Vervoermiddel										
Fiets	2	1	1	3	1	0	9	0	5	2
Auto	94	98	88	77	87	97	81	97	75	90
Trein	2	-	8	14	11	2	4	2	8	7
Touringcar	-	-	0	-	1	-	-	-	3	0
Overige vervoermiddelen	1	1	2	5	1	0	6	-	9	2
Grootte van het reis- gezelschap										
1 persoon	1	1	4	10	5	1	6	7	5	4
2 personen	57	52	41	36	69	10	16	33	6	45
3 personen	11	10	8	11	7	7	18	10	1	9
4 personen	20	23	14	11	11	18	10	20	3	15
5 personen	8	12	5	6	1	12	5	9	2	6
6 personen	1	1	6	4	2	13	7	3	3	5
7 personen	0	0	2	2	0	6	3	2	1	2
8 of meer personen	1	0	19	20	4	34	35	14	80	15
Seizoen										
Herfstperiode	12	7	18	8	18	26	3	8	21	16
Kerstperiode	6	2	13	17	15	13	2	5	10	11
Krokusperiode	6	2	13	15	14	17	2	2	13	12
Paasperiode	16	22	10	12	10	10	7	12	14	12
Voorseizoen	32	43	22	23	18	19	51	34	26	24
Hoogseizoen	17	16	15	16	17	8	33	23	3	16
Naseizoen	10	9	9	9	8	8	2	16	13	9
Totaal (absoluut=100%)	2260	1190	7830	610	3350	2180	370	580	250	10080

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

¹⁾ Exclusief verblijf bij familie, vrienden of kennissen, tenzij deze de hele tijd of de meeste dagen afwezig waren.

3.3.5 Lange vakanties in het buitenland per logiesvorm naar enkele kenmerken van de vakantiegangers, 2012

Toeristische logiesvormen

	Toeristische logiesvormen									
	totaal	waaronder								
Seizoen-recreatieve logiesvormen		woning van familie, vrienden of kennissen	woning van andere particulier	hotel	appartement	zomerhuisje, vakantiebungalow	tent, bungalowtent	caravan, vouwwagen, camper	Totaal generaal	
	%									
Leeftijd										
0-5 jaar	4	5	5	6	1	4	11	10	8	5
6-12 jaar	8	8	5	12	5	7	15	15	12	8
13-17 jaar	2	6	6	6	4	8	6	11	9	6
18-24 jaar	7	8	8	4	9	10	6	9	2	8
25-34 jaar	2	13	11	14	15	14	12	12	5	12
35-44 jaar	4	14	11	14	13	15	17	17	14	14
45-54 jaar	17	17	14	18	19	15	16	17	14	17
55-64 jaar	36	16	18	14	18	16	10	9	19	17
65-74 jaar	14	10	13	8	12	9	6	0	12	10
75 jaar en ouder	5	4	8	2	5	2	1	0	3	4
Samenstelling huishouden										
Alleenstaanden	8	12	14	6	18	11	6	9	2	12
Huishouden met als jongste een kind van										
0-5 jaar	10	13	12	15	5	13	27	26	18	13
6-12 jaar	9	13	12	21	8	13	19	22	21	13
13-17 jaar	6	9	5	10	7	13	10	12	12	9
Huishouden met uitsluitend meerderjarigen	67	52	57	48	62	50	39	30	47	53
Bruto huishoudinkomen										
tot 17 500 euro	1	6	9	4	6	6	5	5	4	5
17 500 tot 23 000 euro	3	6	8	6	7	6	5	3	4	6
23 000 tot 28 500 euro	6	8	18	7	8	6	6	7	9	8
28 500 tot 34 000 euro	6	11	12	9	12	11	10	7	12	11
34 000 tot 45 000 euro	6	17	11	16	17	17	20	24	20	17
45 000 tot 56 000 euro	19	17	9	17	17	16	17	20	20	17
56 000 euro en meer	59	35	31	40	34	37	38	33	31	36

3.3.5 Lange vakanties in het buitenland per logiesvorm naar enkele kenmerken van de vakantiegangers, 2012 (slot)

	Toeristische logiesvormen										
	Seizoen-recrea-tieve logies-vormen	totaal waaronder									Totaal generaal
		woning van familie, vrienden of kennissen	woning van andere particulier	hotel	appartement	zomer-huisje, vakan-tiebun-galow	tent, bunga-lowtent	caravan, vouw-wagen, camper	%		
Woonprovincie											
Groningen	3	3	4	2	2	2	3	3	2	3	
Friesland	1	3	4	3	2	2	5	4	3	3	
Drenthe	3	2	2	3	2	3	2	3	5	2	
Overijssel	2	6	6	9	6	6	6	10	7	6	
Flevoland	4	2	2	2	2	3	2	4	3	3	
Gelderland	4	12	11	12	11	12	11	15	14	12	
Utrecht	15	8	9	10	7	10	10	10	6	9	
Noord-Holland	19	17	19	13	20	20	15	15	12	17	
Zuid-Holland	19	22	20	29	23	22	22	18	17	22	
Zeeland	3	2	2	2	1	1	3	1	2	2	
Noord-Brabant	18	15	14	9	16	14	14	11	22	15	
Limburg	9	7	6	5	8	6	5	6	8	7	
Stedelijkheid gemeenten											
Zeer sterk stedelijk	18	22	23	21	24	24	22	19	12	22	
Sterk stedelijk	29	27	26	27	29	28	25	31	24	27	
Matig stedelijk	23	20	15	21	19	20	21	22	24	20	
Weinig stedelijk	21	20	22	22	18	21	19	16	28	20	
Niet stedelijk	8	11	14	8	10	6	14	12	13	10	
Totaal (absoluut=100%)	800	14 040	1 010	830	5 210	1 990	1 840	710	1 630	14 840	

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

3.3.6 Lange vakanties in het buitenland per logiesvorm naar enkele vakantiekenmerken, 2012

Toeristische logiesvormen

	Seizoen-recrea-tieve logies-vormen	totaal waaronder									Totaal generaal
		woning van familie, vrienden of kennis- sen	woning van andere particu- lier	hotel	apparte- ment	zomer- huisje, vakantie- bunga- low	tent, bunga- lowtent	caravan, vouw- wagen, camper			
Land van bestemming	%										
België	12	5	3	8	1	1	17	7	6	5	
Luxemburg	0	1	0	-	0	-	0	3	4	1	
Frankrijk	28	15	14	22	4	10	16	43	40	15	
Spanje	8	12	14	9	13	19	8	6	6	11	
Portugal	0	3	5	2	3	7	1	1	1	3	
Oostenrijk	7	8	4	12	7	17	4	4	4	8	
Zwitserland	4	2	5	4	1	3	1	-	1	2	
Groot-Brittannië	1	3	8	3	4	1	1	3	2	3	
Noorwegen, Zweden, Finland	1	2	3	1	1	0	3	3	1	2	
Denemarken	0	1	1	1	1	-	4	1	1	1	
Duitsland	25	13	6	21	12	9	29	5	13	14	
Italië	2	7	5	4	6	5	6	12	11	6	
Griekenland	-	5	3	-	5	15	2	1	0	4	
Hongarije	2	1	3	1	1	0	0	1	1	1	
Tsjechië	1	1	1	2	1	0	1	2	1	1	
Turkije	5	5	2	1	12	4	1	-	0	5	
Egypte	-	2	-	-	4	0	0	-	-	2	
Verre Oosten	1	2	2	-	5	0	0	-	-	2	
Verenigde Staten	2	3	6	3	6	0	1	1	1	3	
Caribisch gebied	-	1	0	0	1	-	0	-	-	1	
Overige landen	2	10	13	5	14	7	3	7	6	9	
Vervoermiddel											
Auto	86	50	41	76	22	42	80	88	96	52	
Trein	1	2	4	1	3	2	1	0	0	2	
Touringcar	-	4	0	1	7	2	1	2	-	3	
Vliegtuig	13	42	53	21	66	54	17	6	4	41	
Overige vervoermiddelen	1	2	2	1	2	1	1	3	0	2	

3.3.6 Lange vakanties in het buitenland per logiesvorm naar enkele vakantiekenmerken, 2012 (slot)

	Toeristische logiesvormen										
	Seizoen-recreatieve logiesvormen	totaal waaronder									Totaal generaal
		woning van familie, vrienden of kennissen	woning van andere particulier	hotel	appartement	zomerhuisje, vakantie-bungalow	tent, bungalowtent	caravan, vouw-wagen, camper	%		
Grootte van het reisgezelschap											
1 persoon	3	7	15	3	8	3	2	7	6	6	
2 personen	61	43	47	28	56	40	23	29	35	44	
3 personen	8	10	11	9	8	14	11	10	10	10	
4 personen	20	20	14	25	15	21	28	28	29	20	
5 personen	4	7	5	11	3	7	11	14	10	6	
6 personen	2	4	4	8	2	5	8	3	2	4	
7 personen	1	2	0	2	1	3	5	1	2	2	
8 of meer personen	2	8	4	15	6	8	12	9	5	7	
Seizoen											
Herfstperiode	12	10	16	7	14	9	11	1	3	10	
Kerstperiode	9	7	12	6	7	10	8	-	1	7	
Krokusperiode	9	11	11	15	11	18	8	0	1	10	
Paasperiode	10	6	11	6	8	6	5	1	4	7	
Voorseizoen	23	22	21	21	24	19	22	15	28	22	
Hoogseizoen	30	35	24	36	25	29	39	79	57	35	
Naseizoen	6	8	5	9	11	9	7	3	5	8	
Totaal (absoluut=100%)	800	14 040	1 010	830	5 210	1 990	1 840	710	1 630	14 840	

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

3.3.7 Lange vakanties in Nederland en buitenland per vervoermiddel naar enkele kenmerken van de vakantiegangers, 2012

	Nederland				Buitenland					
	auto	trein	overige vervoermiddelen	totaal	auto	trein	touring-car	vliegtuig	overige vervoermiddelen	totaal
	%									
Leeftijd										
0-5 jaar	9	3	3	9	7	-	1	2	1	5
6-12 jaar	10	7	12	10	11	6	1	5	7	8
13-17 jaar	5	6	10	5	7	7	15	5	3	6
18-24 jaar	5	8	12	5	5	14	14	10	12	8
25-34 jaar	9	12	7	9	9	13	4	17	6	12
35-44 jaar	13	15	8	13	14	10	6	14	9	14
45-54 jaar	12	15	13	12	16	16	9	18	19	17
55-64 jaar	16	19	17	16	17	23	19	17	21	17
65-74 jaar	15	9	9	15	10	10	19	9	13	10
75 jaar en ouder	6	6	11	6	4	3	12	3	8	4
Samenstelling huishouden										
Alleenstaanden	6	16	9	6	7	31	22	16	19	12
Huishouden met als jongste een kind van										
0-5 jaar	21	16	11	21	18	3	1	8	2	13
6-12 jaar	16	9	13	15	17	16	7	8	11	13
13-17 jaar	7	10	10	7	9	7	15	9	8	9
Huishouden met uitsluitend meerderjarigen	51	49	56	51	48	44	55	59	60	53
Bruto huishoudinkomen										
tot 17 500 euro	8	14	15	8	4	17	8	6	5	5
17 500 tot 23 000 euro	9	10	7	9	5	6	19	6	1	6
23 000 tot 28 500 euro	12	14	15	13	8	10	13	7	14	8
28 500 tot 34 000 euro	16	16	15	16	10	14	17	10	6	11
34 000 tot 45 000 euro	20	24	22	20	18	8	14	15	20	17
45 000 tot 56 000 euro	17	10	10	16	18	13	14	17	18	17
56 000 euro en meer	18	12	17	18	36	30	15	38	36	36
Woonprovincie										
Groningen	4	1	3	4	3	4	3	2	6	3
Friesland	5	5	20	6	4	1	3	2	5	3
Drenthe	3	4	2	3	3	4	2	2	1	2
Overijssel	7	4	3	6	7	4	7	5	5	6
Flevoland	2	2	3	2	2	1	2	3	2	3
Gelderland	11	13	5	10	12	13	13	11	11	12
Utrecht	7	10	13	7	9	15	5	8	9	9
Noord-Holland	16	22	21	16	14	21	14	22	12	17
Zuid-Holland	25	24	23	24	20	24	18	23	34	22
Zeeland	2	5	1	2	2	2	2	1	2	2
Noord-Brabant	13	6	4	13	16	9	18	14	9	15
Limburg	5	4	2	5	7	1	11	6	4	7

3.3.7 Lange vakanties in Nederland en buitenland per vervoermiddel naar enkele kenmerken van de vakantiegangers, 2012 (slot)

	Nederland			Buitenland						
	auto	trein	overige vervoermiddelen	totaal	auto	trein	touring-car	vliegtuig	overige vervoermiddelen	totaal
	%									
Stedelijkheid gemeenten										
Zeer sterk stedelijk	16	43	26	17	18	38	18	26	21	22
Sterk stedelijk	27	31	18	27	26	26	24	29	27	27
Matig stedelijk	21	9	19	21	21	14	22	18	29	20
Weinig stedelijk	24	12	18	23	23	15	24	18	13	20
Niet stedelijk	12	4	20	12	12	7	12	8	11	10
	x 1 000									
Totaal (absoluut=100%)	7 480	220	330	8 040	7 680	290	500	6 050	330	14 840

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

3.3.8 Lange vakanties in het buitenland per vervoermiddel naar enkele vakantiekenmerken, 2012

	Auto	Trein	Touringcar	Vliegtuig	Overige vervoermiddelen	Totaal
	%					
Land van bestemming						
België	10	6	2	-	0	5
Luxemburg	1	-	0	-	1	1
Frankrijk	27	22	11	1	6	15
Spanje	3	2	17	21	10	11
Portugal	1	-	0	6	1	3
Oostenrijk	13	8	19	1	2	8
Zwitserland	3	8	1	0	-	2
Groot-Brittannië	2	13	7	3	27	3
Noorwegen, Zweden, Finland	2	3	4	1	20	2
Denemarken	2	4	2	0	2	1
Duitsland	24	32	17	1	10	14
Italië	7	-	7	6	7	6
Griekenland	0	-	0	10	1	4
Hongarije	1	1	1	1	-	1
Tsjechië	2	1	3	0	3	1
Turkije	0	-	-	13	2	5
Egypte	0	-	-	4	0	2
Verre Oosten	-	-	-	5	-	2
Verenigde Staten	0	-	-	7	1	3
Caribisch gebied	0	-	0	1	-	1
Overige landen	3	1	9	18	6	9

3.3.8 Lange vakanties in het buitenland per vervoermiddel naar enkele vakantiekenmerken, 2012 (slot)

	Auto	Trein	Touringcar	Vliegtuig	Overige vervoermiddelen	Totaal
	%					
Logiesvorm						
Seizoenrecreatieve logiesvormen	9	2	-	2	3	5
Toeristische logiesvormen	91	98	100	98	97	95
waarvan						
woning van familie, vrienden of kennissen	5	14	1	9	5	7
woning van een andere particulier	8	3	1	3	2	6
hotel	15	51	75	57	28	35
pension, bed & breakfast	3	7	4	2	5	3
appartement	11	11	10	18	3	13
zomerhuisje, vakantiebungalow	19	5	2	5	6	12
tent, bungalowtent	8	1	3	1	7	5
caravan, vouwwagen	17	0	-	0	2	9
camper	4	-	-	1	-	2
boot	0	-	2	2	32	2
jeugdherberg of andere groepsaccommodatie	0	4	2	1	2	1
overige logiesvormen	0	-	-	0	6	0
Seizoen						
Herfstperiode	7	8	8	15	7	10
Kerstperiode	8	11	8	6	6	7
Krokusperiode	10	13	18	10	8	10
Paasperiode	5	9	9	9	4	7
Voorseizoen	21	26	25	24	26	22
Hoogseizoen	43	30	24	26	32	35
Naseizoen	6	3	9	10	15	8
	x 1 000					
Totaal (absoluut=100%)	7 680	290	500	6 050	330	14 840

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

3.3.9 Organisatievorm voor lange vakanties in Nederland van enkele categorieën vakantiegangers, 2012

	Georganiseerde reizen		Niet-georganiseerde reizen			Totaal (absoluut =100%)
	geboekt bij een reisbureau, bank, VVV e.d.	geboekt bij een boekingscentrale van een hotel- of bungalowketen	rechtstreeks geboekt bij een reisorganisatie	logies rechtstreeks gereserveerd of niet vooraf geboekt	vaste standplaats, eigen onderkomen	
	%					x 1 000
Leeftijd						
0-5 jaar	25	31	1	28	15	720
6-12 jaar	24	26	1	32	18	830
13-17 jaar	22	24	1	32	21	430
18-24 jaar	23	22	2	28	25	400
25-34 jaar	16	31	0	36	16	700
35-44 jaar	23	26	2	34	16	1 060
45-54 jaar	14	23	1	35	26	940
55-64 jaar	17	19	0	41	22	1 270
65-74 jaar	11	15	1	43	30	1 200
75 jaar en ouder	19	18	2	44	18	500
Totaal	19	23	1	36	21	8 040
Woonprovincie						
Groningen	8	26	1	38	27	300
Friesland	18	17	3	32	31	480
Drenthe	16	12	0	58	15	230
Overijssel	20	26	2	41	11	510
Gelderland	19	25	1	43	12	840
Utrecht	23	22	0	41	14	580
Noord-Holland	18	20	1	31	30	1 310
Zuid-Holland	16	27	0	32	25	1 960
Noord-Brabant	20	22	0	36	22	1 030
Limburg	24	26	1	41	8	400
Overige provincies	26	20	1	36	17	380
Totaal	19	23	1	36	21	8 040
Stedelijkheid gemeenten						
Zeer sterk stedelijk	18	24	1	32	25	1 380
Sterk stedelijk	20	23	1	36	21	2 170
Matig stedelijk	19	24	1	40	16	1 670
Weinig stedelijk	18	24	1	38	19	1 850
Niet stedelijk	16	20	1	33	29	970
Totaal	19	23	1	36	21	8 040

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

3.3.10 Organisatievorm voor lange vakanties in Nederland naar enkele vakantiekenmerken, 2012

	Georganiseerde reizen		Niet-georganiseerde reizen			Totaal (absoluut =100%)
	geboekt bij een reisbureau, bank, VVV e.d.	geboekt bij een boekingscentrale van een hotel- of bungalowketen	rechtstreeks geboekt bij een reisorganisatie	logies rechtstreeks gereserveerd of niet vooraf geboekt	vaste standplaats, eigen onderkomen	
	%					x 1000
Logiesvorm						
Seizoenrecreatieve logiesvormen	-	-	-	-	100	1710
Toeristische logiesvormen waaronder	24	29	1	46	-	6330
woning van particulier ¹⁾	11	7	3	78	-	710
hotel	46	21	2	31	-	500
zomerhuisje, vakantiebungalow	24	49	1	27	-	3130
tent, bungalowtent	32	5	1	62	-	320
caravan, vouwwagen, camper	19	3	1	77	-	1230
Totaal	19	23	1	36	21	8040
Vervoermiddel						
Auto	18	24	0	37	21	7480
Trein	23	26	8	31	12	220
Overige vervoermiddelen	27	2	10	25	36	330
Totaal	19	23	1	36	21	8040
Seizoen						
Herfstperiode	18	34	0	31	17	940
Kerstperiode	27	28	4	26	16	510
Krokusperiode	23	37	0	24	16	530
Paasperiode	20	23	1	30	26	630
Voorseizoen	19	19	0	38	24	1850
Hoogseizoen	18	17	1	41	22	3010
Naseizoen	12	31	0	41	16	570
Totaal	19	23	1	36	21	8040

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

¹⁾ Exclusief verblijf bij familie, vrienden of kennissen, tenzij deze de hele tijd of de meeste dagen afwezig waren.

3.3.11 Organisatievorm voor korte vakanties in Nederland naar enkele vakantiekenmerken, 2012

	Georganiseerde reizen		Niet-georganiseerde reizen			Totaal (absoluut =100%)
	geboekt bij een reisbureau, bank, VVV e.d.	geboekt bij een boekingscentrale van een hotel- of bungalowketen	rechtstreeks geboekt bij een reisorganisatie	logies rechtstreeks gereserveerd of niet vooraf geboekt	vaste standplaats, eigen onderkomen	
	%					x 1 000
Logiesvorm						
Seizoenrecreatieve logiesvormen	-	-	-	-	100	2 260
Toeristische logiesvormen waaronder	36	26	1	37	-	7 830
woning van particulier ¹⁾	10	8	1	80	-	610
hotel	50	27	1	23	-	3 350
zomerhuisje, vakantiebungalow	29	45	0	26	-	2 180
tent, bungalowtent	38	3	0	59	-	370
caravan, vouwwagen, camper	20	10	1	69	-	580
jeugdherberg of andere groepsaccommodatie						250
Totaal	28	20	0	28	22	10 080
Vervoermiddel						
Auto	28	21	0	27	24	9 050
Trein	40	15	1	36	8	670
Overige vervoermiddelen	28	3	5	44	20	370
Totaal	28	20	0	28	22	10 080
Seizoen						
Herfstperiode	31	26	0	26	17	1 650
Kerstperiode	31	25	1	30	12	1 140
Krokusperiode	34	28	0	26	12	1 180
Paasperiode	27	19	0	23	31	1 180
Voorseizoen	25	15	0	30	30	2 460
Hoogseizoen	27	16	0	32	24	1 580
Naseizoen	25	18	0	33	24	900
Totaal	28	20	0	28	22	10 080

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

¹⁾ Exclusief verblijf bij familie, vrienden of kennissen, tenzij deze de hele tijd of de meeste dagen afwezig waren.

3.3.12 Organisatievorm voor lange vakanties in het buitenland van enkele categorieën vakantiegangers, 2012

	Georganiseerde reizen		Niet-georganiseerde reizen			Totaal (absoluut =100%)
	geboekt bij een reisbureau, bank VVV e.d.	geboekt bij een boekingscentrale van een hotel- of bungalowketen	rechtstreeks geboekt bij een reisorganisatie	logies rechtstreeks gereserveerd of niet vooraf geboekt	vaste standplaats, eigen onderkomen	
	%					x 1 000
Leeftijd						
0-5 jaar	36	7	16	4	36	710
6-12 jaar	39	8	13	3	37	1210
13-17 jaar	46	8	9	6	31	900
18-24 jaar	48	17	7	11	16	1140
25-34 jaar	45	21	10	8	16	1810
35-44 jaar	42	14	10	10	24	2010
45-54 jaar	40	15	8	8	30	2490
55-64 jaar	38	11	5	8	38	2520
65-74 jaar	41	9	6	8	36	1500
75 jaar en ouder	39	11	5	10	35	560
Totaal	41	13	9	8	29	14 840
Woonprovincie						
Groningen	32	14	13	12	28	400
Friesland	38	12	11	4	35	440
Drenthe	31	15	11	6	37	370
Overijssel	39	17	6	4	34	900
Gelderland	43	12	9	7	29	1730
Utrecht	34	17	11	11	28	1270
Noord-Holland	41	15	7	11	26	2580
Zuid-Holland	48	11	9	8	25	3240
Noord-Brabant	43	12	8	5	33	2250
Limburg	38	11	9	6	35	1010
Overige provincies	39	10	8	7	37	650
Totaal	41	13	9	8	29	14 840
Stedelijkheid gemeenten						
Zeer sterk stedelijk	42	17	8	11	23	3250
Sterk stedelijk	43	13	8	8	27	4070
Matig stedelijk	41	13	9	6	32	2970
Weinig stedelijk	41	11	8	7	33	3020
Niet stedelijk	38	10	10	5	37	1540
Totaal	41	13	9	8	29	14 840

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

3.3.13 Organisatievorm voor lange vakanties in het buitenland naar enkele vakantiekenmerken, 2012

	Georganiseerde reizen		Niet-georganiseerde reizen			Totaal (absoluut =100%)
	geboekt bij een reisbureau, bank, VVV e.d.	geboekt bij een boekingscentrale van een hotel- of bungalowketen	rechtstreeks geboekt bij een reisorganisatie	logies rechtstreeks gereserveerd of niet vooraf geboekt	vaste standplaats, eigen onderkomen	
	%					x 1000
Logiesvorm						
Seizoenrecreatieve logiesvormen	-	-	-	-	100	800
Toeristische logiesvormen waaronder	44	14	9	8	25	14 040
woning van familie, vrienden of kennissen	-	17	-	43	40	1 010
woning van andere particulier	17	13	22	9	38	830
hotel	64	19	5	5	7	5 210
appartement	52	13	7	8	21	1 990
zomerhuisje, vakantiebungalow	38	7	32	4	19	1 840
tent, bungalowtent	27	6	4	4	59	710
caravan, vouwwagen, camper	25	4	3	2	67	1 630
Totaal	41	13	9	8	29	14 840
Vervoermiddel						
Auto	24	8	13	1	55	7 680
Trein	27	34	8	26	6	290
Touringcar	82	11	1	7	-	500
Vliegtuig	61	19	4	15	2	6 050
Overige vervoermiddelen	48	16	6	20	10	330
Totaal	41	13	9	8	29	14 840
Seizoen						
Herfstperiode	41	19	8	11	21	1 550
Kerstperiode	35	13	12	10	30	1 070
Krokusperiode	38	14	7	12	30	1 560
Paasperiode	43	12	7	14	23	990
Voorseizoen	44	13	8	7	28	3 340
Hoogseizoen	40	11	9	5	35	5 130
Naseizoen	49	13	8	8	21	1 210
Totaal	41	13	9	8	29	14 840

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

3.4 Vakantiespreiding

3.4.1 Spreiding van de dagen van lange vakanties in Nederland en buitenland van enkele categorieën vakantiegangers, 2012

	Herfst- periode	Kerst- periode	Krokus- periode	Paas- periode	Voor- seizoen	Hoog- seizoen	Na- seizoen	Totaal (absoluut =100%)
	%							x mln
Leeftijd								
0-5 jaar	8	4	7	3	15	57	5	15,5
6-12 jaar	6	4	5	2	11	72	0	24,1
13-17 jaar	6	3	6	1	9	72	2	15,3
18-24 jaar	7	4	7	8	13	53	8	17,4
25-34 jaar	12	7	7	6	21	35	11	27,6
35-44 jaar	9	6	8	5	16	48	9	35,5
45-54 jaar	10	5	7	4	22	42	10	40,5
55-64 jaar	10	6	7	7	29	27	13	47,5
65-74 jaar	10	4	10	7	34	23	12	35,7
75 jaar en ouder	12	6	9	5	35	23	10	12,5
Totaal	9	5	7	5	22	42	9	271,7
Samenstelling huishouden								
Alleenstaanden	13	8	9	6	21	31	11	26,1
Huishouden met als jongste een kind van								
0-5 jaar	7	4	6	3	16	57	6	39,3
6-12 jaar	5	5	6	2	10	72	0	37,6
13-17 jaar	6	4	6	3	9	68	4	22,2
Huishouden met uitsluitend meerderjarigen	11	5	8	7	28	28	12	146,4
Totaal	9	5	7	5	22	42	9	271,7
Sociale groep								
Personen van 0-15 jaar	7	3	6	2	12	67	2	49,7
<i>Personen met betaald beroep</i>								
Zelfstandigen	10	9	8	7	21	37	8	19,0
Werknemers								
hogere employé's	12	6	8	7	20	36	11	21,0
middelbare employé's	9	5	8	5	21	42	11	43,0
lagere employé's	9	5	7	4	20	43	11	44,7
<i>Personen zonder beroep</i>								
Arbeidsongeschikt, bijstand	16	6	5	5	22	32	14	8,3
Gepensioneerd, rentenierend	11	5	9	7	33	24	11	58,7
Huisvrouw	9	6	7	8	28	30	12	13,5
Studerend, schoolgaand	5	5	7	7	9	65	2	10,4
Anders	8	5	11	4	24	37	11	3,5
Totaal	9	5	7	5	22	42	9	271,7

3.4.1 Spreiding van de dagen van lange vakanties in Nederland en buitenland van enkele categorieën vakantiegangers, 2012 (slot)

Regionale indeling vakantiespreiding	Herfst- periode	Kerst- periode	Krokus- periode	Paas- periode	Voor- seizoen	Hoog- seizoen	Na- seizoen	Totaal (absoluut =100%)
	%							x mln
Regio Noord	9	5	7	5	20	44	9	96,4
Regio Midden	10	5	7	5	23	42	9	104,2
Regio Zuid	10	5	8	7	21	40	9	71,1
Totaal	9	5	7	5	22	42	9	271,7

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

3.5 Vakantie-uitgaven

3.5.1 Uitgaven per vakantieganger per lange vakantie naar enkele kenmerken van de vakantiegangers, 2012

Leeftijd	Nederland			Buitenland				
	totaal	gemid- delde vakantie- duur	gemid- delde uitgaven per per- soon per dag	vakantie met eigen vervoer	vakantie met overig vervoer	totaal	gemid- delde vakantie- duur	gemid- delde uitgaven per per- soon per dag
0-5 jaar	181	8,5	21	371	¹⁾	441	13,3	33
6-12 jaar	172	10,2	17	384	1 009	558	12,9	43
13-17 jaar	169	9,2	18	462	722	577	12,6	46
18-24 jaar	218	9,0	24	490	894	766	12,0	64
25-34 jaar	194	8,9	22	498	1 187	920	11,8	78
35-44 jaar	233	9,4	25	518	1 239	868	12,7	68
45-54 jaar	253	10,0	25	576	1 283	931	12,5	75
55-64 jaar	240	10,3	23	590	1 128	854	13,5	63
65 jaar en ouder	239	10,6	23	575	1 098	836	14,6	57
Totaal	219	9,8	22	514	1 113	807	12,9	62

3.5.1 Uitgaven per vakantieganger per lange vakantie naar enkele kenmerken van de vakantiegangers, 2012 (vervolg)

	Nederland		Buitenland					gemiddelde uitgaven per persoon per dag
	totaal	gemiddelde vakantie-duur	gemiddelde uitgaven per persoon per dag	vakantie met eigen vervoer	vakantie met overig vervoer	totaal	gemiddelde vakantie-duur	
	euro	dagen	euro				dagen	euro
Samenstelling huishouden								
Alleenstaanden	336	9,6	35	680	1 241	1 078	12,2	88
Huishouden met als jongste een kind van								
0-5 jaar	185	8,8	21	384	854	506	12,8	39
6-12 jaar	188	10,3	18	448	967	616	12,9	48
13-17 jaar	210	9,1	23	472	932	698	12,4	56
Huishouden met uitsluitend meerderjarigen	230	10,2	23	573	1 156	886	13,2	67
Totaal	219	9,8	22	514	1 113	807	12,9	62
Bruto huishoudinkomen								
tot 17 500 euro	211	10,7	20	405	874	677	12,8	53
17 500 tot 23 000 euro	215	11,0	20	463	1 020	774	12,8	60
23 000 tot 28 500 euro	227	11,2	20	429	1 004	718	12,8	56
28 500 tot 34 000 euro	209	9,6	22	519	908	708	12,5	57
34 000 tot 45 000 euro	209	9,6	22	519	1 131	783	13,4	59
45 000 tot 56 000 euro	235	9,0	26	507	1 220	833	13,3	63
56 000 euro en meer	239	9,0	27	579	1 281	918	13,2	70
Totaal	219	9,8	22	514	1 113	807	12,9	62
Sociale groep								
Personen van 0-15 jaar	174	9,5	18	395	839	518	13,1	40
<i>Personen met betaald beroep</i>								
Zelfstandigen	240	10,4	23	584	1 350	973	13,4	73
Werknemers								
hogere employé's	210	8,8	24	605	1 295	959	12,2	78
middelbare employé's	223	8,8	25	553	1 128	869	12,0	72
lagere employé's	253	9,9	25	542	1 158	887	12,4	71
<i>Personen zonder beroep</i>								
Arbeidsongeschikt, bijstand	230	9,7	24	421	1 047	755	12,9	59
Gepensioneerd, rentenierend	242	10,9	22	551	1 122	822	14,7	56
Huisvrouw	201	10,0	20	534	1 097	794	13,3	60
Anders	217	8,9	24	498	870	742	12,3	60
Totaal	219	9,8	22	514	1 113	807	12,9	62

3.5.1 Uitgaven per vakantieganger per lange vakantie naar enkele kenmerken van de vakantiegangers, 2012 (vervolg)

	Nederland			Buitenland				
	totaal	gemiddelde vakantie- duur	gemiddelde uitgaven per per- soon per dag	vakantie met eigen vervoer	vakantie met overig vervoer	totaal	gemiddelde vakantie- duur	gemiddelde uitgaven per per- soon per dag
Opleiding								
Personen van 0-15 jaar	174	9,5	18	395	839	518	13,1	40
Basis/lager onderwijs	218	11,2	20	503	1087	827	14,2	58
Uitgebreid lager onderwijs								
algemeen	225	10,0	22	537	984	757	13,2	57
beroeps	224	11,1	20	519	964	745	13,0	57
Middelbaar onderwijs								
algemeen	253	8,8	29	553	1137	859	12,4	69
beroeps	230	9,9	23	537	1086	806	13,1	62
Semi-hoger onderwijs	242	9,1	27	587	1188	909	12,7	71
Hoger onderwijs	227	9,1	25	565	1302	1004	12,8	78
Totaal	219	9,8	22	514	1113	807	12,9	62
Bezit recreatief onderkomen								
Recreatief onderkomen met vaste stand- of ligplaats	153	11,4	13	412	1054	647	13,6	48
Uitsluitend recreatief onderkomen zonder vaste stand- of ligplaats	207	10,5	20	518	1012	687	14,1	49
Geen recreatief onderkomen	260	8,5	30	547	1148	898	12,2	73
Totaal	219	9,8	22	514	1113	807	12,9	62
Woonprovincie								
Groningen	203	11,5	18	394	1135	765	12,4	62
Friesland	214	9,7	22	473	¹⁾	712	12,9	55
Drenthe	218	10,1	22	533	¹⁾	654	13,0	50
Overijssel	213	9,4	23	477	1084	742	12,5	59
Gelderland	234	9,6	24	492	1090	774	13,1	59
Utrecht	223	9,9	22	463	1148	783	13,0	60
Noord-Holland	223	9,8	23	589	1148	914	13,3	69
Zuid-Holland	221	9,9	22	531	1186	876	12,9	68
Noord-Brabant	213	9,6	22	514	1006	736	13,0	57
Limburg	216	8,7	25	492	1096	766	12,2	63
Overige provincies	210	9,9	21	548	990	752	13,1	57
Totaal	219	9,8	22	514	1113	807	12,9	62

3.5.1 Uitgaven per vakantieganger per lange vakantie naar enkele kenmerken van de vakantiegangers, 2012 (slot)

	Nederland			Buitenland				
	totaal	gemiddelde vakantie-duur	gemiddelde uitgaven per persoon per dag	vakantie met eigen vervoer	vakantie met overig vervoer	totaal	gemiddelde vakantie-duur	gemiddelde uitgaven per persoon per dag
Stedelijkheid gemeenten								
Zeer sterk stedelijk	224	9,5	23	564	1 214	944	13,1	72
Sterk stedelijk	225	9,8	23	513	1 086	805	13,0	62
Matig stedelijk	217	9,8	22	490	1 088	763	12,9	59
Weinig stedelijk	210	9,9	21	514	1 069	755	13,0	58
Niet stedelijk	221	10,0	22	488	1 042	711	12,4	57
Totaal	219	9,8	22	514	1 113	807	12,9	62

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

¹⁾ Op grond van een te gering aantal waarnemingen in het onderzoek is de uitkomst niet vermeld.

3.5.2 Uitgaven per vakantieganger per lange vakantie in Nederland naar enkele vakantiekenmerken, 2012

	Totaal	Gemiddelde vakantie-duur	Gemiddelde uitgaven per persoon per dag
	euro	dagen	euro
Toeristengebied			
Waddeneilanden	319	9,7	33
Noordzeebadplaatsen	228	10,1	23
Watersportgebieden	216	10,9	20
Veluwe en Veluwerand	204	9,7	21
Twente, Salland en Vechtstreek	215	10,8	20
Groningse, Friese en Drentse zandgronden	209	9,1	23
West- en Midden-Brabant	195	9,6	20
Oost-Brabant, Noord- en Midden-Limburg en Rijk van Nijmegen	189	8,2	23
Zuid-Limburg	319	8,3	38
Overig Nederland	190	10,9	17
Totaal	219	9,8	22
Bestemmingsprovincie			
Friesland	286	11,0	26
Drenthe	205	8,9	23
Overijssel	217	11,0	20
Gelderland	204	9,8	21
Noord-Holland	250	10,4	24

3.5.2 Uitgaven per vakantieganger per lange vakantie in Nederland naar enkele vakantiekenmerken, 2012 (vervolg)

	Totaal	Gemiddelde vakantie-duur	Gemiddelde uitgaven per persoon per dag
	euro	dagen	euro
Zuid-Holland	175	10,5	17
Zeeland	249	10,3	24
Noord-Brabant	197	9,8	20
Limburg	229	8,0	29
Overige provincies	187	9,6	19
Totaal	219	9,8	22
Logiesvorm			
Seizoenrecreatieve logiesvormen	142	13,0	11
waaronder			
zomerhuisje, vakantiebungalow, tweede woning	128	9,5	14
caravan, vouwwagen	136	14,2	10
Toeristische logiesvormen	240	8,9	27
waaronder			
woning van particulier ¹⁾	192	10,5	18
hotel	344	7,3	47
zomerhuisje, vakantiebungalow	245	7,7	32
tent, bungalowtent	178	9,2	19
caravan, vouwwagen, camper	208	11,9	17
Totaal	219	9,8	22
Vervoermiddel			
Auto	217	9,7	22
Trein	235	8,2	28
Overige vervoermiddelen	263	12,6	21
Totaal	219	9,8	22
Organisatievorm			
Georganiseerde reizen	252	7,8	32
waarvan			
geboekt bij een reisbureau, bank, VVV e.d.	247	7,8	32
geboekt bij een boekingscentrale van een hotel- of bungalowketen	263	7,7	34
rechtstreeks geboekt bij een reisorganisatie	²⁾	²⁾	²⁾
Niet-georganiseerde reizen	195	11,2	17
waarvan			
logies rechtstreeks gereserveerd of niet vooraf geboekt	226	10,2	22
vaste standplaats, eigen onderkomen	142	13,0	11
Totaal	219	9,8	22

3.5.2 Uitgaven per vakantieganger per lange vakantie in Nederland naar enkele vakantiekenmerken, 2012 (slot)

Seizoen	Totaal	Gemiddelde vakantie-duur	Gemiddelde uitgaven per persoon per dag
	euro	dagen	euro
Herfstperiode	182	7,5	24
Kerstperiode	221	7,4	30
Krokusperiode	158	7,3	22
Paasperiode	190	8,1	23
Voorseizoen	197	9,1	22
Hoogseizoen	254	12,3	21
Naseizoen	258	8,7	30
Totaal	219	9,8	22

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

¹⁾ Exclusief verblijf bij familie, vrienden of kennissen, tenzij deze de hele tijd of de meeste dagen afwezig waren.

²⁾ Door een te gering aantal waarnemingen in het onderzoek is de uitkomst niet vermeld.

3.5.3 Uitgaven per vakantieganger per lange vakantie in het buitenland naar enkele vakantiekenmerken, 2012

Land van bestemming	Vakantie met eigen vervoer	Vakantie met overig vervoer	Totaal	Gemiddelde vakantie-duur	Gemiddelde uitgaven per persoon per dag
	euro			dagen	euro
België	242	¹⁾	247	8,2	30
Frankrijk	539	696	557	15,4	36
Spanje	814	827	825	12,9	64
Oostenrijk	609	¹⁾	635	11,1	57
Groot-Brittannië	¹⁾	656	637	9,4	68
Duitsland	321	567	351	9,3	38
Italië	769	823	793	14,0	57
Griekenland		931	934	12,5	75
Turkije	¹⁾	793	804	12,4	65
Overige landen	673	1575	1341	15,3	88
Totaal	514	1113	807	12,9	62
Logiesvorm					
Seizoenrecreatieve logiesvormen	291	¹⁾	352	15,3	23
Toeristische logiesvormen waaronder	537	1119	833	12,8	65
woning van familie, vrienden of kennissen	360	761	601	13,2	46

3.5.3 Uitgaven per vakantieganger per lange vakantie in het buitenland naar enkele vakantiekenmerken, 2012 (slot)

	Vakantie met eigen vervoer	Vakantie met overig vervoer	Totaal	Gemiddelde vakantieduur	Gemiddelde uitgaven per persoon per dag
	euro			dagen	euro
woning van andere particulier	461	¹⁾	589	12,5	47
hotel	647	1 191	1 073	11,4	94
appartement	622	871	770	12,1	64
zomerhuisje, vakantiebungalow	419	1 046	551	11,2	49
tent, bungalowtent	529	¹⁾	654	16,7	39
caravan, vouwwagen, camper	591	¹⁾	672	18,6	36
Totaal	514	1 113	807	12,9	62
Vervoermiddel					
Auto	512	¹⁾	519	13,3	39
Trein	.	667	667	8,9	75
Touringcar	.	659	659	9,2	72
Vliegtuig	.	1 174	1 174	13,0	91
Overige	¹⁾	1 181	1 133	12,9	88
vervoermiddelen					
Totaal	514	1 113	807	12,9	62
Organisatievorm					
Georganiseerde reizen	522	1 122	929	12,1	77
waarvan					
geboekt bij een reisbureau	567	1 220	1 037	12,6	82
geboekt bij een bank, VVV e.d.	484	1 040	876	10,9	80
geboekt bij een boekings- centrale van een hotel- of bungalowketen	472	1 025	598	11,1	54
rechtstreeks geboekt bij een reisorganisatie	.	862	862	13,0	66
Niet-georganiseerde reizen	508	¹⁾	515	14,9	35
Totaal	514	1 113	807	12,9	62
Seizoen					
Herfstperiode	303	1 135	840	10,7	78
Kerstperiode	426	1 092	738	10,2	72
Krokusperiode	507	1 104	806	10,8	75
Paasperiode	452	883	731	10,8	67
Voorseizoen	541	1 051	806	12,9	63
Hoogseizoen	559	1 244	811	15,4	53
Naseizoen	524	1 117	879	12,4	71
Totaal	514	1 113	807	12,9	62

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

¹⁾ Op grond van een te gering aantal waarnemingen in het onderzoek is de uitkomst niet vermeld.

3.5.4 Uitgaven per vakantieganger per korte vakantie in Nederland naar enkele kenmerken van de vakantiegangers, 2012

	Totaal	Gemiddelde vakantieduur	Gemiddelde uitgaven per persoon per dag
	euro	dagen	euro
Leeftijd			
0-5 jaar	68	3,3	21
6-12 jaar	70	3,0	23
13-17 jaar	72	3,1	23
18-24 jaar	91	3,1	29
25-34 jaar	120	3,1	39
35-44 jaar	110	3,1	36
45-54 jaar	117	3,0	38
55-64 jaar	126	3,2	39
65 jaar en ouder	130	3,2	41
Totaal	108	3,1	35
Samenstelling huishouden			
Alleenstaanden	131	3,1	43
Huishouden met als jongste een kind van			
0-5 jaar	85	3,2	27
6-12 jaar	75	3,0	25
13-17 jaar	110	3,0	36
Huishouden met uitsluitend meerderjarigen	120	3,1	38
Totaal	108	3,1	35
Bruto huishoudinkomen			
tot 17 500 euro	89	3,1	29
17 500 tot 23 000 euro	125	3,2	39
23 000 tot 28 500 euro	103	3,1	34
28 500 tot 34 000 euro	109	3,2	34
34 000 tot 45 000 euro	113	3,2	36
45 000 tot 56 000 euro	116	3,1	38
56 000 euro en meer	111	3,1	36
Totaal	108	3,1	35
Bezit recreatief onderkomen			
Recreatief onderkomen met vaste stand- of ligplaats	56	3,1	18
Uitsluitend recreatief onderkomen zonder vaste stand- of ligplaats	103	3,1	33
Geen recreatief onderkomen	139	3,1	45
Totaal	108	3,1	35

3.5.4 Uitgaven per vakantieganger per korte vakantie in Nederland naar enkele kenmerken van de vakantiegangers, 2012 (slot)

	Totaal	Gemiddelde vakantieduur	Gemiddelde uitgaven per persoon per dag
	euro	dagen	euro
Woonprovincie			
Groningen	96	3,1	31
Friesland	107	3,1	35
Overijssel	111	3,1	36
Gelderland	118	3,1	38
Utrecht	108	3,0	36
Noord-Holland	101	3,1	32
Zuid-Holland	107	3,1	34
Noord-Brabant	110	3,1	35
Limburg	110	3,1	35
Overige provincies	111	3,2	35
Totaal	108	3,1	35
Stedelijkheid gemeenten			
Zeer sterk stedelijk	106	3,1	34
Sterk stedelijk	104	3,1	34
Matig stedelijk	109	3,1	35
Weinig stedelijk	113	3,1	36
Niet stedelijk	111	3,2	35
Totaal	108	3,1	35

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

3.5.5 Uitgaven per vakantieganger per korte vakantie in Nederland naar enkele vakantiekenmerken, 2012

	Totaal	Gemiddelde vakantieduur	Gemiddelde uitgaven per persoon per dag
	euro	dagen	euro
Toeristengebied			
Noordzeepadplaatsen	110	3,1	35
Watersportgebieden	89	3,0	29
Veluwe en Veluwerand	91	3,2	29
Twente, Salland en Vechtstreek	106	3,1	35
Groningse, Friese en Drentse zandgronden	108	3,3	33
West- en Midden-Brabant	92	3,2	29
Oost-Brabant, Noord- en Midden-Limburg en Rijk van Nijmegen	104	3,3	32
Zuid-Limburg	179	3,1	58
Overig Nederland	116	3,0	39
Totaal	108	3,1	35
Bestemmingsprovincie			
Friesland	130	3,2	41
Drenthe	109	3,3	33
Overijssel	100	3,1	33
Gelderland	92	3,1	30
Noord-Holland	119	3,0	40
Zuid-Holland	109	2,9	37
Zeeland	110	3,2	34
Noord-Brabant	90	3,2	28
Limburg	141	3,2	44
Overige provincies	92	3,0	30
Totaal	108	3,1	35
Logiesvorm			
Seizoenrecreatieve logiesvormen waaronder	36	3,1	12
caravan, vouwwagen	28	3,1	9
Toeristische logiesvormen waaronder	129	3,1	41
woning van particulier ¹⁾	73	3,1	24
hotel	165	2,8	59
zomerhuisje, vakantiebungalow	117	3,6	33
tent, bungalowtent	84	3,2	26
caravan, vouwwagen, camper	72	3,4	21
jeugdherberg of andere groepsaccommodatie	85	3,0	28
Totaal	108	3,1	35

3.5.5 Uitgaven per vakantieganger per korte vakantie in Nederland naar enkele vakantiekenmerken, 2012 (slot)

	Totaal	Gemiddelde vakantieduur	Gemiddelde uitgaven per persoon per dag
	euro	dagen	euro
Vervoermiddel			
Auto	107	3,1	34
Trein	129	2,9	44
Overige vervoermiddelen	88	2,8	31
Totaal	108	3,1	35
Organisatievorm			
Georganiseerde reizen	138	3,1	44
waarvan			
geboekt bij een reisbureau, bank, VVV e.d.	139	3,0	46
geboekt bij een boekingscentrale van een hotel- of bungalowketen	146	3,3	45
rechtstreeks geboekt bij een reisorganisatie	²⁾ 79	²⁾ 3,1	²⁾ 25
Niet-georganiseerde reizen	79	3,1	25
waarvan			
logies rechtstreeks gereserveerd of niet vooraf geboekt	112	3,1	36
vaste standplaats, eigen onderkomen	36	3,1	12
Totaal	108	3,1	35
Seizoen			
Herfstperiode	113	3,1	36
Kerstperiode	119	3,1	39
Krokusperiode	117	3,2	37
Paasperiode	101	3,1	32
Voorseizoen	97	3,1	31
Hoogseizoen	112	3,2	36
Naseizoen	104	3,0	35
Totaal	108	3,1	35

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

¹⁾ Exclusief verblijf bij familie, vrienden of kennissen, tenzij deze de hele tijd of de meeste dagen afwezig waren.

²⁾ Op grond van een te gering aantal waarnemingen in het onderzoek is de uitkomst niet vermeld.

3.5.6 Uitgaven per vakantieganger per korte vakantie in het buitenland naar enkele vakantiekenmerken, 2012

	Totaal	Gemiddelde vakantieduur	Gemiddelde uitgaven per persoon per dag
	euro	dagen	euro
Land van bestemming			
België	152	3,1	49
Frankrijk	276	3,4	81
Duitsland	185	3,3	56
Overige landen	397	3,6	111
Totaal	239	3,3	72
Logiesvorm			
Woning van familie, vrienden of kennissen	175	3,3	53
Hotel	291	3,3	89
Overige logiesvormen	165	3,4	48
Totaal	239	3,3	72
Vervoermiddel			
Auto	168	3,3	52
Overige vervoermiddelen	369	3,5	106
Totaal	239	3,3	72
Organisatievorm			
Georganiseerde reizen	280	3,4	83
Niet-georganiseerde reizen	129	3,2	40
Totaal	239	3,3	72

Bron: ContinuVakantieOnderzoek.

Bijlagen

I Doel en opzet van het ContinuVakantieOnderzoek

Doel van het onderzoek

Het ContinuVakantieOnderzoek (CVO), dat in 1992 van start is gegaan en in 2002 enkele kleine wijzigingen heeft gekend, heeft tot doel om informatie te verstrekken over de lange en korte vakanties van Nederlanders. Deze gegevens en de ontwikkelingen daarin kunnen door de overheid en het (toeristisch) bedrijfsleven onder meer worden gebruikt voor een cijfermatige onderbouwing van het te voeren beleid, dan wel planning op dit terrein.

Waarneming

Voor het CVO werden personen geïnterviewd via Capi@Home van TNS NIPO. Via hun eigen pc vulden zij in de maanden januari, april, juli en oktober elektronische vragenlijsten in over vakanties in de drie voorafgaande maanden. Om te voorkomen dat zij op die momenten vakanties vergaten op te geven, is aan hen gevraagd om direct na afloop van iedere vakantie al een aantal kerngegevens in een speciaal daarvoor ontworpen schema te noteren. De kans op een onderschatting van het werkelijk aantal doorgebrachte vakanties is daardoor zeer klein.

Steekproef

Het CVO is gehouden onder een personensteekproef uit de in Nederland woonachtige bevolking met de Nederlandse nationaliteit, met uitzondering van personen in institutionele huishoudens (bejaardenoorden, verpleeghuizen, gevangenissen en dergelijke). In 2012 hebben 6 502 personen uit verschillende huishoudens gerespondeerd.

Bij de steekproeftrekking uit het steekproefkader Capi@Home van TNS NIPO is rekening gehouden met de verdeling naar een aantal demografische en sociaaleconomische kenmerken. Zodoende werd getracht om aan het eind van de waarnemingsperiode een voor de doelpopulatie zo representatief mogelijke steekproef te bereiken. Bij dit onderzoek trad echter in twee fasen non-respons op: eerst bij de aanvulling van de (bestaande) steekproef en daarna tijdens de periode van waarneming door tussentijdse uitval. De opbouw van de steekproef voor het CVO 2012 resulteerde in een bruto steekproefomvang van 8 731 personen. Aan het onderzoek werkten 6 502 personen aan alle kwartaalmetingen mee, zodat de tussentijdse non-respons bijna 26 procent bedroeg.

Weging

Door een selectieve uitval week de steekproef aan het eind van het vakantiejaar in geringe mate af van de populatie. Om toch tot een meer representatieve steekproef te komen, zijn de uitkomsten in eerste instantie gewogen naar leeftijd, geslacht, woonregio, stedelijkheid van de woongemeente, opleiding en het bezit van duurzame recreatiegoederen. De basisgegevens voor deze procedure waren afkomstig uit de bevolkingsstatistieken van het CBS en de Consumentenmonitor van TNS NIPO.

Als tweede stap van de wegingprocedure zijn de uitkomsten van het CVO gecorrigeerd voor pc-bezit. In het steekproefkader voor het CVO zijn namelijk uitsluitend personen opgenomen die via hun eigen pc meewerken aan velerlei vormen van onderzoek. Daardoor is de steekproef in dit opzicht mogelijk niet representatief voor de Nederlandse bevolking. Een ijkingonderzoek dat parallel aan het CVO 2002 en 2003 is gehouden bij de Consumentenmonitor van TNS NIPO heeft dit vermoeden bevestigd. Uit de analyse bleek dat van zowel de 65-plussers als de personen uit de lagere sociale klasse degenen mét pc vaker op vakantie gingen dan degenen zonder pc. Om een overschatting van de participatie aan vakanties en het aantal vakanties te vermijden, is daarom op basis van leeftijd en sociale klasse de wegingsfactor voor iedere respondent zodanig gecorrigeerd dat de uiteindelijke uitkomsten zo representatief mogelijk zijn voor de gehele populatie van het CVO.

Vergelijkbaarheid

Als gevolg van een nieuwe opzet van het CVO in 2002 zijn enkele uitkomsten vanaf het vakantiejaar 2002 niet goed vergelijkbaar met die van voorgaande jaren. Het verschil met voorgaande onderzoeken wordt onder meer veroorzaakt door een gewijzigde vraagstelling en een ruimere vakantiedefinitie. Zo worden vanaf 2002 ook vakanties bij familie, vrienden en kennissen in het buitenland meegeteld. Daarnaast is ten opzichte van de vorige opzet de begindatum van het vakantiejaar met twee maanden vervroegd. De verslagjaren beginnen daardoor op 1 oktober. Door wijzigingen in de vragenlijst is ook de indeling van enkele kenmerken van vakanties en vakantiegangers aangepast. Door een andere classificatie zijn met name bij de logiesvorm, organisatievorm, leeftijd, sociale groep en het huishoudinkomen enkele categorieën niet goed te vergelijken met die van voorgaande vakantie-onderzoeken.

Een ander verschil is de methode van waarneming. Zoals eerder vermeld, wordt bij het vernieuwde CVO gebruik gemaakt van Capi@Home. De vragenlijsten worden daarbij via een eigen pc ingevuld en via een modem naar TNS NIPO verzonden. Vóór 2002 werden de gegevens via een schriftelijke enquête verzameld.

Betrouwbaarheid

Het CVO wordt jaarlijks gehouden onder een steekproef van netto circa 6 500 á 7 000 personen. Bij de interpretatie van de uitkomsten moet men er rekening mee houden dat een steekproef geen exacte uitkomsten oplevert, maar dat de uitkomsten statistische marges kennen. De grootte van deze marges is mede afhankelijk van het aantal personen of vakanties in de onderscheiden categorieën waar de uitkomsten betrekking op hebben.

Ook kunnen specifieke vakantiepatronen bij sommige respondenten hun stempel drukken op de betrouwbaarheid. Voor het onderwerp van deze publicatie is immers geen steekproef getrokken uit alle door Nederlanders doorgebrachte vakanties, maar een personensteekproef uit de database Capi@Home. Daarbij verstrekten aselect getrokken personen informatie over hun vakantiegedrag. Wanneer bijvoorbeeld een respondent in de weekenden zeer vaak naar zijn stacaravan gaat, kan dat het aantal korte vakanties in de categorieën waartoe deze respondent behoort aanzienlijk beïnvloeden. In een aantal gevallen doet dit 'clustereffect' eerder afbreuk aan de uitkomsten dan dat het bijdraagt aan een grotere betrouwbaarheid.

Bij korte vakanties is de kans op clustereffecten groter dan bij lange vakanties.

Om die reden zijn in hoofdstuk 3 bij de tabellen over korte vakanties minder gedetailleerde uitsplitsingen gemaakt dan bij die over lange vakanties. Met andere woorden: er zijn bij de korte vakanties hogere eisen aan het aantal waarnemingen gesteld dan bij de lange vakanties. In het algemeen geldt dat de betrouwbaarheid van de uitkomsten groter is naarmate deze op meer waarnemingen (van verschillende respondenten) berusten, hetgeen in de staten en tabellen tot uitdrukking komt in hogere absolute aantallen.

II Kaart Toeristengebieden in Nederland, 2012

	01 Waddeneilanden		12 Groningse, Friese en Drentse zandgronden
	02 Noordzeepadplaatsen		13 West- en Midden-Brabant
	03 IJsselmeerkust		14 Oost-Brabant, Noord- en Midden-Limburg en Rijk van Nijmegen
	04 Deltagebied		15 Zuid-Limburg
	05 Meren in Groningen, Friesland en N.W. Overijssel		16 Amsterdam, Rotterdam (excl. Hoek van Holland) 's-Gravenhage (excl. Scheveningen en Kijkduin) en Utrecht
	06 Hollands-Utrechts meren		17 Overig Nederland
	07 Utrechtse heuvelrug en 't Gooi		
	08 Veluwe en Veluwerand		
	09 Gelders rivierengebied		
	10 Achterhoek		
	11 Twente, Salland en Vechtstreek		

III Toeristengebieden in Nederland, gemeentelijke indeling op 1 januari 2012

1. Waddeneilanden

Ameland, Schiermonnikoog, Terschelling, Texel, Vlieland

2. Noordzeepadplaatsen,

Bergen (NH), Beverwijk, Bloemendaal, Castricum, Den Helder, Goedereede, Heemskerk, Katwijk, Noordwijk, Noordwijkerhout, Schouwen-Duiveland, Sluis, Veere, Velsen, Vlissingen, Wassenaar, Westland, Westvoorne, Zandvoort, Zijpe en de plaatsen Hoek van Holland, Scheveningen, Kijkduin

3. IJsselmeerkust

Almere, Bunschoten, Drechterland, Dronten, Edam-Volendam, Eemnes, Elburg, Enkhuizen, Harderwijk, Hoorn, Huizen, Kampen, Koggenland, Lelystad, Medemblik, Muiden, Noordoostpolder, Stede Broec, Urk, Waterland, Wieringen, Wieringermeer, Zeevang, Zeewolde, Zwartewaterland

4. Deltagebied

Albrandswaard, Barendrecht, Bernisse, Binnenmaas, Borsele, Brielle, Cromstrijen, Dirksland, Dordrecht, Drimmelen, Goes, Hellevoetsluis, Hulst, Kapelle, Korendijk, Middelburg, Middelharnis, Moerdijk, Noord-Beveland, Oostflakkee, Oud-Beijerland, Papendrecht, Reimerswaal, Sliedrecht, Spijkenisse, Steenbergen, Strijen, Terneuzen, Tholen, Werkendam, Woudrichem, Zwijndrecht

5. Meren in Groningen, Friesland en Noordwest-Overijssel

Boarnsterhim, Gaasterlân-Sleat, Haren, Hoogezand-Sappemeer, Leek, Lemsterland, Skarsterlân, Slochteren, Smallingerland, Steenwijkerland, Tytsjerksteradiel

6. Hollands-Utrechtse meren

Aalsmeer, Bodegraven-Reeuwijk, De Ronde Venen, Kaag en Braassem, Landsmeer, Nieuwkoop, Oostzaan, Stichtse Vecht, Uitgeest, Wijdemeren, Wormerland

7. Utrechtse Heuvelrug en 't Gooi

Amersfoort, Baarn, Blaricum, Bussum, De Bilt, Hilversum, Laren, Leusden, Naarden, Renswoude, Rhenen, Soest, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Woudenberg, Zeist

8. Veluwe en Veluwerand

Apeldoorn, Arnhem, Barneveld, Brummen, Ede, Epe, Ermelo, Hattem, Heerde, Nijkerk, Nunspeet, Oldebroek, Putten, Renkum, Rheden, Rozendaal, Scherpenzeel, Voorst, Wageningen

9. Gelders rivierengebied

Beuningen, Buren, Culemborg, Druten, Geldermalsen, Lingewaal, Lingewaard, Maasdriel, Neder-Betuwe, Neerijnen, Overbetuwe, Tiel, West Maas en Waal, Wijchen, Zaltbommel

10. Achterhoek

Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doesburg, Doetinchem, Duiven, Lochem, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek, Rijnwaarden, Westervoort, Winterswijk, Zevenaar, Zutphen

11. Twente, Salland en Vechtstreek

Almelo, Borne, Dalfsen, Deventer, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hardenberg, Hellendoorn, Hengelo, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal, Olst-Wijhe, Ommen, Raalte, Rijssen-Holtten, Staphorst, Tubbergen, Twenterand, Wierden, Zwolle

12. Groningse, Friese en Drentse zandgronden

Aa en Hunze, Assen, Bellingwedde, Borger-Odoorn, Coevorden, De Wolden, Emmen, Heerenveen, Hoogeveen, Meppel, Midden-Drenthe, Noordenveld, Ooststellingwerf, Opsterland, Tynaarlo, Vlagtwedde, Westerveld, Weststellingwerf

13. West- en Midden-Brabant

Aalburg, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Bergeijk, Bergen op Zoom, Bernheze, Best, Bladel, Boxtel, Breda, Dongen, Eersel, Eindhoven, Etten-Leur, Geertruidenberg, Geldrop-Mierlo, Gilze en Rijen, Goirle, Haaren, Halderberge, Heeze-Leende, Heusden, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Maasdonk, Nuenen, Gerwen en Nederwetten, Oirschot, Oisterwijk, Oosterhout, Reusel-De Mierden, Roosendaal, Rucphen, Schijndel, 's-Hertogenbosch, Sint-Michielsgestel, Sint-Oedenrode, Son en Breugel, Tilburg, Valkenswaard, Veghel, Veldhoven, Vught, Waalre, Waalwijk, Woensdrecht, Zundert

14. Oost-Brabant, Noord- en Midden-Limburg en Rijk van Nijmegen

Asten, Beesel, Bergen (L.), Boekel, Boxmeer, Cranendonk, Cuijk, Deurne, Echt-Susteren, Gemert-Bakel, Gennep, Grave, Groesbeek, Helmond, Heumen, Horst aan de Maas, Laarbeek, Landerd, Leudal, Maasgouw, Mill en Sint Hubert, Millingen aan de Rijn, Mook en Middelaar, Nederweert, Nijmegen, Oss, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Sint Anthonis, Someren, Ubbergen, Uden, Venlo, Venray, Weert

15. Zuid-Limburg

Beek, Brunssum, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Maastricht, Meerssen, Nuth, Onderbanken, Schinnen, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg aan de Geul, Voerendaal

16. 4 grote steden excl. Noordzeepadplaatsen

Amsterdam, Rotterdam (excl. Hoek van Holland), 's-Gravenhage (excl. Scheveningen en Kijkduin), Utrecht

17. Overig Nederland

(rest Nederlandse gemeenten)

IV Toeristische landsdelen in Nederland, indeling op 1 januari 2012

1. Kust

Waddeneilanden
Noordzeepadplaatsen

2. Watersportgebieden

IJsselmeerkust
Deltagebied
Meren in Groningen, Friesland en Noordwest-Overijssel
Hollands-Utrechtse meren

3. Bos en Heide Midden-Nederland

Utrechtse Heuvelrug en 't Gooi
Veluwe en Veluwerand
Gelders rivierengebied
Achterhoek

4. Bos en Heide Midden-Nederland

Twente, Salland en Vechtstreek
Groningse, Friese en Drentse zandgronden

5. Bos en Heide Zuid-Nederland

West- en Midden-Brabant
Oost-Brabant, Noord- en Midden Limburg en Rijk van Nijmegen
Zuid-Limburg

6. Overig Nederland

Amsterdam, Rotterdam, 's-Gravenhage en Utrecht
Overig Nederland

V Handleiding voor gebruikers van StatLine

StatLine is de elektronische databank van het CBS, die u gratis via internet kunt raadplegen. Deze databank bevat statistische informatie over vele maatschappelijke en economische onderwerpen in de vorm van tabellen en grafieken. Achter in deze publicatie zijn de titels vermeld van de publicaties die over het CVO in StatLine zijn opgenomen.

De meest efficiënte manier om cijfers over vakanties van Nederlanders in StatLine te vinden, is als volgt. Ga naar de internetsite <http://statline.cbs.nl>. Door 'Thema' te selecteren en vervolgens de mappen 'vrije tijd en cultuur', 'toerisme' en 'vakanties', komt u bij de publicaties met gegevens uit het CVO terecht. Als u de gewenste publicatie aanklikt, verschijnen enkele tabbladen met onderwerpen, jaartallen en andere selectiemogelijkheden waaruit u telkens één of meer keuzes kunt maken om uw eigen tabel samen te stellen. Vervolgens drukt u op de knop met een pijl 'Toon gegevens'. U krijgt dan de gekozen tabel op het scherm te zien.

Een andere mogelijkheid om gegevens over vakanties van Nederlanders in StatLine te vinden, is het zoeken op trefwoorden. Een groot aantal trefwoorden verwijst naar één of meer publicaties met gegevens uit het CVO. Nadat u een trefwoord heeft ingevuld, drukt u op de knop 'Zoek'. Bij de gevonden publicatie(s) kunt u vervolgens op de hierboven beschreven wijze zelf tabellen samenstellen. Voor een standaardtabel met enkele kerncijfers is het voldoende om de titel van desbetreffende publicatie aan te klikken. De Statline-database wordt up-to-date gehouden.

Begrippen

Participatie

Hiermee wordt uitgedrukt het deel van de bevolking (of een categorie daaruit) dat in de periode waarop de analyse betrekking heeft ten minste eenmaal een vakantie heeft doorgebracht.

Lange vakantie

Een verblijf buiten de eigen woning voor ontspanning of plezier met ten minste vier opeenvolgende overnachtingen. Het gaat daarbij zowel om binnen- als buitenlandse vakanties. Ook het logeren bij familie, vrienden of kennissen in het buitenland valt onder het begrip vakantie. Een verblijf bij familie, vrienden of kennissen in Nederland telt echter niet mee, tenzij de bewoners de hele tijd of de meeste dagen afwezig waren.

Korte vakantie

Verblijf buiten de eigen woning voor ontspanning of plezier met minstens één en ten hoogste drie opeenvolgende overnachtingen. Het gaat daarbij zowel om binnen- als buitenlandse vakanties. Ook het logeren bij familie, vrienden of kennissen in het buitenland valt onder het begrip vakantie. Een verblijf bij familie, vrienden of kennissen in Nederland telt echter niet mee, tenzij de bewoners de hele tijd of de meeste dagen afwezig waren.

Vakantieduur

Deze omvat de totale duur in dagen van een vakantie, inclusief de dag van vertrek en terugkeer.

Seizoen

De indeling in seizoenen is als volgt:

Winterperiode:	herfstperiode:	1 oktober 2011 – 2 december 2011
	kerstperiode:	3 december 2011 – 20 januari 2012
	krokusperiode:	21 januari 2012 – 16 maart 2012
	paasperiode:	17 maart 2012 – 27 april 2012
Zomerperiode:	voorseizoen:	28 april 2012 – 29 juni 2012
	hoogseizoen:	30 juni 2012 – 31 augustus 2012
	naseizoen:	1 september 2012 – 30 september 2012

De dag waarop een vakantie begint is bepalend voor de toedeling aan een bepaald seizoen.

Vakantieganger

Een persoon die een lange of korte vakantie doorbrengt. Elke vakantie betekent één vakantieganger.

Bestemming

Het land waar men het grootste aantal overnachtingen heeft doorgebracht, wordt aangemerkt als het vakantieland.

Bij de binnenlandse vakanties is de bestemming met behulp van gemeentecodes vastgelegd. Bij de buitenlandse vakanties zijn alle landen op de wereld afzonderlijk gecodeerd en is binnen een aantal landen onderscheid gemaakt naar toeristengebied. Bij een gelijk aantal overnachtingen op meerdere plaatsen is die locatie genoteerd, die het verst van de woonplaats van de respondent ligt.

Vakantie- en doorgangslanden

Bij buitenlandse bestemmingen is voor vakanties bepaald hoeveel overnachtingen er in ieder land zijn doorgebracht tijdens de heen- en terugreis en gedurende het verblijf in het vakantieland zelf. Overnachtingen tijdens het reizen (bijvoorbeeld op de boot of in de trein) zijn toegerekend aan het land met de eerstvolgende verblijfplaats.

Logiesvorm

Als er van meerdere logiesvormen gebruik is gemaakt, wordt die vorm genoteerd waarin de meeste nachten zijn doorgebracht.

Tot de seizoenrecreatieve logiesvormen worden gerekend: zomerhuisje, vakantie-bungalow, tweede woning, stacaravan, boot, kajuitboot of volkstuinthuisje *in het bezit* van het huishouden en een eigen tent, bungalowtent, tourcaravan, vouwcaravan of vouwwagen op een vaste seizoen- of jaarplaats. Onder toeristische logiesvormen (niet in bezit van het huishouden) worden verstaan:

- Woning van familie, vrienden of kennissen,
- Woning van een andere particulier,
- Hotel,
- Pension, bed & breakfast,
- Appartement,
- Zomerhuisje, vakantiebungalow (gehuurd),
- Tent, bungalowtent,
- Caravan, vouwwagen, camper,
- Boot (cruiseschip en gehuurde zeilboot of motorjacht),
- Jeugdherberg of andere groepsaccommodatie,
- Overige logiesvormen.

Vervoermiddel

Er is uitsluitend gevraagd naar het vervoermiddel waarmee op de heenreis de langste afstand werd afgelegd.

Bij de indeling naar vervoermiddelen zijn in de categorie 'boot' ondergebracht: zeilboten, motorjachten en schepen voor zee- of riviercruises. Veerboten en ferry's zijn als een afzonderlijke categorie vermeld of bij 'overige vervoermiddelen' ondergebracht.

Organisatievorm

Bij vakanties is sprake van een georganiseerde reis als logies en/of vervoer geboekt zijn bij een reisbureau, ANWB-kantoor, bank, warenhuis, postkantoor, VVV-kantoor, vakantieboekingscentrale van de VVV of een boekingscentrale van een hotel- of bungalowketen dan wel rechtstreeks bij een reisorganisatie (vervoersmaatschappij, accommodatieverschaffer of andere bemiddelende instantie). Tot de niet-georganiseerde reizen behoren de vakanties waarbij het logies rechtstreeks bij de eigenaar of beheerder werd geboekt, men zonder iets te reserveren op pad ging dan wel op een vaste seizoen- of jaarplaats of in een eigen recreatief onderkomen verbleef.

Vakantie-uitgaven

Dit zijn de specifieke kosten die gemaakt zijn voor de vakantie zelf, dat wil zeggen reiskosten, verblijfkosten, uitgaven aan voeding en overige kosten die rechtstreeks verband houden met de vakantie, zoals verzekeringen, entrees, souvenirs, foto- en filmmateriaal. De uitgaven aan duurzame recreatiegoederen, zoals caravan, tent, boot, kampeeruitrusting en dergelijke zijn buiten beschouwing gelaten, omdat ze niet aan één vakantie kunnen worden toegerekend. Dit geldt ook voor de huur van een vaste stand- of ligplaats, die eveneens voor een onbekend aantal vakanties wordt benut.

Als een respondent de vakantie-uitgaven niet meer wist, is gevraagd om dit aan de hand van een gedetailleerde klassenindeling zo goed mogelijk te schatten. Achteraf is bij deze vakanties voor de berekening van de gemiddelde uitgaven uitgegaan van het klassenmidden van de aangegeven categorie.

Regionale indeling vakantiespreiding

Om een evenwichtige verdeling van de vakanties in de tijd te bewerkstelligen is een regeling voor de spreiding van de schoolvakanties vastgesteld. Vanaf het schooljaar 1999-2000 is daarbij uitgegaan van de volgende regionale indeling:
Regio Noord: de provincies Groningen, Friesland, Drenthe, Overijssel, Flevoland en Noord-Holland;

Regio Midden: de provincie Gelderland met uitzondering van een deel van het Gelderse rivierengebied en de regio Arnhem-Nijmegen, en de provincies Utrecht en Zuid-Holland;

Regio Zuid: een deel van het Gelders rivierengebied en de regio Arnhem-Nijmegen en de provincies Zeeland, Noord-Brabant en Limburg.

Afwijkend van dit schema zijn de gemeenten Hattem en Eemnes bij regio Noord en Zeewolde, Werkendam en Woudrichem bij regio Midden ingedeeld.

Trefwoorden

Trefwoorden

Figuren & Tabellen

Bestemming

Nederland – buitenland	2.2.1-2.2.3, 2.3.5, 2.4.1, 2.4.2, 2.5.1, 2.5.2, 3.1.1, 3.1.2
provincie	2.2.7, 2.2.8, 3.2.5, 3.2.6, 3.3.2, 3.3.4, 3.5.2, 3.5.5
toeristengebied	2.2.5, 2.2.6, 3.2.1-3.2.4, 3.3.2, 3.3.4, 3.5.2, 3.5.5
land van bestemming	2.2.4, 2.2.9, 2.2.10, 2.2.11, 3.2.7-3.2.9, 3.3.6, 3.3.8, 3.5.3, 3.5.6

Doorgangsland

2.2.4

Korte vakantie

in Nederland	2.2.1, 2.2.2, 2.2.6, 2.2.8, 2.3.2, 2.3.5, 2.3.7, 2.3.11, 3.1.2, 3.2.3, 3.2.4, 3.2.6, 3.3.3, 3.3.4, 3.3.11
in het buitenland	2.2.1, 2.2.2, 2.2.11, 2.3.4, 2.3.5, 2.3.9, 2.3.13, 3.1.2, 3.2.9

Lange vakantie

in Nederland	2.2.1, 2.2.2, 2.2.5, 2.2.7, 2.3.1, 2.3.5, 2.3.6, 2.3.10, 2.5.2, 3.1.1, 3.2.1, 3.2.2, 3.2.5, 3.3.1, 3.3.2, 3.3.7, 3.3.9, 3.3.10
in het buitenland	2.2.1, 2.2.2, 2.2.9, 2.2.10, 2.3.3, 2.3.5, 2.3.8, 2.3.12, 2.5.2, 3.1.1, 3.2.7, 3.2.8, 3.3.5-3.3.8, 3.3.12, 3.3.13

Logiesvorm

2.3.1-2.3.5, 3.2.2, 3.2.4-3.2.6, 3.2.8-3.3.6, 3.3.8, 3.3.10, 3.3.11, 3.3.13, 3.5.2, 3.5.3, 3.5.5, 3.5.6

Organisatievorm

2.3.10-2.3.13, 3.2.2, 3.2.4-3.2.6, 3.2.8, 3.2.9, 3.3.9-3.3.13, 3.5.2, 3.5.3, 3.5.5, 3.5.6

Overnachtingen

2.2.3, 2.2.4

Participatie aan

korte vakanties	2.1.1, 3.1.2
lange vakantie	2.1.1, 3.1.1

Reisgezelschap

3.3.2, 3.3.4, 3.3.6

Seizoen	2.2.1-2.2.32.2.10, 2.5.1, 3.2.2, 3.2.4-3.2.6, 3.2.8, 3.2.9, 3.3.2, 3.3.4, 3.3.6, 3.3.8, 3.3.10, 3.3.11, 3.3.13, 3.5.2, 3.5.3, 3.5.5
Sociaaleconomische kenmerken	3.1.1-3.2.1, 3.2.3, 3.2.7, 3.3.1, 3.3.3, 3.3.5, 3.3.7, 3.3.9, 3.3.12, 3.4.1, 3.5.4
Uitgaven	2.5.1-2.5.4, 3.5.1-3.5.6
Vakantieduur	2.2.2, 3.2.2, 3.2.5, 3.2.8, 3.5.1-3.5.6
Vakantiespreiding	2.4.1, 2.4.2, 3.4.1
Vervoermiddel	2.3.6-2.3.9, 3.2.2, 3.2.4-3.2.6, 3.2.8, 3.2.9, 3.3.2, 3.3.4, 3.3.6-3.3.8, 3.3.10, 3.3.11, 3.3.13, 3.5.2, 3.5.3, 3.5.5, 3.5.6
Wintersport	2.2.1

Publicaties

ContinuVakantieOnderzoek

Publicaties op StatLine

Tijdreeks vanaf 1969

Historie lange vakanties

Tijdreeksen vanaf 1990

Vakanties; kerncijfers

Deelname aan vakanties

Aantal vakanties naar vakantiekenmerken

Wintersportvakanties naar achtergrond- en vakantiekenmerken

Tijdreeksen vanaf 2000

Deelname vakanties; achtergrondkenmerken

Nederland kort; achtergrondkenmerken

Nederland lang; achtergrondkenmerken

Buitenland kort; achtergrondkenmerken

Buitenland lang; achtergrondkenmerken

Vakantiespreiding; achtergrondkenmerken

Spreiding vakantiedagen naar bestemming

Tijdreeksen vanaf 2002

Nederland kort; duur en uitgaven naar vakantiekenmerken

Nederland kort; bestemmingen naar vakantiekenmerken

Nederland kort; logiesvormen naar vakantiekenmerken

Nederland kort; vervoermiddel naar vakantiekenmerken

Nederland lang; duur en uitgaven naar vakantiekenmerken

Nederland lang; bestemmingen naar vakantiekenmerken

Nederland lang; logiesvormen naar vakantiekenmerken

Nederland lang; vervoermiddel naar vakantiekenmerken

Buitenland kort; duur en uitgaven naar vakantiekenmerken

Buitenland kort; bestemmingen naar vakantiekenmerken

Buitenland kort; organisatie en vervoer naar vakantiekenmerken

Buitenland lang; duur en uitgaven naar vakantiekenmerken

Buitenland lang; bestemmingen naar vakantiekenmerken

Buitenland lang; logiesvormen naar vakantiekenmerken

Buitenland lang; organisatie en vervoer naar vakantiekenmerken

Toerisme en recreatie algemeen

Toerisme en recreatie in cijfers 2012

Logiesaccommodaties

Toerisme in Nederland. Het gebruik van logiesaccommodaties 2011

Dagrecreatie

Dagrecreatie in Nederland 2006/2007 (Deze publicatie is te bestellen bij het NRIT in Breda)